

Araştırma Raporlarından: Türkiye'de Sanatsal İfade Özgürlüğü

Türkiye Ticaret, Kooperatif, Eğitim, Büro ve Güzel Sanatlar İşçileri Sendikası

gencemek

f/t/gencemekdersisi

Tez-Koop-İş Yayın Organı | Sayı: 17 / Temmuz 2024

Örgütlenme ve Ötesi: Toplumsal Değişim Çabalarına Sosyal Psikolojiden Bir Bakış

Deepfake: Yapay Zekanın Tehlikeli Teknolojisi

la cgt Val de Marne

Bir Acayip Diyojen: “Köleler Nasıl Efendileri Ne Derse Onu Yapıyorsa, insanlarda Tutkularının Dediklerini Yaparlar.”

Bérurier Noir ve Fransa Seçimleri

CERATTEPE GEÇİLMEZ
ARTVİN HALKI YENİLMEZ

Artvin Cerattepe'de Doğanın Maden Şirketine Karşı Zaferi

Cengiz Holding'in 2015 yılında başladığı ve halkın 250 gün nöbet tuttuğu maden davasında Artvin Cerattepe'de madencilik yapılamayacağına ilişkin Anayasa Mahkemesi kararı sonrası Rize İdare Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi kararına uyarak ÇED olumlu kararını iptal etti.

Yeşil Artvin Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Avukat Bedrettin Kalın, şirketin 2017 yılından bu yana yaptığı madencilik faaliyetinin ÇED olumlu kararına dayandığını ve ÇED'in iptal edilmesiyle madencilik faaliyetine devam edilemeyeceğini söyledi.

Sevgili arkadaşlar...

2024 yılı ekonomik krizin gittikçe derinleştiği, işsizliğin ve yoksulluğun gittikçe arttığı bir yıl olarak yoluna devam ediyor. 2024 yılı sonunun bizlere pek hayırlı bir şeyler vaat etmediği görülüyor. Kısaca emeği ile geçinenler başta olmak üzere Türkiye'deki tüm halk, enflasyon canavarı ve onu yaratan siyasi iktidarın emek düşmanı politikaları ile mücadeleye devam ediyor ve devam edecek görünüyor. Kemer sıkma ve tasarruf politikaları işçi, memur, esnaf, köylü, çiftçi, emekli ayrımı yapmadan orta ve alt gelir gruplarındaki tüm kesimleri derinden sarsıyor.

Ülkede kötü yönetilen ekonomi-politik kitleleri de harekete geçiriyor. Yoksulluk ve açlığa mahkum edilmeye çalışılan tüm kesimler ülkenin birçok yerinde alanlarda ve işyerlerinde sesini yükseltiyor, mücadeleye, direnişe çağırıyor. Sermayenin, siyasi iktidarların halk kitlelerine saldırıları sadece ülkemizde yaşanmıyor elbette; dünyanın birçok ülkesinde alanlar haklarını savunanların mücadele haykırıları ile inliyor. Bu amaçla dergimizin bu sayısında hem memleket hem de dünyadan emek haberlerini yine kısıtlı örnekle de olsa sizlere ulaştırıyoruz.

Ayrıca bu sayımızda sizleri farklı konu ve yazarlarla buluşturuyoruz. Örgütlü toplum bağlamına değinen iki farklı yazımız var. Elbette örgütlü toplumun en büyük silahlı eylem ve direniştir. Öğretmen sendikalarının ortaklaştığı TBMM önü eylemini bir söyleşi ile sizlere ulaştırıyoruz.

Örgütlü toplumda en önemli konulardan birisi kuşkusuz haklarımızı bilmek ve ona göre mücadele etmek. Hukuk, hak arama mücadelelerinin en önemli araçlarından birisi elbette. İşveren ve işveren vekillerinin sendikal hakları kullanmayı engellemeleri suçtur!

Teknolojik dönüşümün hızı ve etkileri dizginlenemez bir boyuta ulaşıyor; en azından egemen teknolojiyi üretemeyen bizim gibi ülke vatandaşları için. Deepfake, teknolojinin kötü kullanımına dair en çok tartışılan konularının başında geliyor. Bu konuda sürpriz bir yazımız var. 😊

Uluslararası sendikal hareketlerle ilgili olarak, bu sayımızda kısıtlı olsa Fransa'yı ve CGT sendikasının gündem ve eylemlerini ele aldık. Bu amaçla da CGT Bölge Temsilcisi bir sendikacı ile söyleşi yaptık: Fransa'da bizden bir yüz. 😊

"Gölge etme başka ihsan istemem!" çok duyduğumuz, bilindik bir ifade. Peki, bunu ilk kim niye ve kime söylemiş. Haydi, gelin biraz felsefe yapalım. 😊

Bu sayıda sevgili Ayçe L. Abana yine bizi yalnız bırakmadı, ta dünyanın bir ucundan sizlere ulaştırılmak üzere bir yazı kaleme aldı. Elbette şiir, müzik vb. kültür ve sanat yazılarımız yine dergideki yerini aldı. Spor konumuz ise bir hayal kırıklığı yaratan - en azından benim için- 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası.

Sizlerden, yani genç kalemlerden gelen yazılarla, gençemek dergimiz daha nitelikli oluyor. Her konuda yazılarınızı, resimlerinizi vb. eserlerinizi / ürünlerinizi bize göndermekten lütfen çekinmeyin. gençemek@tezkoopis.org

Gezi kısmında ise Şanlıurfa'yı bir gezdirelim istedik. Umarız okurken geçmiş kadar olursunuz.

Meraklıları için SUDOKU bulmacamız derginin sonunda çözülmeyi bekliyor. Bakalım bu sayıda ödüllü bulmacayı kimler doğru çözecek?

Bir sonraki sayıda görüşmek dileğiyle!

İyi okumalar...

İÇİNDEKİLER

TEZ-KOOP-İŞ GÜNCEŞİ	4
MEMLEKET EMEK HABERLERİ	8
DÜNYA EMEK HABERLERİ	16
SÖYLEŞİ Eğitim-Sen üyeleri Cansu Karyemez ve Levent Sayı ile bir söyleşi yaptık.	20

ÖRGÜTLÜ TOPLUM Çoğunluktan Olmanın Ayrıcalığı Üzerine Seray KUMLU	24
ÖRGÜTLÜ TOPLUM Örgütlenme ve Ötesi: Toplumsal Değişim Çabalarına Sosyal Psikolojiden Bir Bakış Psk. Merve FİDAN	29
ARAŞTIRMA RAPORLARINDAN Türkiye’de Sanatsal İfade Özgürlüğü Ocak-Haziran 2024 Raporu	32
TEKNOLOJİ Deepfake: Yapay Zekanın Tehlikeli Teknolojisi Zekai YAPICI	35

Sayı: 17/ Temmuz 2024

Tez-Koop-İş Sendikası

Yayın Organı

Tez-Koop-İş Adına Sahibi: Haydar Özdemiroğlu
(Genel Başkan)**Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:**Çağdaş Duyar
(Tez-Koop-İş Sendikası
Genel Örgütlenme Sekreteri)**Editör:**

Emirali Karadoğan

Yayın hazırlığı ve düzenleme:

Genel Eğitim Sekreterliği

Katkıda Bulunanlar:

Alaettin Bilem
Ali Rıza Algül
Ayçe L. Abana
Ayşe Ergani
Berfin Diren Demirkaya
Deniz Başkaldıran
Ecem Coşkun
Emel Kirez Şencan
Eylem Hardal
Gizem Ezgi
Meral Akbaş
Mert Karaosmanoğlu
Merve Fidan
Mustafa Eberliköse
Seray Kumlu
Tuğçe Şenel
Yıldız Aydın
Zakai Yapıcı

Dergide kullanılan fotoğraflar: Tez-Koop-İş Sendikası arşivi
<https://www.shutterstock.com>**Yasal Haklar:**

Bu dergide yer alan yazı, makale, fotoğraf ve tasarım unsurlarının bir bölümü veya tamamı (elektronik ortamda çoğaltmak da dahil) alıntının kaynağı belirtilerek yapılabilir. Yazılardaki görüşler yazarlarına aittir ve sendika tüzel kişiliğini hiçbir biçimde bağlamaz. Dergiye iletilen yazı, belge, fotoğraf, karikatür gibi ürünler geri gönderilemez.

Yönetim Yeri ve İletişim Adresleri: Tez-Koop-İş Sendikası Genel Merkezi
Mebusevleri, İller Caddesi No:7
06580 Tandoğan- Ankara**Tel:** 0312 213 34 44**Faks:** 0312 213 34 30**İnternet:** www.tezkoopis.org**Elektronik posta:**gencemek@tezkoopis.org

Twitter: @gencemekdersisi

Facebook: @gencemekdersisi

Baskı Tarihi: Temmuz 2024**Baskı:**ZiraatGurupMatbaacılıkAmbalajSan.ve Tic.A.Ş.
Bahçekapı Mahallesi 2534. Sokak No:18
Şaşmaz-Etimesgut/ANKARA**Tel:** 0312 384 73 44- 45**Yayın türü:** 3 Aylık Yaygın Süreli Yayın**ISSN:** 2630-5674

SÖYLEŞİ	38
Uluslararası Sendikal Gündem: Fransa Örneği Ali Rıza Algül ile söyleşi (CGT Val de Marne Ticari İş Bölge Temsilcisi)	

İŞÇİ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ	44
İSİG Raporu	
KÜLTÜR ve SANAT	46
Dramatik Anlatımda 'Korku' yu Yaratan Öğeler ve Müzik Ayçe L. ABANA	
MÜZİK	52
Bérurier Noir ve Fransa Seçimleri Deniz BAŞKALDIRAN	
FELSEFE	54
Bir Acayip Diyojen: "Köleler Nasıl Efendileri Ne Derse Onu Yapıyorsa, İnsanlarda Tutkularının Dediklerini Yaparlar." Tuğçe ŞENEL	
GÜNCEL	58
Kıdem Tazminatı: Hak Etme Koşulları ve Hesaplaması	
HUKUK	60
İşveren ya da İşveren Vekillerinin, İşçilerin Sendikal Haklarını Kullanmasını Engellemesi Suçtur! Av.Emel Kirez ŞENCAN	

ŞİİR	63
Kaos İnsanlık Manzarası Alaettin BİLEM	

KÜLTÜR ve SANAT	64
Hayalleri Okyanusta, Kabuklarda, Yosunlarda, Taşlarda Meral AKBAŞ	

SİZDEN: GENÇ KALEM	70
Ah, Yazmaya Dönüş... Eylem HARDAL	

SİZDEN: GENÇ KALEM	
Günde Dokuz Saat	72
Ayakta Kalmanın Hizmet Bedeli... Gizem EZGİ	

SPOR	74
2024 Avrupa Futbol Şampiyonası ve Akılda Kalanlar Mert KARAOSMANOĞLU	

DOĞA-GEZİ	76
Şanlıurfa Yıldız AYDIN	

BULMACA	80
---------	----

130 Bini Aşan Üyesi İle İşkolunun En Büyük Sendikası Bir Kez Daha Tez-Koop-İş!

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu gereğince işkollarındaki işçi sayıları ve sendikaların üye sayılarına ilişkin 2024 Temmuz ayı istatistikleri hakkında tebliği yayımladı.

24 Temmuz 2024 tarih ve 32611 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğe göre, sendikamız Tez-Koop-İş bir kez daha işkolunun en büyük sendikası oldu. Emek ve demokrasi mücadelesini yükselten 130 bin 487 üyemize teşekkür ediyor, insan onuruna yaraşır bir çalışma yaşamı için Tez-Koop-İş Sendikasında örgütlenen yeni yol arkadaşlarımıza hoş geldiniz diyoruz.

EMO ve Bağlı İşyerleri İçin Ek Protokol imzalanması müzakereleri anlaşma ile sonuçlandı

Ankara 2 No.lu Şubemiz ile 49. Dönem EMO Yönetimi arasında EMO ve Bağlı İşyerleri için "Ek Protokol" imzalanması konusunda devam eden müzakereler anlaşma ile sonuçlandı.

Konuyla ilgili açıklama yapan Ankara 2 No.lu Şube Başkanımız Mustafa Özgen, tüm çalışanlar gibi EMO ve Bağlı İşyerlerindeki üyelerimiz de yüksek enflasyon ve hayat pahalılığı karşısında etkileniyorlardı. Sendikamız ve EMO Yönetimi arasında yapılan "Ek Protokol" imzalanması konusundaki görüşmelerimiz olumlu sonuçlandı.

Özgen, bu süreçte yoğun çaba harcayan işyeri temsilcilerine, EMO Çalışanı üyelerimize ve EMO Genel Başkanı Mahir Ulutaş ve 49. Dönem Yönetim Kurulu üyelerine teşekkür etti.

UNI Avrupa Bölge Sekreteri Oliver Roethig Sendikamız Genel Merkezini ziyaret etti

Tez-Koop-İş Sendikası olarak üyesi olduğumuz UNI Avrupa Bölge Sekreteri Oliver Roethig Türkiye ziyareti kapsamında Genel merkezimizi ziyaret etti. Ziyarete, Türkiye ve Avrupa'daki çalışma yaşamına dair sorunlar ve çok uluslu şirketlerde örgütlenirken yaşanan sıkıntılar hakkında görüş alışverişinde bulundu.

Bugün yapılan ziyarette Oliver Roethig'e BASISEN Dış İlişkiler Uzmanı Meral Erdoğan eşlik etti. Oliver Roethig

ile yapılan toplantıya Genel Başkanımız Haydar Özdemiroğlu, UNI Avrupa Ticaret Yürütme Kurulu Üyesi ve aynı zamanda Genel Sekreterimiz Hakan Bozkurt, Genel Örgütlenme Sekreterimiz Çağdaş Duyar ve sendikamız Uluslararası İlişkiler Uzmanı Doç. Dr. Emirali Karadoğan katıldı.

Yapılan toplantıda hem Türkiye hem Avrupa'da çalışma yaşamına dair sorun başlıkları ile birlikte güncel siyasal gelişmeler ele alındı.

Sendikamızın son dönemde başarılı bir şekilde sendikalaştırdığı Deichman, Hummel, Camper, JYSK ve Tommy Hilfiger gibi çok uluslu şirketlerde yaşanan sorunlar hakkında bilgi alışverişi yapıldı.

Oliver Roethig de çok uluslu şirketlerdeki örgütlenmelere yönelik fikirlerini ve izlenmesi gereken yollar hakkında görüşlerini bildirdi. Yaşanan sorunlara karşı nasıl bir dayanışma yöntemi geliştirilebileceği üzerine önerilerini ilettiler.

Oliver Roethig toplantı sonunda Mart 2025'de Belfast'ta yapılması planlanan UNI Avrupa 6. Kongresi hakkında bilgilendirme yaptı.

Ziyaretin sonunda Genel Başkanımız Haydar Özdemiroğlu, UNI Avrupa Bölge Sekreteri Oliver Roethig'e ve BASISEN Dış İlişkiler Uzmanı Meral Erdoğan nazik ziyaretlerinden dolayı teşekkür etti.

KKTC Büyükelçiliği ve Başkonsolosluklarında Grev

KKTC Büyükelçiliği ve Başkonsolosluklarında çalışan üyelerimiz, daha iyi yaşam koşulları için örgütlenmiş; top-

lu iş sözleşmeli bir çalışma yaşamı için sendikalaşmışlardır. KKTC Büyükelçiliği işvereni mart ayından bu yana toplu iş sözleşmesi görüşmelerine oturmaması, sürecin uzamasına, çalışanların ise hem maddi açıdan sıkıntıya düşmelerine hem de yıpranmalarına neden olmuştur. Geldiğimiz noktada, toplu iş sözleşmesi süreci boyunca sessizliğini koruyan, üyelerimizin hak ve çıkarları söz konusu olduğunda elini taşın altına koymayan KKTC Büyükelçiliğinde grev kararı alınmıştır.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Çalışanlarından" İnsanca Yaşayacak Ücret" eylemi

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) ile Sendikamız Tez-Koop-İş arasında Nisan 2023 tarihinde imzalanan toplu iş sözleşmesi uyarınca EMO çalışanı üyelerimizin ücretlerine 2024 Ocak ayında enflasyon farkından kaynaklı artış yapılmış, ancak yapılan artış gerçek enflasyonun çok gerisinde kalmıştır. Yılbaşı itibarıyla asgari ücret ve memur maaşları % 49 oranında zamlanırken EMO işçisi % 33,59'luk bir ücret artışı ile yetinmek durumunda kalmıştır.

Konuya ilişkin Elektrik Mühendisleri Odası Genel Merkez Binası önünde 3 Temmuz 2024 tarihinde yapılan basın açıklamasında, Ankara 2 No.lu Şube Başkanı Mustafa Özgen özetle şunları söyledi:

"48. dönemin sona ermesi ve mayıs ayında yapılan genel kurul sonucu işbaşına gelen EMO 49. Dönem Yönetim Kurulu ile 1 Haziran'da görüşmeler tekrar başlatılmış, yeni yönetimden 1 Temmuz itibarıyla % 25 civarında olması beklenen enflasyon farkı dahil % 49 oranında artış talep

edilmiştir. Buna karşılık EMO yönetimi, “enflasyon oranı + % 3” şeklinde çok düşük bir teklifte bulunmuştur.

Ayrıca eşitlik ilkesine aykırı biçimde oda bünyesinde çalışan ve mühendisler için belirlenen asgari ücret düzeyinin altında kalan teknik personele, 2024 Ocak ayı itibarıyla diğer çalışanlardan daha fazla, % 36 oranında zam yapılmıştır. Öyle anlaşılıyor ki bugün bize sunulan % 3'lük teklif; tüm personeli aynı oranda eşitleme hedefiyle, zaten yapılması gereken bir uygulamanın “maaş artışı” gibi önümüze konulmasıdır.

Enflasyonun 3 haneli rakamlara çıktığı günümüzde % 3'lük bir artış hiçbir anlam ifade etmemektedir. Dolayısıyla yılbaşından bu yana sürdürdüğümüz görüşmeler ne yazık ki olumsuz sonuçlanmıştır.

“Bugüne dek şube ve merkez genel kurulları, yoğun iş dönemi ve arkadaşlarımızın sahip oldukları çalışma kültürü nedeniyle son çare olarak düşündüğümüz eylemlilik sürecine bugünden itibaren başlama kararı aldığımızı duyurmak için bu açıklamayı yapıyoruz.”

1 Mayıs Dünya İşçilerinin Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü'nde Türkiye'nin dört bir yanındaydık!

Demokratik hak ve özgürlüklerimizi savunmak, yaşam ve çalışma koşullarımızın iyileştirilmesi için mücadelemizi büyütmek ve taleplerimizi haykırmak için 1 Mayıs'ta, Türkiye'nin dört bir yanında coşkuyla alanlara çıktık.

Sendikamız Ankara Şubeleri, İstanbul Şubeleri, İzmir Şubeleri, Adana 1 No.lu Şubesi, Bursa Şubesi, Eskişehir Şubesi, Antalya Şubesi, Gaziantep Şubesi, Edirne Şubesi, Erzurum Şubesi, Muğla Şubesi, Samsun Şubesi ve Zonguldak Şubesi miting alanlarındaydı. Kortej halinde miting alanlarına yürüyen Sendikamız temsilci ve üyeleri, attıkları sloganlarla hak ve taleplerini dile getirdi. Yürüyüşlerde “Vergide Adalet İstiyoruz”, “Yaşasın 1 Mayıs”, “İşçiler Burada Umut Dimdik Ayakta” ve “Yaşasın Örgütlü Mücadelemiz” sloganları dikkat çekti.

TMOB Maden Mühendisleri Odası Çalışanları, İnsan Onuruna Yakışır Bir Ücret için eylem yaptı

Maden Mühendisleri Odası çalışanlarını kapsayan ve yürürlük süresi 1 Ocak 2024 tarihinde başlaması gereken toplu iş sözleşmesinde, sendikamızın süreç boyunca

sürdürdüğü olumlu yaklaşımlara karşın oda yönetiminin asgari ücret düzeyindeki teklifinde ısrar etmesi nedeniyle, henüz anlaşma sağlanamadı. Sürece dair kamuoyunu bilgilendirmek ve üyelerimizin son derece makul taleplerini bir kez de kamuoyu nezdinde dile getirmek amacıyla, Ankara 2 No.lu Şubemiz tarafından bir basın açıklaması gerçekleştirildi.

“Bugün görmezden geldiğiniz, sendikasızlaştırmaya çalıştığınız, mobbinge maruz bıraktığınız oda çalışanları, eş ve çocukları ile birlikte sağlıklı, mutlu ve huzurlu bir yaşamı en az sizler kadar hak ediyorlar.

Onları görmezden gelerek, yok sayarak odalarda çalışma yaşamınıza devam edemezsiniz.

Oda çalışanları hak ettiği değeri ve saygıyı görmek, hak ettiği ücreti de almak istiyor.

Siz gideceksiniz, onlar kalacak.

Emeğimize ve değerlerimize sonuna sahip çıkmaya devam edeceğiz.”

Deichmann Ayakkabıcılık Mağazalarında İşveren ve vekillerince çalışanlara karşı uygulanan baskı ve tehditler ile sendikal hak ve özgürlüklere yönelik engellemelere karşı Deichmann Merkezi önünde eylem yapıldı

Sendikamız Tez-Koop-İş'in yasanın yetki için aradığı üye çoğunluğunu sağladığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ba-

kanlığı'ndan olumlu yetki tespitini aldığı Deichmann işyerlerinde, işveren, sendikamızın olumlu yetki tespitine itiraz etmiş ve sendikamız üyesi işçileri baskıyla üyelikten istifa ettirmiştir.

Sendikamız, işverenin takındığı bu haksız ve hukuksuz tavır karşısında Deichmann çalışanlarının toplu sözleşme hakları için, 18 Nisan 2024 tarihinde Deichmann Türkiye Merkez Ofisi önünde gerçekleştirdiği basın açıklamasıyla Deichmann işverenini protesto etti.

“Deichmann işvereni sendikamızın olumlu yetki tespitine karşı itirazımı derhal geri çekmeli ve işçilerin sendikalaşma ve toplu iş sözleşmesi haklarına saygı duymalıdır!

Buradan uyarıyoruz: Deichmann işverenin toplu iş sözleşmesi masasına oturarak müzakereye başlamadığı her an Deichmann mağazaları eylem alanımız, AVM'ler mücadele alanımızdır! Deichmann işçileri sendikal, güvenceli, toplu iş sözleşmeli çalışma düzenine geçene kadar uluslararası sözleşmelerle birlikte Anayasadan ve yasalardan aldığımız güçle haklı ve meşru mücadelemiz büyüyecektir!”

Memleket, Eylem Alanı!

Şubat ayından bu yana ülke bir yandan ekonomik krizle boğuşurken, diğer yandan emekçiler sendikal hak ihlalleri ile mücadele ediyor: İşçisi, memuru, öğretmeni, emeklisi... İster yerli ister çok uluslu şirketler olsun, sendikalara bakış aynı: Sendikalar bu işyerine giremez! Tam da bu nedenle işçiler kimi yerde bağımsız, kimi yerde de sendikaları ile birlikte "hak verilmez, alınır" şiarıyla alanlarda hakları için mücadele ediyor. Ne yazık ki, dergimizin sınırlı sayfası nedeniyle kısıtlı sayıda eylem vb. haberini buraya taşıyabiliyoruz. Tüm diren ve haklarını arayan emekçi halk kitlelerine selam olsun!

Tek Gıda-İş'te örgütlenen Polonez Gıda işçileri direnişte! Yapan için eylem, izleyen için şov!

Tek Gıda-İş Sendikası İstanbul'un Çatalca ilçesinde bulunan ve 354 işçinin çalıştığı işlenmiş gıda üretimi yapan Polonez Gıda fabrikasında sendikal örgütlenme yürütüyor. Ağır çalışma koşullarına ve düşük ücretlere karşı Tek Gıda-İş'te örgütlenen işçilerden 13'ü işten çıkarıldı. İşverenin sendika karşıtı tutumu bununla kalmadı ve daha sonra 100'den fazla işçi çalışmak için geldiği fabrikada işten çıkarıldıklarını öğrendi. İşten çıkarılan işçiler, fabrika önünde basın açıklaması yaptı. İşveren kolluk güçleri ile birlik-

te işçilere müdahale etti. Devlet bu mücadelede de haklı olan işçiden değil, işçilerin haklarını engelleyen işverenden, sermayeden yana tutum aldı. İşçilerin protestosuna polis biber gazıyla müdahale etti.

İşçiler daha sonra Çatalca Kaymakamlığı önüne yürüdü. Ancak burada da işçiler, kaymakamın anlamsız tavriy-

la karşılaştı. Çatalca Kaymakamı Erdoğan Turan Ermiş, kaymakamlık önünde eylem yapan işçilere “Burası gösteri yeri değil. Şova döktünüz” dedi. İşten atılan Aynur Şengül “Çalıştığım dönem asgari maaş alıyordum. Aldığım maaşın bir kısmı vergiye gidiyordu. Aylık 13, 14 bin TL ile geçinmek zorunda kaldığım zamanlar oldu. Sadece sendika haklarımızı değil, vergide adalet de istiyoruz” dedi. Tekgıda-İş Sendikası Örgütlenme Uzmanı Yunus Durdu ise kaymakam ve işverenlerin atılan işçiler için gerçekleştirdiği toplantının ardından, kaymakamlık yetkililerinden kimsenin işçilerle görüşmediğini söyledi. Kısaca işçilerin eylemi işveren ve kaymakam gözünde sadece şov!

İşçilerin sendikal haklarını engelleyen Alman tekstil devi HUGO BOSS, “tuvalet süresini 3 dakikaya düşürmeyi hedefliyor”

Türk-İş’e bağlı Teksif Sendikası 2015 yılından bu yana Alman tekstil devi Hogo Boss’da sendikal örgütlenme çalışmalarını yürütüyor. Ancak işveren sendikayı işyerine sokmamak için elinden geleni yapıyor. Sendikalı oldukları için haziran ve temmuz 2024 döneminde yaklaşık 60 işçi işten atıldı. İşten çıkarmalara gerekçe olarak ise servis kavgası, ekip lideri ile konuşurken dişini sıkma gibi gerekçeler öne sürülüyor.

Sendika yetkilisi “Hugo Boss Avrupada sendikal bir işyeri, ancak Türkiye’de ise sendikal işçilere sopa gösteriyor” diyor. İşçi Sevinç Taşdemir de içerideki çalışma koşullarını şu şekilde dile getiriyor “İçeride inanılmaz baskı ortamı vardı. Tuvalete gittiğimizde süre 5-7 dakika, bu ortalamayı 3’e düşürmeyi hedeflediler. Biraz uzun kalınca uyarıyorlar.”

Almanya’da yürürlüğe iren DueDeligence yasası gereği şirket alman hükûmetine şikayet edilebilir. Bu yasa Almanya dışındaki ülkelerde faaliyet sürdüren Alman şirketlerine sendikal haklar başta olma üzere birçok hak ve özgürlüklere saygı duyması zorunluluğu getiriyor.

Birleşik Metal-İş üyesi işçiler BEFESA Silvermet'te grevde!

İskenderun Organize Sanayi Bölgesi'nde Kurulu Befesa Silvermet fabrikasındaki işçiler 12 Şubatta başlayan TİS müzakerelerinde sonuç alamayınca 3 Temmuz'da alınan grev kararının ardından, 26 Temmuz 2024, saat 11.00'de greve çıktı. İşçilerin örgütlendiği Birleşik Metal-İş Sendikası Başkanı Özkan Atar, yaptığı açıklamada grevin gerekçesini şu şekilde dile getirdi, "... Befesa işçileri, üç yıl süren yetki mahkemesi nedeniyle toplu sözleşme hakkına kavuşamamış, dolayısıyla işçilerin ücretleri erimiş ve asgari ücret seviyesine gelmiştir. Önemli ekonomik kayıplara uğramış Befesa işçilerinin ücretlerine, birinci altı aylık dönem için % 82 zam yapılması talebimize karşılık, işverenin son zam teklifi %27,7 olmuştur. İşverenin bu teklifi, bize grev silahımızı kullanmaktan başka çare bırakmamıştır." dedi.

İşverenin verdiği zam teklifini "sefalet ücreti dayatması" olarak niteleyen Genel Başkan, fabrikada üç yıldır toplu sözleşme mücadelesi verildiğine de dikkat çekerek, onların onaylayacağı bir sözleşme imzalanana ve haklı talepleri karşılanana dek grevin süreceğini vurguladı. Befesa işçileri, **"Direne direne kazanacağız"**, **"Sadaka değil toplu sözleşme"**, **"Birleşen işçiler asla yenilmez"** sloganları attı, halaylar çektii.

Greve giden Sumitomo işçileri kazandı

Çankırı'da Kurulu bulunan ve Petrol-İş Sendikasını örgütlü olduğu Japon menşeli Sumitomo Rubber AKO Lastik fabrikasında devam eden TİS sürecinde anlaşma sağlanamayınca 29 Mayıs'ta işçiler greve çıktı. 43 gün süren grev başarıyla ve kazanımla sonuçlandı. Grevin kazanımla sonuçlanması işçilerin kararlılığının bir sonucuydu. Grevle

bağtlanan sözleşmesine göre işçilerin ücretlerine ilk altı ay için %126, ikinci altı ay için enflasyon farkı + enflasyonun %10'u kadar zam yapılacaktır.

Yaklaşık 2 bin 700 işçinin çalıştığı işyerinde Grevin başarılı olmasını bir işçi "Bu konuda kararlılığımız bize kazandı. Greve çıkmadan önce nereye giderse gütsin kararlı olacağımızın sözünü işerde arkadaşlarımızla bir birimize verdik. Çünkü bizim olmayı istemedik. Hakkımızca, adilce Anadolu'nun bu şehrinde yaşamak istedik. Gücümüzü kullandık, birliğimizi bozmadık. İstedimize yakın bir zam, sosyal haklarda kazanımlar sağlayan bir zafer kazandık" ifadeleri ile dile getiriyor.

Sözleşmelerin yürütülmesindeki sosyal diyalog anlayışı sözleşmeleri, özellikle ücret vb. talepleri bir noktaya kadar getirebiliyor, bu da daha çok işverenin çizdiği sınırları aşmıyor. Dolayısıyla emeğin değerinin karşılığını alabilmesinde grevin etkin bir çözüm ve sendikali işçinin bir "silahı" olduğu unutulmamalıdır.

Son aylarda gerçekleşen eylem, direniş, sözleşme ve iş cinayetleri derlemesi

- ⚠ Sağlıkta şiddet tam gaz! Muğla/Bodrum'da Aile Sağlığı Merkezinde görev yapan Dr. Mustafa Hürkal Tezvar saldırıya uğradı. Sağlıkçılar saldırıyı protesto etmek için bir günlük iş bıraktı.
- ⚠ Sendika düşmanı Cengiz holding. Siirt/Şirvan'da Cengiz Holding'e bağlı Eti Bakır işyerinde 3 işçi Dev Maden-Sen'e üye olduğu gerekçesiyle işten atıldı.
- ⚠ Disk/Enerji-Sen, Özel Sektör Öğretmenler Sendikası, DGD-SEN, İnşaat-İş, Mağaza Market-Sen, Dev-Tekstil, TOMİS ve Katar-Sen ÇİSGB önünde eylem yaptı: "İnsanca yaşamaya yetecek ücret istiyoruz!."
- ⚠ DİSK/Dev Sağlık-Sen ÇİSGB sendika istatistiklerinin hatalı olduğunu ifade ederek, ÇİSGB önünde açıklama yaptı.
- ⚠ Kayserinin Talas ilçesinde 17 yaşındaki işçi inşaatın ikinci katında düşerek yaralandı.
- ⚠ Öz Sağlık-İş'e yeniden Kayyum! Hak-İş'e bağlı Öz Sağlık-İş Sendikası hatalı genel kurul nedeniyle kayyuma geçmiş ve seçimler sonra yenilenmişti. Ancak Ankara 4. İş Mahkemesi, Kayyum döneminde yapılan seçimde de usulsüzlük tespit edildi ve yönetimin tekrar kayyuma geçmesi gündemde.
- ⚠ İktidara yakın Memur-Sen'in iktidarla ortak yaptığı % 2 barajının altındaki sendikalara ikramiye verilmemesi yönündeki düzenleme Anayasa Mahkemesince iptal edilmişti. Şimdi ise %1' zorladılar. Ancak Meclis ikramiyenin barajsız olması yönünde bir düzenleme yaptı.
- ⚠ Ev işçisi kadınlar, sosyal güvenlik primlerinin yatırılması ve sosyal güvencelerinin sağlanması için "insana yakışır iş" çağrısı yaptı.
- ⚠ İzmir'de klimasız ortamda çalışıp klima üreten işçiler, Birleşik Metal-İş'de örgütlendi. İşveren çoğunluk tespiti geldikten sonra 6 işçiyi işten attı. Sendika ve işten atılan işçiler eylemde.
- ⚠ Gebze'de ALPLA Grup çalışanları, Konya'da aynı gruba bağlı işyerinde işten atılan arkadaşları için dayanışma eylemi yaptı.

- ⚠ AKP'li Pendik Belediye Başkanı Ahmet Cin'in kardeşi Kemal Cin'e ait KİPSAN işyerinde eli prese sıkışan işçi saatlerce kesik eliyle yardım bekledi.
- ⚠ Büro Emekçileri Sendikası "Tüm kamu emekçilerine, asgari ücretlilere, emeklilere insanca yaşayacak bir ücret talebimizi ısrarla tekrarlıyoruz. Sağlıklı beslenmenin maliyeti günlük 880 lirayı geçti. İnsanca yaşayacak ücret istiyoruz" şeklinde açıklama yaptı.
- ⚠ İzmir/Ödemiş'te bulunan antimon maden ocağında Eren Koşan Barış Duran oğlu adlı iki madenci yaralandı.
- ⚠ MESEM İş Cinayeti: Ankara'da MESEM Kapsamında inşaatta çalışan Eren Alperen inşaatın altıncı katında asansör boşluğuna düşerek hayatını kaybetti.
- ⚠ İzmir BB'deki Tüm-Bel-Sen Sendikası üyeleri TİS imzalanamayınca "hol yürüyüşü" ve "yeryüzü sofrası kurma" eylemi yapmak isteyince Belediye güvenliği müdahale etti. Ancak kazanan emekçiler oldu. Belediye Başkanı Cemil Tugay'ın CHP genel merkezinden onay beklediği ifade ediliyor.
- ⚠ Ege Üniversitesinin kreşleri kapatma ve özelleştirme kararına 9 sendikadan tepki: "Kreş hakkımızdan vazgeçmiyoruz."
- ⚠ Kamu Sendikalar Platformu, kamu çalışanları sendikalarına yönelik getirilmek istenen baraj düzenlemesine karşı "Baraj suçuna sessiz kalma!" eylemi yaptı: "Yeni kurulan sendikalar, sendikalara üye olmayan memurları cezalandırma var. Burada topyekün yandaşa, sarı sendikalara rüşvet var, rant var, emekçiyi masada satma var."
- ⚠ Şişli belediyesinde çalışan DİSK/Genel-İş 3 No.lu Şubesi üyesi işçiler, ücretlerinin eksik ve düzensiz ödenmesine karşı oturma eylemi yaptı.
- ⚠ HTK-SEN üyesi Hava trafik kontrolü çalışanları verilmeyen hakları için, inisiyatif almadan faaliyet gerçekleştirerek pasif eylem yaptı. "Rötarların sebebi biz değil, hakkımızı gasp edenler."
- ⚠ Diyarbakır Dicle Üniversitesinde sağlık çalışanları ve refakatçiler yemekten zehirlendi. Sağlık durumları iyi.
- ⚠ Gebze İşçilerin Sesi Platformu basın açıklaması yaptı: "Harekete geçmenin zamanı çoktan geldi" "İşçiler hukuksuzca işten atılıyor", "Tüm ücretlere zam yapılısın."

- ⚠ Erdemli belediyesinde grev. Mersin Erdemli belediyesinde Belediye-İş ile belediye arasında TİS anlaşmazlıkla sonuçlandı. Grev kararı alındı.
- ⚠ Çatalca'da faaliyet yürüten Polonez fabrikasında 15 işçi sendikalaşma sürecinde işten çıkarılınca, arkadaşlarını yalnız bırakmayan işçiler üretimi durdurdu.
- ⚠ Şırnak Gabardağı Şehit Aybüke Yalçın Petrol Arama Sahasında sondaj kulesinin devrilmesi sonucu bir işçi iş cinayetinde hayatını kaybetti. İki işçi ise yaralandı.
- ⚠ Tarsusta yem fabrikasında helezon makinasına düşen Emre Satır iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ Kocaeli derince TOKİ inşaatında elektrik akımına kapılan Kutsal Bingöl iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ Kuzey Kıbrıs/Girne'ye çalışmak için giden Barış Erdoğan Acapulco Otel'de sahne kurulum çalışması sırasında elektrik akımına kapılarak iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ Erdem Holding'e bağlı Alaplı Dinarsu fabrikasında Birtek-Sen'de örgütlenen işçiler "Artık yeter!" diyor ve fabrikayı "Sömürü lokomotifini" olarak tanımlıyorlar.
- ⚠ 31 Mart yerel seçimler sonrası CHP'li Eskişehir Tepebaşı belediyesi 55 işçiyi işten çıkardı.
- ⚠ İzmir'de Birlik Sağlık-Sen üyeleri kendilerini zincirleyerek, memurlara yapılan zam oranlarını "Memur yoksul olamaz" sloganlarıyla protesto etti.
- ⚠ Eğitimsen Artvin şubesi sefalet ve yoksulluğa karşı sert bir açıklama yaptı: "Emeğimizin karşılığını hakkımızı istiyoruz. Güvenli iş ve güvenli gelecek için omuz omuza verelim."
- ⚠ Balıkesir'de KESK'e bağlı sendikalar memur zam oranlarını protesto etti: "Yoksullaşmıyoruz, yoksullaştırılmıyoruz. Yoksulluğa, sefaletle teslim olmayacağız, emeğimizin karşılığını hakkımızı istiyoruz."
- ⚠ Ankara Tabip Odası, yoksulluğun bir halk sağlığı sorunu olduğunu belirterek, başta vergide adaletin sağlanmak üzere eşitsizliği arttıran ekonomik krizin faturasını halka ve çalışanlara yükleyen politikardan vazgeçilmesi çağrısı yaptı.
- ⚠ KESK Ankara Şubeler Platformu basın açıklaması yaptı: "İnsanca yaşayacak ücret istiyoruz", "Emekli aylıklarından sağlık payı kesilmesine son verilsin."
- ⚠ Elazığ'da Güney Çevre Yolu mevkinde bir inşaatta çalışan Mehmet Emin D. elektrik akımına kapıldı, müdahalelere rağmen iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ Zonguldak Damarlı Mahallesi ruhsatsız maden ocağında yüksekten düştü ve iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ Aydın Nazilli içme suyu isale hattı çalışması sırasında borunun patlaması sonucu meydana gelen göçükte 3 işçi iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ Gaziantep'de Omar Fahed, elektrik şalterini kapatırken, elektrik akımına kapıldı ve iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ Bingöl'de büyükbaş ahır inşaatı sırasında çöken çatının altında kalan iki işçiden Ş.Ş.Ö iş cinayetinde hayatını kaybetti. Açıklama yapan Bingöl Valisi işvereni değil, ölen işçiyi suçladı.
- ⚠ Eskişehir Tepebaşı Belediyesi sokak kağıt toplayıcılarını Gesikoop adı altında bir kooperatifte birleştirdi. Böylece sokak katı atık toplayıcıları belediyenin kapıdan atık toplama sistemine entegre oldular.
- ⚠ Belediye-İş Sendikası: "CHP İl Başkanı DİSK elemanı gibi çalışıyor." "CHP il başkanı Belediye - İş üyelerini baskıyla istifaya ettiriyor ve DİSK/Genel-İş'e üye olmaya zorluyor."
- ⚠ Mayıs ayında hükümetçe açıklanan tasarruf tedbirleri gerekçe gösterilerek Ege Üniversitesindeki 150-200 çocuk kapasiteli kreş kapatıldı. 16 çalışan işten atıldı. Öğrenci köyünde da konaklama ücretlerine % 300 zam yapıldı.
- ⚠ Pendik askeri tersanesindeki Harb-İş üyesi işçiler ücret protestosunda bulundu. "Bizi insan yerine koyan yok", "Oldu bitti yetmez; her gün eylem şart."
- ⚠ Tek Gıda-İş üyesi, İzmir Kristal Yağ işyerinde çalışan işçiler TİS sürecinde anlaşma sağlanamayınca greve çıktı. "İnsanca değer görmek istiyoruz."
- ⚠ Asgari ücret zammı için CHP'nin başlattığı akşam saat 21:00'da ışık açma-kapama eylemi yapıldı.
- ⚠ Babaeski Emekli-Sen üyeleri emekli maaşlarının yetersizliği ve yaşam koşulları için basın açıklaması düzenledi: "Emeklilikte insanca yaşam haklıdır." "Direniyoruz ve direneceğiz."

- ⚠ Genel Maden İşçileri Sendikası (GMİS) madenlerin KİT reformu kapsamında özelleştirilmesine karşı basın açıklamasında bulundu: “TTK özelleştirilemez, kapatılamaz.”
- ⚠ Ekonomik krizde emekli ve çalışanlara yapılan zam oranlarına karşı sendikalar tepki gösterdi. DİSK genel başkanı Arzu Çerkezoğlu: “Somut adımlar atacağız.”, Tez-Koop-İş Sendikası Genel Başkanı Haydar Özdemiroğlu “İktidar çevreleri işçi sınıfının baskısı altında”, “Asgari ücret düşük değil, çok düşüktür. Aileler artık bir simidi dörde bölüyor.”
- ⚠ Türk-İş, DİSK ve Hak-İş ortak açıklama yaparak hükûmetten 10 talepte bulundu. Bundan sonra nasıl bir yol izleneceğinin de hükûmetin tavrına bağlı olduğu ifade edildi.
- ⚠ Mayıs 2024 işgücü istatistiklerine göre genç (15-24 yaş) işsizliği %15.
- ⚠ Manisa’da kurulu bulunan Bitron işyerinde Türk Metal Sendikasına üye olan 17 işçi, küçülme bahanesiyle işten atıldı.
- ⚠ 1 Temmuzda Elazığ Yıldırım Holding tarafından işletilen Eti Krom Fabrikasındaki işçiler ücret ve ağır çalışma koşulları nedeniyle iş bıraktı. Eyleme 589 işçi katıldı.
- ⚠ Adana PTT çalışanları kendilerine kölelik sözleşmesi imzalatıldığını da belirterek, 3 dakikada teslimat, cumartesi öğleden sonra çalışmama ve kötü çalışma koşulları nedeniyle iş bıraktı. İş bırakma eylemi kazanım getirdi ve işçilerin talepleri karşılandı.
- ⚠ Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunda çalışan Tez-Koop-İş üyesi ve deprem mağduru Cihanğir Emre Küçükler, işyerindeki baskı ve mobbinge dayanamayarak intihar etti.
- ⚠ Aile Bakanlığı raporu verilerine göre 1 Haziran itibarıyla 6 ayda muhtaç hane sayısı 500 bin artışla 4 milyon 278 bine çıktı. Yaklaşık 17,1 milyon kişiye yardım alıyor.
- ⚠ Mecliste görüşülen Öğretmen Meslek Kanununu protesto eden ve Meclise yürümek isteyen öğretmenlere polis müdahale etti.
- ⚠ TOBB Konfeksiyon ve hazır giyim Sanayi Meclis Başkanı Şerif Fayat: “Bıçak kemiğe dayandı. ...Hazır giyimde işini kaybedenler 250 bini buldu, yıl sonu 280-300 bine çıkabilir.”
- ⚠ İzmir’de Kurulu bulunan Lemförder fabrikası işverence Sakarya’da bulunan başka bir tesise taşınması gündeme gelince Birleşik Metal-İş üyeleri eylem yaptı: “Amaç sendikayı devre dışı bırakmak, 200’e yakın işçiyi işsiz ve ekmezsiz bırakacaklar.”
- ⚠ Kamu Görevlileri Sendika üye istatistikleri açıklandı: 2 milyon 251 bin 330 memur sendikalı. Geçen yıla göre 120 bin 686 kişi artmış.
- ⚠ Adana Erdemoğlu Holding’e bağlı SASA Polyester fabrikasında işveren işyerindeki sendikaları yetkisiz bırakmak için işkolu değişikliğine gitti. İşletmede 47 yıldır Türk-İş’e bağlı Petrol-İş örgütlüydü.
- ⚠ SES Antalya “Vergilerde adalet istiyoruz.” eylemi yaptı.
- ⚠ Memur ve emeklilerin zam oranları belli olmasının ardından emekliler Türkiye’nin 37 ayrı noktasında açıklama yaptı: “Aklımızla oynamayın.”
- ⚠ Öz-Çelik-İş’in örgütlü olduğu Hatay Yolbulan Metal işyerindeki işçiler anlaşma sağlanamayınca greve çıktı. “Emeğimizin karşılığında başka bir şey istemiyoruz.”
- ⚠ Taşeron işçiler için muvazaa zaferi. Bursa 12. Hukuk Dairesi enerji dağıtım şirketinde çalışan taşeron işçilerin yaptığı işlerin asıl işveren olan Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş işçisi olduğuna hükmetti.
- ⚠ Seyhan Belediyesi çalışanı Tüm Bel-Sen üyeleri bordrolarını yakarak iş bırakma eylemi yaptı: “AKP iktidarının emek düşmanı politikalarıyla mücadele etmeye devam edeceğiz.”, “Gemileri yaktuk geri dönüş yok..”
- ⚠ İzmir Bayraklı Şehir Hastanesinde çalışan emekçiler ağır çalışma koşullarına tepki göstererek iş bıraktılar: “Daha iyi bir ücret talep ediyoruz, insanca koşullarda yaşamak ve çalışmak istiyoruz.”
- ⚠ İzmir Büyükşehir Belediyesi ile Tüm Bel-Sen arasında devam eden toplu sözleşme görüşmelerinde sonuç çıkmayınca, çalışanlar bordrolarını yakarak tepki gösterdi: “Emekçilerin ekmeğinden elinizi çekin, gasp ettiğiniz denge hakkımızı ve ödemediğiniz ikramiyelerimizi derhal ödeyin.”
- ⚠ Manisa ABP fabrikasında çalışan işçiler Birleşik Metal-İş’e örgütlendi. Çoğunluk tespit belgesi gelince işverene 18 işçiyi işten attı.

- ⚠ Dilovası Polisan işvereni ile Lastik iş arasında imzalan TİS'e göre işçiler ilk altı ay için % 89 zam, diğer dönemlerde de enflasyon + % 20 zam alacaklar.
- ⚠ İSİG Meclisi 2024'ün ilk üç ayında en az 425 işçi çalışırken iş kazalarında hayatını kaybetti. 100 kişiden 17'si genç ve çocuk.
- ⚠ Manisa'da özel bir maden ocağında tambura sıkışan Halit Gürpınar iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ Süleyman Karaduman adlı işçi Hatay'da inşaattan düşerek iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ İzmir/Aliağa Dokuz Eylül Üniversitesi Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi inşaatında çalışan taşeron işçiler 4 aydır ücretlerini alamadıklarından iş bıraktı: "İnşaat işçisi köle değildir." "Ücret haktır gasp edilemez."
- ⚠ Denizli Pamukkale Üniversitesi Hastanesinde çalışan Sağlık-İş üyeleri eşit işe eşit ücret için yürüyüş gerçekleştirdi: "PAÜ çalışanın hakkını ver.", "Hakkımızı alana kadar durmak yok."
- ⚠ Manisa'da Kurulu ve Hollanda menşeli Power Packer (Ergun Hidrolik) ile Birleşik Metal-İş arasında devam eden TİS görüşmelerinde anlaşma sağlanamayınca işçiler greve çıktı.
- ⚠ Zonguldak'ta özel bir maden ocağında elektrik akımına kapılan Soner Korkut iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ İZBAN çalışanı güvenlik görevlileri metro ve tramvaylarda çalışan meslektaşlarından daha düşük ücret aldıkları için eylem yaptılar: "Yaşanabilir bir ücret istiyoruz. Eşit işe eşit ücret."
- ⚠ İstanbul Beşiktaş'ta bir gece kulübünün tadilatında çıkan yangında 25 işçi iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ 150'den fazla ülkede 18 binden fazla çalışmanı olan Küresel Şekerleme üreticisi Perfete Van Melle işvereni, Tek Gıda-İş örgütlenme uzmanı Yunus Durdu ve eski çalışmanına manevi tazminat davası açtı.
- ⚠ Konya/Ereğli'de vinç sepetine kaynak yapan Fatih Özenç adlı işçi 20 metreden düşerek iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ Birleşik Metal-İş'in örgütlü olduğu Mata Otomotiv A.Ş işvereni işkolunu 06 no.lu Ağaç ve Kâğıt İşkoluna geçirdi.
- ⚠ Lezita işyerinde grevde olan Öz Gıda-İş üyeleri DİSK ve Türk-İş'e çağrıda bulundu: "Sizi ivedilikle grev alanımıza desteğe gelmeye, bu mücadeleyi ortaklaştırma-ya çağırıyoruz. Bu çağrı grevci işçilerin çağrısıdır."
- ⚠ Tek Gıda-İş'ten Perfete Van Melle işvereni uyarı: "Çalışanlarınızın hakkını yemekten, Türkiye Cumhuriyetinin kanunlarını çiğnemekten ve çalışanlarınızın ekmeğiyle oynamaktan vazgeçin."
- ⚠ Petrol-İş'in örgütlü olduğu Tuzla da bulunan Plastik Omnium işyerinde daralma gerekçesiyle işçiler gruplar halinde işten atılıyor.
- ⚠ Selüloz-İş ile OYAK Kağıt Ambalaj San.Tic.A.Ş arasında devam eden TİS sürecinde anlaşma sağlanmayınca 280 işçi greve çıktı.
- ⚠ Trabzon/Hayrat içme suyu isale hattında meydana gelen göçük altında kalan Mehmet Mahmut Allahverdi, İbrahim Keskin, Dinçer Uzunosmanoğlu adlı 3 işçi iş cinayetinde hayatını kaybetti. Olay yerine gelen AKP'li belediye başkanı Mehmet Nuhoglu "Üzerlerinde fazla toprak yoktu, ancak takdir-i ilahi böyleymiş" dedi.
- ⚠ Zonguldak/Kilimli kaçak maden ocağında göçük altında kalan Mahmut Korkut iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ ÇSGB'den işçilere sendika seçme hakkı tanıdığı için BİRTEK-SEN'e 1,5 milyon ceza: Özak-Tekstilde örgütlenen BİRTEK-SEN'e işçilere sendikaya üye ol baskısı uyguladığı gerekçesiyle 1,5 milyon ceza kesildi. KESK, BİRTEK-SEN ve CHP temsilcileri ÇSGB önünde ceza kararını protesto etti.
- ⚠ Lezita işyerinde işçilerin grevi devam ediyor: "Lezita işçileri gece yarısı ifadeye çağırıyoruz, işten çıkarıyoruz. Hintli işçiler getiriliyor, ne Anayasayı ne de devleti tanımıyorlar."
- ⚠ İzmir BB iştiraki İZSU'da taşeron şoför olarak çalışan Katar-Sen üyesi şoförler maaşlarını alamadıkları için eylem yaptılar.
- ⚠ Sivas'ta RC Endüstri Ulaşım Araçları A.Ş'de işçiler işverenin TİS için masaya oturmaması sonucu iş bıraktı: "Bu emek mücadelesi, işçiyiz, haklıyız, kazanacağız."
- ⚠ Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde 100'den fazla hemşire mobbing nedeniyle istifa ettiği bildirildi. Yanlış sendikaya üye olmadıkları için baskı gördüğünü

ifade eden çalışanlar, Genel-Sağlık-İş'e üye olmaya da çekindiklerini belirtiyorlar.

- ⚠ Bursa/Gemlik Borusan çalışanları Liman-İş Sendikası'na üye oldu. İşveren sendikalı işçilerden dördünü işten attı. İşçiler de 21 Martta iş durdurma eylemi yaptı.
- ⚠ İzmir Bergama Agrobay Seracılık çalışmaları işçiler haklarını alamadığı için Ankara'ya yürüyüş başlattı: "Tırnaksız bıraktığımız ellerimizle yakanızdayız: Bizden çalışdığımız her şeyi geri alacağız."
- ⚠ Sivas'ta RC Endüstri Ulaşım Araçları A.Ş işçilerin direnişi sonucunda DİSK/Nakliyat-İş ile TİS masasına oturmayı kabul etti.
- ⚠ Tekirdağ/Çerkezköy hızlı tren hattında meydana gelen göçük altında kalan Halit Sural ve Sabri Ayakatik adlı iki işçi iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ Gebze Tayaş Gıdada çalışan işçilere tarihi geçmiş Ramazan erzakı dağıttılar.
- ⚠ Manisa'da Kurulu bulunan Plenpak işyerinde Basın-İş Sendikası üyeleri greve çıktı.
- ⚠ Batman TPAO çalışmaları ve Petrol-İş Sendikası üyesi işçiler, mesai ücretleri ve eksik maaş sorunları için yürüyüş düzenledi: "Bıçak kemiğe dayandı", "Yoksulluğa teslim olmayacağız. Acil ücret düzenlemesiyle yoksulluğa son verilsin."
- ⚠ Amasya / Merzifon, GM Teknik Cam Endüstri A.Ş'de Kristal-İş'e üye olan 12 işçi işten atıldı. İşçiler eylem yaptı. Mersin belediye Başkanı Alp Kargı ile bazı partiler de işçilere destek verdi.
- ⚠ İzmir, Birleşik Metal-İş'in ABD menşeli GATES işyerinde yürüttüğü grev kazanımla sonuçlandı: işçiler % 105 zam aldı.
- ⚠ Sağlık meslek örgütleri "Kadro eksikliği istihdamla giderilsin" eylemi yaptı.
- ⚠ Atanmayı Bekleyen Öğretmenler Platformu Ankara/ Ulus'ta "Mülakatsız 68 bin atama için" eylem gerçekleştirdi: "Mülakat değil, liyakat istiyoruz."
- ⚠ Emekliler İstanbul/Kadıköy İskele Meydanında bir araya geldi: "İnsanca yaşam istiyoruz", "Emekliler hesabını sandıkta soracak", "Emekliler üretti, hırsızlar tüketti", "Emekliye din, iman, Saraylıya han hamam", "emeklinin oyu iktidarı yenecek."

- ⚠ İzmir BB adına SODEM-SEN ile Belediye-İş arasında yürütülen TİS'de anlaşma sağlanamayınca, çalışanlar iş bıraktı: "Sadaka değil, toplu sözleşme."
- ⚠ Seçim öncesi emeklilerden uyarı: Emekliler 41 kentte ortak eylem için sokağa çıktı: "Emekliler üretti Saray tüketti."
- ⚠ Sağlık emekçileri hakları için bir araya geldi: Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi heykel önünde Ankara Tabip Odası, Sağlık emekçileri Sendikası (SES), Dev Sağlık-İş; Şiddet sarmalında ekonomik krizle boğuşuyoruz."
- ⚠ İzmir/Aliağa Habaş işçileri düşük zamma tepki gösterdi. Ücret zammının % 80 olması beklenirken, % 55 olması işçilerin tepkisine neden oldu.
- ⚠ Eğitim-Sen'den hem eğitim hem de çocuk işçiliğine dair açıklama yapıldı: "Laik ve bilimsel eğitim düşmanı ÇEDES projesi iptal edilsin", "MESEM'deki çocuklar sömürü koşullarında patronların insafına terk ediliyorlar."
- ⚠ TTK Karadon Müessese Müdürlüğü işyerinde kömür vagonu ile tumba arasına sıkışan Baykul Sağlam iş cinayetinde hayatını kaybetti.
- ⚠ DİSK /Basın-İş Pirha Mersin muhabiri Diren Keser'in tutuklanmasına tepki gösterdi: "Meslektaşımıza verilen ceza, özgür basına, doğru habere, muhalefetin sözüne, habercilik kimliğine verilmiş cezadır."
- ⚠ Belçikalı Van De Val De'ye bağlı Ekol Ofset iş yerinde çalışan Disk/Basın-İş üyesi işçiler küçülme bahanesiyle işten atıldı. Sendika açıklama yaptı: "Sendikal örgütlenme hakkına saygı duyun, atılan işçileri geri alın."
- ⚠ İşkolu barajı nedeniyle DERİTEK Sendikası Genel Kurul Kararı ile yine Türk-İş'e bağlı TEKSİF Sendikasına katıldı.
- ⚠ Hatay/İskenderun, Özçelik-İş Sendikası MMK Metalürjide Grev kararı aldı.
- ⚠ Elazığ'ın Alacakaya ve Palu ilçelerinde göçük altında kalan 4 işçi yaralı olarak kurtarıldı.
- ⚠ Diyarbakır Belediyesinde yandaş kadro: "Yandaş sendika Bem-Bir-Sen'e, üye ol mülakattan geç."
- ⚠ DERİTEKS başkanı Makum Algöz Akar Tekstil işçilerini ziyareti sırasında silahlı saldırıya uğradı.

Küresel kapitalizm sınır tanımadan emeği ile geçinenler başta olmak üzere, bütün halk kitlelerini açlık ve yoksulluğa hapsedmeye ve buna rızaya zorluyor. Elbette bu zorlamaya karşı duruş da kendisini farklı ülkelerde ve farklı biçimlerde gösteriyor. Kimi ülkelerde işçiler, kimi ülkelerde gençler ayakta! Memleket emek haberlerinde olduğu gibi küresel emek haberlerini buraya taşıma imkanımız ne yazık ki yok. Bu nedenle sınırlı sayıda haberi buraya aktarıyoruz. Ve tüm dünya işçileri başta olmak üzere kapitalizm ve onun saldırılarına direnen kitlelere selam olsun!

İspanya Ulusal Mahkemesi, Decathlon'un CCOO delegelerinin örgütlenme özgürlüğünü ihlal ettiğine hükmetti.

Ulusal Mahkeme, CCOO Servicios Sendikası tarafından açılan davayı onadı ve Decathlon İspanya'nın sendika karşıtı davranışlarını derhal durdurmasına hükmetti. Ayrıca şirkete, CCOO Servicios'a uğradığı zarar nedeniyle 30.000 avro tazminat ödemesinin yanı sıra "davaya verdiği yanıtta dikkatsizlik" nedeniyle 3.000 avro para cezası ödemesi talimatı verildi.

Ulusal Mahkeme verdiği kararda, 72/2024 sayılı kararında, Decathlon İspanya'nın davranışındaki "açık kötü niyeti" tespit ediyor ve şirketin "iradesinin" "sendika delegelerinin haklarına saygı gösterilmesine aykırı [...] olduğunu değerlendiriyor.

Mahkeme, CCOO Servicios'un temel hakların korunmasına yönelik olarak sunduğu iddiayı kabul ederek, sonuç olarak şunu beyan ediyor:

"1. Davalının (Decathlon), iş merkezlerinde ilan panosu bulunması nedeniyle CCOO Sendika Bölümü'nün Şirkette kurulu telematik araçları işçilerle iletişim kurmak için

kullanmasına izin vermeyi reddetmesi, sendikal özgürlük ve işçi haklarının ihlali anlamına geldiği.

2. Davalının LOLS delegelerine bilgi vermeyi reddetme eyleminin örgütlenme özgürlüğü hakkının ihlali anlamına geldiği.

3. Şirketin sendikal süre talebini reddetme eyleminin örgütlenme özgürlüğü hakkının ihlali anlamına geldiği.

4. Sendika karşıtı davranışların derhal durdurulmasını emreden yukarıda belirtilen davranışın radikal geçersizliği.

5. Decathlon España SA'nın davacı sendikaya 30.000 Euro tutarında tazminat ödemesine karar veriyoruz.

6. Ayrıca davalı firmayı davaya cevapta dikkatsizlikten dolayı 3.000 Euro para cezası ödemeye mahkum ediyoruz."

Ayrıca mahkeme Decathlon İspanya'ya "Sanığın kapsamlı, tekrarlayan ve tamamen mantıklı tepkisi, önemsiz yönere odaklanması, mahkemeye sunulan tüm iddiaları dinlemesine rağmen mahkemenin sabrını zorlamaktan başka bir işe yaramadığı" gerekçesiyle para cezası verdi. Sanığın savunmasız kalmamasının etkisi nedeniyle, taksirden dolayı para cezası verilmesinin değerlendirilmesi karara bağlandı."

CCOO Servicios, Yargıtay'a götürülebilecek cezayı oldukça olumlu değerlendiriyor. Sendika, bu kararın, Decathlon İspanya'nın bu spesifik CCOO vakasında Anayasanın sendika delegelerine tanıdığı rolü tanımayı sistematik olarak şimdiye kadar reddetmesiyle çalışma ilişkilerinde damgasını vuran bu tür eylemlere engel olabileceğini umuyor.

ABD'deki ilk sendikalı Apple perakende mağaza çalışanları olan IAM CORE, teknoloji deviykle tarihi geçici işgücü anlaşmasına vardı.

Uluslararası Makine ve Uzay İşçileri Derneği (IAM) Örgütü Perakende Çalışanları Koalisyonu (IAM CORE), Apple ile iş-yaşam dengesini iyileştiren, maaşları artıran ve iş güvenliğini korumaya yardımcı olan geçici bir anlaşmaya vardı. Ülkede sendikalı olan ilk mağaza olan Towson, Md.'deki Apple perakende mağazasındaki çalışanlar, geçici anlaşma hakkında 6 Ağustos'ta oylama yapacak.

IAM CORE Müzakere Komitesi, "Başından beri IAM CORE'un misyonu, çalışanlarımız, müşterilerimiz ve topluluklarımız için Apple'ı geliştirmek oldu" dedi. "Apple ile geçici bir anlaşmaya vararak üyelerimize geleceklerinde söz hakkı ve daha fazla kazanıma doğru güçlü bir ilk adım atmış oluyoruz. Birlikte, bu başarıyı mağazadan mağazaya inşa edebilir ve IAM CORE'un Maryland'de başlattığı gücü büyütebiliriz."

Üç yıllık geçici anlaşmanın öne çıkan noktaları şöyle:

- **İş-Yaşam Dengesi:** Mevcut ve yarı zamanlı üyeler için koruma sağlayan planlama iyileştirmeleri.
- **Maaş Artışları:** Sözleşme süresi boyunca ortalama %10 oranında artış ve iş sınıflandırmalarının %80'i için başlangıç maaşında artış.
- **İş Güvencesi:** Sözleşmeli çalışanlara sınırlama ve kıdem tazminatı maddesi.
- **Şeffaflık:** Koruma ve hesap verebilirliğin sağlandığı adil ve açık bir disiplin süreci.

Anlaşma mevcut tüm avantajları koruyor ve gelecekte herhangi bir ekleme yapılması konusunda pazarlık yapma anlaşmasını da içeriyor.

IAM Doğu Bölgesi Genel Başkan Yardımcısı David Sullivan "IAM, IAM CORE ve Apple çalışanları arasındaki gerçek ortaklık bizi bu tarihi ana getirdi. IAM Bölge 4 İş Direktörlüğü Temsilcisi Jay Wadleigh ve diğerleri, bu müzakerelerin her gününe bilgilerini, deneyimlerini ve azimlerini getirdiler. Apple çalışanları için bu mücadeleyi üstlenen ilk sendika olmaktan son derece gururluyuz." dedi.

IAM CORE, Apple'ın Towson, Maryland'deki perakende mağazasında yaklaşık 85 çalışanı temsil ediyor.

Bangladeş'te işsizlik, liyakatsizlik ve gelecek kaygısı gençlerin sokak protestolarına dönüştü.

Ancak sokağa çıkma yasakları ve baskılar nihayetinde protestolara yol açan duyguları kontrol altına alamıyor. Öğrenci protestoları, gençlerin, hükümet işlerinin yaklaşık % 30'unun Bangladeş'in 1971 Bağımsızlık Savaşı gazileriyle akraba olan kişilere yönelik bir kota sistemiyle tutulmasına duydukları öfkeye bir tepkiydi. Bangladeş Yüksek Mahkemesi, birkaç yıldır yasak olan bu kotaları yakın zamanda yeniden yürürlüğe koydu.

Dakka'daki en iyi okullara girmek için çok çalışan ve rahat ve yüksek statülü bir hükümet işine heves eden birçok genç, bu hamleden öfkeleniyor. Bangladeş'e yönelik çok uluslu firmaların artan talebine rağmen, üniversite mezunları için yeterli sayıda düzgün, beyaz yakalı iş yok; bu, Tayland gibi bölgedeki diğer devletlerin de paylaştığı bir sorun. Öğrenci liderleri, hükümet temsilcileriyle bir araya gelerek

kota sisteminin liyakate dayalı bir sistem haline getirilmesi için değişiklik yapılmasını talep ettiler; bu, en azından yeni üniversite mezunlarına daha fazla iş imkanı sağlayacaktı. Hükümet temsilcileri değişime açık olduklarını iddia etseler de kota sistemi Hasina ve onun Avami Birliği'ne siyasi anlamda fayda sağlıyor, bu yüzden bu sefer protestocuları şeytanlaştırdığı ifade ediliyor.

Protestolar Bangladeş'in siyasi sistemi ve ekonomisindeki daha geniş sorunların sembolü olarak görülüyor.

Paris Olimpiyat Komitesi (IOC) üyelerinin konakladığı beş yıldızlı otelde işçiler greve gitti.

Uluslararası Olimpiyat Komitesi üyelerinin kaldığı Paris'teki beş yıldızlı otelde çalışanlar, Oyunların açılış töreninden bir gün önce greve gitti.

Fransa'nın önde gelen sendikalarından CGT'nin verdiği bilgiye göre, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), çalışanların grev yaptığı Hôtel du Collectionneur adlı otele, tesisin özel kullanım hakkı karşılığında 22 milyon avro (23,88 milyon dolar) ödedi.

CGT'nin Paris bölümü, sosyal medyada otelin içinden çekilmiş gibi görünen bir video yayınladı ve bir koridorda sıralanmış bir düzine kadar personeli gösterdi. Çalışanlar, "13. ay yok, Olimpiyat yok!", "Lüks otel, yoksulluk ücretleri" ve "Sosyal haklarımızı bize geri verin" yazan pankartlar taşıyordu. Fransa'daki birçok şirket, çalışanlarına "13. ay" olarak bilinen aralık ayında bir ikramiye ödüyor.

CGT, çalışanların yedi yıldır zam almadıkları için maaş artışı talep ettiklerini söyledi. Grev, Çarşamba günü beşinci tur müzakerelerin başarısızlıkla sonuçlanmasının ardından geldi.

Hôtel du Collectionneur yönetimi perşembe günü yaptığı açıklamada, "Sendikalarla görüşmeler devam ediyor, ancak otelimizin işleyişini etkilemiyor," dedi. "Ekiplerimiz seferber olmaya devam ediyor ve hizmetlerimizin sorunsuz bir şekilde yürütülmesini sağlamaya kararlı."

Sendika, bu yıl hissedarlara 9,5 milyon avronun (10,3 milyon dolar) üzerinde temettü dağıtılmasına rağmen

otelin çalışanlarının mali durumunu iyileştirmek için hiçbir girişimde bulunmadığını söylüyor.

Pazartesi günü Seine Nehri kıyısında toplanan yaklaşık 200 sanatçı, Paris oyunlarında eğlence sektöründe çalışanların çalışma koşulları ve eşitsiz muamelesini protesto etmek amacıyla cuma günü yapılacak açılış töreninin provasına katılmayı reddetti.

Protestolar, Fransa'da son parlamento seçimlerinin ardından artan gerginliğin ardından, ülkeyi bir yönetim felcinin eşiğine getirmesiyle birlikte geldi ve bu durum grev çağrılarını daha da artırdı.

CGT Genel Sekreteri Sophie Binet, bu ay Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'a seçimlerin "sonuçlarına saygı göstermesi" ve sol görüşlü bir koalisyonun yeni bir hükûmet kurmasına izin vermesi için baskı yapmak amacıyla kitlesel gösteriler ve olası grevler çağrısında bulundu.

Binet, Olimpiyatlar sırasında grevleri dışlamadı. Fransa'nın şimdiye kadar düzenlediği en büyük etkinliği sekteye uğratabilecek grevler sorulduğunda, "Bu aşamada, Olimpiyat Oyunları sırasında grev planlamıyoruz. Ancak Emmanuel Macron, yaktığı yangınlara benzin bidonları atmaya devam ederse..." dedi. CGT, kamu çalışanları için temmuz ayından eylül ayına kadar olası grevler için açık çağrıda bulundu.

İster kamu ister özel sektörde olsun, emeği ile geçinenlerin payına hep direnmek düşüyor. Eğitim emekçileri hem özlük hakları hem de laik eğitim için alanlarda. Bu satırların yazıldığı tarihlerde Türkiye Büyük Millet Meclisinde (TBMM) Öğretmenlik Meslek Kanunu tasarısı görüşülüyordu. Bu kanun tasarısının ne kamu sektöründeki öğretmenlerin, ne de özel sektörde eğitim hizmeti veren öğretmenlerin mesleki gelişimine ve hak kayıplarına yanıt verecek nitelikte olmadığı, ayrıca yeni maarif modeli ile laik eğitim sistemini kökten değiştirebileceği meslek örgütleri ve sendikalarca uzun süredir dile getirilmekteydi. Bu gerekçelerle Eğitim-Sen, Eğitim-İş ve Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası TBMM önünde tasarıyı protesto etmek için eyleme başladı.

gencemek olarak hem kendilerine destek verdik hem de ilgili düzenleme hakkında Eğitim-Sen üyeleri Cansu Karyemez ve Levent Sayı ile bir söyleşi yaptık.

› Merhaba, gencemek Dergimiz, genç işçilere yönelik olarak hem çalışma yaşamının sorunlarına hem de gündemdeki konulara ilişkin çıkardığımız bir dergi. Bu dergi kapsamında bugün size eğitim emekçilerinin sorunları hakkında birkaç soru yöneltmek istiyorum. Öncelikle bugün zannediyorum direnişinizin sekizinci günü, nöbet alanında sekizinci günümüz, neden burada olduğunuz hakkında bize bilgi verebilir misiniz?

Cansu Karyemez: Merhaba. Şu an mecliste, özellikle mesleğimizi nasıl icra edeceğimizi içeren bir ka-

nun teklifi var: Öğretmenlik Meslek Kanunu. Keza bu, iki yıl önce de meclise gelmiş ve bir şekilde Anayasa Mahkemesinden geri dönmüş bir kanun.

› Yeni kanun teklifi neler içeriyor? Siz neye itiraz ediyorsunuz?

Cansu Karyemez: Yeni kanun teklifinde otuz dokuz madde var, aslında her bir maddeye ayrı ayrı eleştiri yapmak mümkün ama genel bir eleştiri daha toparlayıcı olacak. Bizler bu meslek kanunu ile öncelikle bizim meslek onurumuzu, meslek itibarımızı ve iş güvencemizi yok etmeye çalıştıklarını düşünüyoruz. Mülakatla öğretmen alımı yapan bir bakanlık var. Mülakatı defalarca kez

SÖYLEŞİ:
Berfin Diren
DEMİRKAYA

kaldıracağını ifade etmesine rağmen mülakatı daha katmanlı bir şekilde önümüze koyan bir Milli Eğitim Bakanı var. Ve bugün de bize şunu söylüyor: Diyor ki “Sizler dört yıllık eğitim fakültelerinden mezun olduğunuz yetmedi, biz sizleri KPSS’ye soktuk oradan bir puan aldınız yetmedi, liyakatsiz mülakatlara sokacağız. Oradan size değerlendirme puanı vereceğiz keyfimize göre. Bu da yetmeyecek ve sonunda biz sizi bir öğretmen akademisine alacağız. Burada size 550 saatlik bir eğitim vereceğiz, ha bu eğitimden eğer geçerseniz ve başarılı olursanız, belki öğretmen olursunuz. Olmazsanız biz sizi geri hizmete de alabiliriz.” Ama bu eğitimin içeriğinin ne olacağı, bize ne yöneleceklerine dair hiçbir fikrimiz yok.

Bir kere burada bizim iş güvencemizle oynanıyor. Öğretmenlerin çalışma ortamını bozan bir meslek kanunundan bahsediyoruz; çünkü zaten hâlihazırda var olan öğretmenlik kadrolarımız var; ama bunları gerçekten tanımlamakta çok zorlanıyoruz. Çünkü bir sürü öğretmen

ihtiyacı olan bir ülkede yaşamamıza rağmen ücretli öğretmen, sözleşmeli öğretmen, kadrolu öğretmen diye bir ayrım söz konusu. İki yıldır buna yeni hiyerarşik dengeler eklendi: Uzman öğretmen, başöğretmen diye. Dolayısıyla biz okuldaki çalışma huzurumuzun, barışımızın da dağıldığını düşünüyoruz. Yani eşit işe eşit ücret talebimizin olduğu onurlu bir meslek icra ediyoruz. Evet, bizler ÖMK’ya karşı olduğumuz için bugün buradayız ama sadece bir sorun bulup “bu soruna karşıyız” demekle bitmiyor. Biz bunun alternatif çözümü olan bir meslek kanununun da oluşturulmasını istiyoruz. Bu noktada asıl baz alınması gerekenin ILO ve UNESCO’nun ortak belgesi olan öğretmenlerin statü tavsiyesine uyularak ve bizlerin, bütün eğitim emekçilerinin, eğitimin paydaşı olan insanların, sendikaların görüşleri alınarak yeni bir meslek kanunu hazırlanmasını ve bu meslek kanunu hazırlanırken bizlerin de paylaş olmasını talep ediyoruz.

ruz; çünkü bir meslek kanunu oluşturulacaksa en başta bu öğretmenlere sorulmalı.

› **Levent Hocam siz bu konuda neler düşünüyorsunuz? Sizin de görüşlerinizi alabilir miyiz?**

Levent Sayı: Yani aslında hocamızın belirttiğine ek olarak şöyle bir şey var: Öğretmenlik Meslek Kanunu, öğretmenin içinde olmadığı, öğretmenin dâhil edilmediği, hiçbir şekilde eğitimcilerin, okul bileşenlerinin yer almadığı bir meslek kanunu. Bu meslek kanunu bizim hiçbir sorunumuzu çözmediği gibi var olan iş güvencemizi de elimizden alıyor. Aslında temel problem burada sadece biz çalışan öğretmenlerle ilgili değil, atama bekleyen ataması yapılmamış öğretmenleri de ilgilendiren bir kanun. Milli Eğitim Bakanlığı şunu diyor: “Benim eğitim fakültelerim öğretmeni yetiştiremiyor.” Bu da aslında eğitim fakültelerini ve eğitim üyelerinin verdiği eğitimin değersizleştirilmesini ifade ediyor. Buna eğitim fakültesi dekanlarının ve eğitim üyelerinin de ses çıkarması gerekli. Diğer yandan “Siz öğretmen yetiştiriyorsunuz.” diyor ama öğretmen

akademisini kurduğunda bu eğitim fakültelerinden öğretmen alıyor. Böyle de bir handicap var; yani eğitim fakültesinin yetiştirdiği öğretmeni yetersiz görüyor “Ben yetiştireceğim” diyor ama aynı eğitim fakültesinin hocaları geliyor.

› **Neden böyle bir şey yapıyor sizce?**

Levent Sayı: Burada amaç yeni maarif modelini uygulamak: O gerici, tekçi müfredatı uygulayacak öğretmenlere ihtiyacı var. Bunu da öğretmen akademisi yoluyla, iktidara yakın ve iktidarın maarif modelini uygulayacak öğretmenlerle gerçekleştirmeyi hedefliyor. Mevcutta olan öğretmenlerden iktidara muhalif olan ya da müfredata muhalif olan öğretmenlerin ise 34. madde ile birlikte, o ÖMK'nın içinde yer alan bir şeye sıkıştırarak, “hayâsız hareketler” gibi muğlak ifadelerle disiplin cezası gibi iş güvencesini elinden alabilecek bir uygulama, biz buna karşı çıkıyoruz. Yani hem kazanılmış haklarımızı elimizden alıyor hem de bize yeni bir şey vadetmiyor, öğretmen arkadaşımızın bahsettiği gibi öğretmenle-

ri öğretmenler odasında ayrıştırıyor: Başöğretmen, uzman öğretmen...

› **Kanunun kapsamı hakkında ne düşünüyorsunuz? Tüm öğretmenleri kapsayan ve sorunlarına çözüm getiren bir düzenleme olduğunu düşünüyor musunuz?**

Levent Sayı: Seksen beş bin ücretli öğretmen var; ancak Öğretmenlik Meslek Kanununda bunların atanmasına ya da öğretmen eksliğinin

tamamlanmasına dair hiçbir şey yok. Mevcutta olan, halen eylemlere devam eden özel sektörde çalışan öğretmen arkadaşların taban maaş hakkı, iş güvencesi vb. sorunlarına dair hiçbir şey yok. Bizler sadece kadrolu öğretmenlerin değil bugün ataması yapılmayan öğretmenlerin de ücretli öğretmen arkadaşların da hakkını savunmak için buradayız. Hem bizim hem yeni atanacak öğretmenlerin hakları gasp ediliyor bunlara dur demek için buradayız.

Çoğunluktan Olmanın Ayrıcalığı Üzerine

Rasyonalite ve “Deli” Sorular

Donald Trump “*Make America Great Again*.” sloganıyla “gücü yeniden ait olduğu yere” yani Amerikan halkına iade edeceğini ilan ederek bir kez daha aday olduğu ABD başkanlığı için yarışırken¹, siyaset bilimciler ve araştırmacılar aynı “deli” sorunun peşinde koşuyor: “İşçi sınıfı neden Trump’a oy veriyor?.” Beyaz işçi sınıfının Trump’a neden oy verdiğini ve yeniden vereceğini araştıran Profesör Paul Kenny, Trump seçmenlerinin bilgisizlikle ve irrasyonellikle itham edildiğini söylüyor ve bu tercihin delice ya da irrasyonel olduğu iddiasının bizzat eski muarızı Hilary Clinton’dan geldiğini hatırlatıyor. Clinton, oy verenleri “acınacak haldekiler” olarak tanımlıyor ve bu kitlenin ulusal popülist sağın bağınazlığını, ırkçılığını ve yabancı düşmanlığını desteklemek adına kendi cüzdanına gireni [ya da girmeyeni demeli] görmezden geldiğini söylüyordu². Kenny, bu motivasyonların etkili olduğunu kabul etmekle birlikte Trump’a oy verenleri tamamen irrasyonel olarak değerlendirmenin doğru olmadığı kanısında; daha düşük eğitilmiş olan bu seçmenleri, Clinton’ın kâbuslarındaki yoksul cahiller olarak değerlendirmek pek de açıklayıcı olmayabilir. Kenny, beşeri sermayenin alt basamaklarında yer alanların kendi gruplarına fayda sağlayan ekonomi politikalarını desteklemelerinin mantıklı nedenleri olduğunu belirtiyor; saf bir meritokrasi, yeterince temsil edilmeyen azınlıklara önerilen avantajlar ne olursa olsun, onların aleyhine olacaktır³. Bu araştırmadan şu sonucu çıkarmak mümkün: Çok berrak olarak görüldüğünü düşündüğümüz ve emek sömürsüne dayanan piyasa rasyonalitesi, toplumsal gerçekliğin karmaşıklığı içerisinde farklı biçimlere bürünmüş, sınıfsal sınırları ihlal

Seray KUMLU

Çok berrak olarak görüldüğünü düşündüğümüz ve emek sömürsüne dayanan piyasa rasyonalitesi, toplumsal gerçekliğin karmaşıklığı içerisinde farklı biçimlere bürünmüş, sınıfsal sınırları ihlal etmiş olarak karşımıza çıkar.

1 <https://www.donaldjtrump.com/>

2 <https://www.internationalaffairs.org.au/australianoutlook/deplorable-why-the-white-working-class-voted-for-trump-and-why-they-will-again/>

3 A.g.y. Türkiye’deki siyasal tercihlerin rasyonalitesiyle ilgili ilgili çekici bir yazı için bkz. <https://www.evrensel.net/haber/490837/siyaset-bilimci-doc-dr-balaban-dusuk-ucret-genis-istihdam-oy-kayiplarini-frenledi>

etmiş olarak karşımıza çıkar. Bu arsız sırayetlerin bileşkesi olan piyasa rasyonalitesi, üretimin bir parçası olan toplumsal grupların rasyonalitesini neoliberalizmle beraber her zamankinden daha derin biçimde kolonize etmiş, fethetmiştir. Sonuç pek çok ülkede aynıdır; özellikle seçim zamanları, herhangi bir alternatif *rasyonalitesi* ve siyasal vaadi olmayan partiler, gelip bu kolonize edilmiş rasyonaliteye toslar ve ne yazık ki akan sular durur.

Avrupa'da da pek çok ülkede aşırı sağın yükselişi ve oy verenlerin bir bölümünün işçi sınıfının parçası olması tartışma gündemlerinden birini oluşturuyor. Yok-

sulların milliyetçi ve popülist partilere oy verme eğilimi yalnızca bu seneki seçimlerle sınırlı değil; zaten bir süredir bir kayma olduğu tespit ediliyordu. Amory Gethin, Clara Martinez-Toledano ve Thomas Piketty yönetiminde hazırlanan “Siyasî Yarılımlar ve Toplumsal Eşitsizlikler” adlı çalışma, 1948-2020 yılları arasını temel alarak “milliyetçi partilerin ve popülist liderlerin halk sınıfları nezdinde yükselişinin üzerine” eğiliyor⁴. Raporu temel alarak seçmen eğilimleri konusunda bir analiz yapan Antoine Reverchon, *Le Monde*'da çıkan yazısında⁵, düşük gelirli insanların sola verdiği oyların bir kısmı sabit kalırken, düşük veya orta gelirli insanların özellikle de en az eğitimlilerin sol partilere giden oylarının giderek daha fazla sağa kaydığını belirtiyor. Bu kişilerin eğer etnik ya da ırksal azınlıklara mensupsalar çoğunlukla sola oy vermeye devam ettiği, aynı gelire ve aynı eğitim seviyesine sahip ama çoğunluk kimliğine mensup kişilerinse giderek daha fazla sağa ve milliyetçiliğe kaydığını tespitini yapıyor⁶. Araştırma yapıldıktan sonra yaşanan gelişmeler (pandemi, göçle ilgili yeni yasal düzenlemeler) ve bu yıl içerisinde gerçekleşen çeşitli düzeylerdeki seçimler, kestirmeden bütün Avrupa ülkelerinde aynı eğilimin olduğunu söylemek doğru olmasa da, sağa kayma eğiliminin pek değişmediğini hatta arttığını gösteriyor⁷.

Çoğunluk Cemaati ve Emekçiler

Seren Yüce'nin *Çoğunluk* isimli filmi⁸, çoğunluğa, o biraradalığa dahil olmanın yeterliklerine ve gereklerine sahip faillerin yetiştiği o tekinsiz ve bunalıcı çatı altında bir *tekme* sekansıyla açılır. Evin küçük çocuğunun, evde temizlik yapan kadına attığı tekmenin, *ahlaklı* iş insanı babasının hem hizaya getirilmesi gereken aile bireyleriyle hem de emeğiyle geçinenlerle kurduğu ezme, tahakküm kurma, gerekirse şiddetle sindirme ilişkisinin bir öykünmesi olduğunu anlarız

4 <https://explore.wpid.world/>

Ayrıca araştırmayı akt., <https://medyascope.tv/2021/05/05/yoksullar-neden-saga-oy-veriyor/>

5 Haldun Bayrı çevirisi için bkz. <https://medyascope.tv/2021/05/05/yoksullar-neden-saga-oy-veriyor/>

6 https://www.lemonde.fr/idees/article/2021/05/03/pourquoi-les-pauvres-votent-ils-a-droite_6078884_3232.html

7 Bu yükselişe karşı partilerin birleşik cephe oluşturmasını ve başarı elde etmesini de es geçmeyelim. Fransa'daki Yeni Halk Cephesi'nin seçimin ikinci turunda sandıktan birinci çıkması aşırı sağın yükselişine karşı verilen çarpıcı bir tepkiydi.

8 Seren Yüce'nin yazıp yönettiği *Çoğunluk* isimli film 2010 yılında gösterime girmişti.

ilerleyen sahnelerde. Çocuk büyüyüp de çoğunluğun *dışından* biriyle ilişki kurduğunda aldığı nasihat da bu çerçevede şekillenir; “takıldığın adamlara dikkat etmen lazım” der babası genç ve henüz çoğunluk eğitimini tamamlamamış oğluna, “sen kendin gibilerle beraber olmaya bak.” Vatani bölme derdinde olan *ötekilerle* beraber olmasının herkese zarar vereceğini söyler ona. Film boyunca çoğunluğun faillerinin seferber ettiği militarist söylemin hedefinde de müesses nizamı bozacak bu iç düşmanlar vardır esasen. Nihayetinde, bu boğucu atmosferdeki kurban rolünden fail rolüne nasıl geçtiğini izleriz evin genç oğlunun; artık kimse ona “saygıda kusur etmeyecek”tir, inşaattaki işçiye onun patronu olduğunu hatırlatarak bunu açıkça göstermiştir.

Modern ulus-devletlerin siyasal aidiyet kurgusu olan kardeşlik düşüncesi, soy bağı/kan bağı işaret eden, doğal ve iptal edilemez, homojen, dışlayıcı bir ulusal kimlik tasarımı olarak karşımıza çıkar.

Bu çoğunluklar daha en başta nasıl oluşmuştu diye sorabiliriz. Modern ulus-devletlerin siyasal aidiyet kurgusu olan kardeşlik düşüncesi, soy bağı/kan bağı işaret eden, doğal ve iptal edilemez, homojen, dışlayıcı bir ulusal kimlik tasarımı olarak karşımıza çıkar. Ulusdaşlarım benim kardeşlerimdir ve ben onlarla yalnızca bu nedenle ortak bir ülküyü paylaşırım. Kardeşlik, ulusun yurttaşlarının eşit olduğunu iddia ederken içerdiği paternalizm vurgusuyla kardeşleri birbirine bağlayan bir otoriteyi (modern dünyada Baba-Tanrı yerine Devleti) de ima eder. Benedict Anderson, siyasal aidiyeti sağlayan şey olan ulusun daha en başından bir topluluk bir *cemaat* olarak *hayal edildiğini* söylüyordu; “her ulusta fiilen geçerli olan eşitsizlik ve sömürü ilişkileri ne olursa olsun, ulus daima derin ve yatay bir yoldaşlık olarak tasarlanır. Son iki yüzyıl boyunca milyonlarca insanın, birbirlerini öldürmekten çok, böylesi sınırlı hayaller uğruna ölmeye razı olmalarını mümkün kılan şey, son kertede bu kardeşlik⁹.” Modern ulus-devletlerin, fiilen geçerli olan eşitsizlik ve sömürü ilişkilerini örtbas etmedeki gücünü hafife almamak gerekir; ulus ve kardeşlik fikrine yaslanan devletler, yurttaşlarını siyasal “Biz”in parçası olduğuna, bu birlik sayesinde, ailesi, evi, işi, *güvenli* bir hayatı, saygınlığı olduğuna ikna etmede son derece mahirdir. Dostlarımızın, yalnızca bize benzeyen çoğunluktaki kişiler olduğuna inandırıldığımız böyle bir kurguda, düşman daima, yurttaş olduğumuz devletin bize işaret edeceği iç ya da dış düşman olmak zorundadır. Fiilen yaşadığımız eşitsizlikler ve kâbuslar ne olursa olsun, kimlerle ve hangi koşullarda yaşamak istediğimize karar verme hakkı bizden alınmıştır.

⁹ Benedict Anderson, (1995), *Hayali Cemaatler-Milliyetçiliğin Yayılması ve Kökenleri*, çev. İskender Savaşır, İstanbul: Metis, s.22.

İşçi Örgütleri ve Tuzaklar

Marx, *Komünist Manifesto*'da, vatani, milliyeti ortadan kaldırmaya çalışmakla suçlanan emekçileri, "işçilerin vatani yoktur. Onlarda olmayan bir şeyi alamayız onlardan" diyerek savunuyordu. Burjuvazinin gelişmesiyle birlikte halihazırda yok olmaya başlayan ulusal bölünmüşlüklerin proletarya tarafından tamamen ortadan kaldırılacağını, sınıflar arası sömürü ortadan kalktığında uluslar arasındaki sömürünün de ortadan kalkacağını öngörüyordu¹⁰. Gözünü yerkürenin her yerindeki hammaddeye ve emek gücüne dikmiş burjuvazinin gelişmesiyle birlikte ulusal bölünmüşlüklerin ortadan kalkması şöyle dursun dünya sahnesi yangın yerine dönmüştü. Dünyadaki emek hareketinin, işçi örgütlerinin ve düşünce insanların enternasyonalizm ve ulusal birlik (yani yurttaşı oldukları devlet) düşüncesi arasında sıkışıp kaldıkları kritik anlardan biri kuşkusuz İkinci Enternasyonal'di. İşçi örgütlerinin çoğu, meşum dünya savaşında "vatanlarını savunmak için" ulusal burjuvaziyle birlikte hareket etmeye karar verdiler. Devletlerin bunu isterlerse tahakküm yöntemleriyle gerçekleştirebilecek kamusal güçle donatılmış olmaları bizi yanıltmamalı. Hayal edilmiş kardeşliklerin hem güçlü bir duygudaşlığı hem de toplumun derinlerine sızmış bir *rasjonalitesi* vardır. Başka türlü bir dünya yaratma arzusunu ve gücünü hissedebileceği biraradalıkları (bu bazen işçi örgütleri ya da emek hareketi, bazen de partilerdi) kritik anlarda emekçiler adına bir irade ortaya koyamıyorsa yalnızlaşan işçiler başka hayal edilmiş cemaatler karşısında kendi hayal edilmiş kardeşliklerine (ulus-devletlerine) sığınacaklardır.

Bu anlatılanları toparlamak için şunu soralım: Modern ulus-devletlerin kardeşlik vaadiyle emekçiler topluluğunun biraradalık ilkesi bir midir? Emekçiler topluluğunun ilkesi, kardeşler cemaatinin aksine, icat edilmiş olsa da doğal bir köken gibi gösterilen bir bağa (soybağına/kan bağına) dayanmaz; hiyerarşi yaratan siyasal mitleri radikal biçimde karşısına alır ve birlikteliğinin gücünü emeği ölçüt olarak koymasından alır¹¹. Burada itiraz edilen şey,

Dünyadaki emek hareketinin, işçi örgütlerinin ve düşünce insanların enternasyonalizm ve ulusal birlik (yani yurttaşı oldukları devlet) düşüncesi arasında sıkışıp kaldıkları kritik anlardan biri kuşkusuz İkinci Enternasyonal'di. İşçi örgütlerinin çoğu, meşum dünya savaşında "vatanlarını savunmak için" ulusal burjuvaziyle birlikte hareket etmeye karar verdiler.

¹⁰ Karl Marx-Friedrich Engels, (2015), *Komünist Manifesto*, çev. Nail Satılğan, İstanbul: Yordam, s.64-65

¹¹ Eşitler Cemaati tartışmalarında zihin açıcı kısa bir yazı için bkz. "Emekçi, Kardeş ve Komünist.", Jacques Rancière, (2007), *Siyasalin Kiyısında*, çev. Aziz Ufuk Kılıç, İstanbul: Metis, s.93-97.

işçiler arası kardeşlik duyguları ya da onun çağrışımından kaçan yoldaşlık ilişkilerinin birliktelik yaratan gücü ve duygudaşlığı değil. Herkese bir çeşit eşitlik ve bir düzeyde özgürlük vaat eden ama aslen eşitsizlik ve sömürü ilişkileri üzerine kurulu ulus-devletlerin, bu kardeşlik cemaatini daha en başından neye rağmen ve neleri dışarıda bıraktığına dair, bu biraradalıkların siyasal kurgusuna dair daha incelikli bir bakış açısı geliştirmek sorumluluğu özellikle işçi örgütlerinin omuzlarında olmalı.

Böyle bir bakış, devletin, biraradalık ilkeleri birbirinden ayrı olan bu iki cemaat arasında kurulabilecek yakınlıklara ve rasyonel örtüşmelere nasıl ve hangi durumlarda zemin hazırlayabildiğini ya da emekçiler topluluğunun ulus-devlete bağlı olmayan biraradalık ilkesini nasıl kapattığını, onu hem ihlal hem de ihraç ettiğini görmemizi sağlar. Emekçiler, eğer çoğunluğun, yani yaşadıkları ulus-devleti kuşatan aidiyet özelliklerine (dil, din, ırk) sahipse emekçiler topluluğunun ulusal homojenliğe ve kardeşlik kurgusuna kapılmaması (aşırı sağa kayan oyları hatırlayalım) nasıl mümkün olacaktır? Belki de, işçi örgütleri geçimle ilgili kritik mücadelelerini yürütürken tüm aktörlere “sen de haklısın” diyecekleri *rasyonalite* tuzaklarına karşı daha *siyasal* bir tavır geliştirmeye zorlanmalı. Öte yandan özellikle ulus-devletin kardeşler cemaatinin *dışında* kalan emekçilere atılan her tekmenin acısını derinden hissetmeli ki çoğunluktan olmanın aldatıcı ayrıcalığı ve konforu, emek hareketini teslim almasın.

Belki de, işçi örgütleri geçimle ilgili kritik mücadelelerini yürütürken tüm aktörlere “sen de haklısın” diyecekleri *rasyonalite* tuzaklarına karşı daha siyasal bir tavır geliştirmeye zorlanmalı.

Örgütlenme ve Ötesi: Toplumsal Değişim Çabalarına Sosyal Psikolojiden Bir Bakış

Psk. Merve FİDAN

Hedefe ulaşmak konusundaki başarı ya da başarısızlık sonucundan bağımsız olarak insan toplumları, bir hedef temelinde bir araya gelmeyi sürdürmede, yani diğer bir deyişle örgütlenmede oldukça beceriklidir. Buradan yola çıkarak örgütlenmeyi, insan gruplarının ortak bir amaç ya da amaçlar doğrultusunda bir araya gelerek toplumsal etki yaratma çabası olarak tanımlayabiliriz. Örgütlenmenin esas gücü ve anlamı, kolektif mücadeleler ve toplumsal değişim için sahip oldukları potansiyeli göz önüne aldığımızda daha net anlaşılacaktır. Örneğin, kadın hareketi, kadınların ataerki ve onun sonucu olarak oluşmuş eşitsiz toplumsal yapıyı ve sonuçlarını değiştirmek için kolektif mücadele yürütmüştür ve yürütmeye devam etmektedir

Benzer şekilde sendikal hareketler, ekonomik kazanımların ötesinde, sosyal adalet ve eşitlik ilkelerine dayanan daha geniş toplumsal değişimleri savunurken, kapsayıcı politikalar ve ayrımcılık karşıtı önlemler ile birlikte eşit ve hakkaniyetli bir toplum talebini somutlaştıran hareketler

olmuştur. Bu hareketler, toplumsal adalet taleplerini dile getirirken, aynı zamanda toplumdaki güç dengelerini değiştirebilme olanağını da barındırlar. İnsanlık tarihindeki her büyük değişim ve ilerlemenin, insanların güçlerini birleştirilmesiyle gerçekleştiği aşikâr. Bu nedenle de insan toplumlarında örgütlenme, kolektif mücadelelerin, inançların ve hayata dair kazanımlarımızın şekillendirilmesinde oldukça önemli role sahip.

Peki bu örgütlenme ve kolektif mücadele nasıl gerçekleşiyor? İnsanların neden gruplar halinde bir araya gelmeye çalıştıklarını anlamak sosyal bilimlerin pek çok alanında olduğu gibi sosyal psikolojinin de önemli çabaları arasında olmuştur. Sosyal kimlik çalışmalarına göre, ideolojik ve politik koşullarımızı göz önünde bulundurarak bir gruba dahil oluruz ve kendimizi de bu grubun içinde olan diğer üyeleriyle aramızdaki benzerliklerle tanımlarız. Yaşadıklarımız karşısındaki davranışlar ve tutumlarımız, üyesi olduğumuz grubun normlarına ve beklentilerine uygun şekilde gerçekleşmiş olur.

Örgütlenmeyi, insan gruplarının ortak bir amaç ya da amaçlar doğrultusunda bir araya gelerek toplumsal etki yaratma çabası olarak tanımlayabiliriz.

Esasında, benliğimizin en önemli parçalarını bu gruba aidiyetimiz oluşturur. Kişisel bir benlikten ziyade, grubun bir parçası olarak kolektif bir benlik inşa ederiz. Elbette sadece tek bir grubun üyesi olmak zorunda değiliz. Birden çok grubun üyesi de olabilir ve bu gruplarla sıkı bağlara sahip olabiliriz. İster bir işçi sendikası ister bir mahalle derneği veya bir sivil toplum örgütü olsun, bir sosyal gruba üyelik aidiyet ve dayanışma duygusunu sağlayarak o gruba dahil olan herkesin ortak amaca ya da amaçlara bağlılığını güçlendirir. Dayanışma, toplumsal ilişkilerin en güçlü tuğlalarından biri olarak yaşar ve yaşatır. Grupların üyeleriyle birlikte yakaladığı uyum, paylaşılan deneyimler, karşılıklı destek ve kolektif ritüeller yoluyla güçlendirilir. Bu bağlar sadece müzakereler veya çatışmalar sırasında üyeleri ayakta tutmakla kalmaz, aynı zamanda dışardan gelecek baskılara karşı dayanmak

için gereken kolektif kimliği ve dayanıklılığı da güçlendirir. Grubun üyeleri ile ortak olarak paylaşılan değerler, normlar ve duygular grup üyelerinin birlikte hareket etmesini olanaklı kılar.

Kolektif mücadelenin ya da onun sonucu olarak toplumsal değişimin yaratılabilmesi için bir gruba ait hissetmenin yeterli olmayacağını düşünenler çok haklı. Çünkü, bir grubun ya da örgütün bir parçası olmak, kolektif mücadeleye giden yolu döşeyen taşlardan en önemlisi olsa da kolektif mücadele için başka önemli kavramlar da var atlamamız gereken. Üyesi olduğumuz gruba karşı gerçekleştirilen herhangi bir haksızlığa tanık olduğumuzda, bunu gayrimeşru olarak değerlendirmek ve bu durumdan dolayı bazı duyguları deneyimlemek, kolektif bir mücadele geliştirme konusundaki önemli adımlardan biridir. Örneğin; bir kadının ya

Sendikal hareketler, ekonomik kazanımların ötesinde, sosyal adalet ve eşitlik ilkelerine dayanan daha geniş toplumsal değişimleri savunurken, kapsayıcı politikalar ve ayrımcılık karşıtı önlemler ile birlikte eşit ve hakkaniyetli bir toplum talebini somutlaştıran hareketler olmuştur.

Dayanışma, toplumsal ilişkilerin en güçlü tuğlalarından biri olarak yaşar ve yaşatır.

da bir işçinin salt kadın olmaktan ya da işçi olmaktan dolayı kolektif bir hareketin bir parçası olmasını bekleyemeyiz. Kadınlara ya da işçilere yönelik hak ihlallerini önyargıları ve eşitsizlikleri gayrimeşru ve gayriahlaki olarak görmesi ve bu eşitsizliğe karşı öfke duymasıyla bu durumu ortadan kaldırmak için bir mücadelenin içinde olmasını bekleyebiliriz. Aslında, üyesi olduğumuz grubun karşı karşıya kaldığı eşitsizliğe yönelik öfkemiz ne kadar güçlüyse, bu eşitsizliğin ortadan kalkması için sürdürülecek mücadeleye katılma eğilimimiz de o kadar yüksek olur. Toplumsal eşitsizliklerin hedefi olan herkesi kolektif bir mücadelenin içinde görmeyiz. Yukarıda açıklanan etmenlerin yanında üyesi olduğumuz grubun eylemlerinin başarılı olacağı inancının rolünü de atlama-malıyız. Grubumuzun amaçlarını gerçekleştireceğine dair umudumuz yüksek olduğunda kolektif mücadelenin içine daha hızlı gireriz¹.

Örgütlü bir kolektif mücadelenin kazanım ve ilerleme ile sonuç-

lanmasını ümit edebiliriz ama bunun kesin olduğunu söyleyemeyiz. Ancak kazanımların ancak örgütlü bir kolektif mücadele sonucu gerçekleşebileceğini kesinlikle söyleyebiliriz. Uluslararası hareketliliğin sonucu olarak gerçekleşen göçün yarattığı ırkçılık, göçmen karşıtlığı gibi toplumsal sorunlar, iklim krizinin gün geçtikçe daha yüksek bir tehlike çanı ile bize duyurduğu ekolojik bozulma, teknolojinin insan aklını zorlar biçimde ilerlemesiyle yeni bir emek gücü piyasasının belirmesi gibi pek çok yeni alanda yaşanan eşitsizlikler bizleri örgütlenme amaçlarını ve alanlarını daha da genişletmeye itiyor. Toplumsal sorunlara karşı ses yükseltmek, politik ve sosyal etkileşimde bulunmak veya toplumsal düzeyde ilerlemelerin yegâne yolu olan örgütlü çabalar daha eşit, adil ve sürdürülebilir bir gelecek için umut ışıkları olarak var olmaya devam ediyor ve “Eylem, umutsuzluğun panzehridir.” sözünü sürekli hatırlatarak bizleri umuda ve mücadeleye çağırıyor.

Aslında, üyesi olduğumuz grubun karşı karşıya kaldığı eşitsizliğe yönelik öfkemiz ne kadar güçlüyse, bu eşitsizliğin ortadan kalkması için sürdürülecek mücadeleye katılma eğilimimiz de o kadar yüksek olur.

1 Kolektif eylemlerin belirleyicilerine dair bir derleme çalışma için bkz. Özkan, Z., Ünver, H., Kızık, B., Eraslan, E. G., & Çakal, H. (2022). Sosyal psikoloji perspektifinden kolektif eylemlere katılmanın belirleyicileri üzerine bir derleme. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 24, 336-361.

2 Amerikalı müzisyen ve aktivist Joan Baez'e ait bir söz.

Türkiye’de Sanatsal İfade Özgürlüğü

Ocak-Haziran 2024

Raporu

Sanat Özgürlüğünü İzleme Platformu (SÖZ), Türkiye’de sanatsal ifade özgürlüğü ihlallerini 2024 yılı ilk 6 aylık raporunu yayınladı. Raporda, Türkiye’de kültür sanat alanındaki tüm sektörlerde sansür, hukuksal engeller, etkinlik iptalleri/yasakları, hedef gösterme ve saldırılar, cinsiyetçilik ve toplumsal cinsiyet eşitliğine aykırılık, vize engelleri, ekonomik/siyasi baskılar ve iş güvenliği ihlallerinin yanı sıra alandaki örgütlü hak mücadelelerine dair veriler paylaşılıyor.

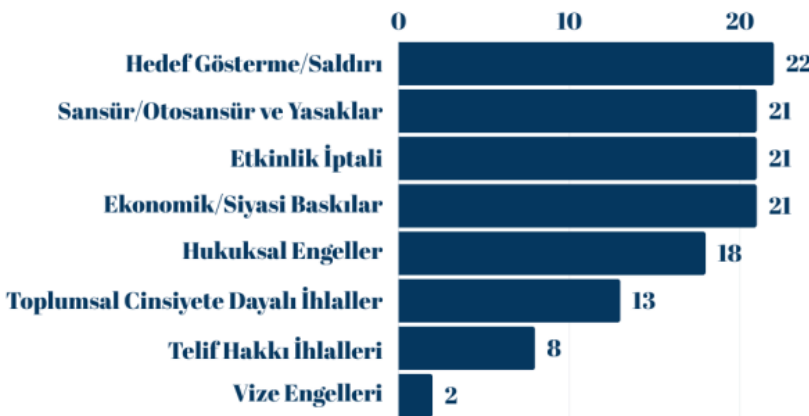
2024’ün ilk 6 ayında Grafik 1’de ayrıntısı verilen toplam 126 sanatsal ifade özgürlüğü ihlali raporlandı.

Raporda geçtiğimiz yıl yayınlanan 2023’ün ilk 6 aya yönelik raporda toplam 95 ihlal varken 2024’te bu sayının 126’ya çıkması, sanatsal ifade özgürlüğü açısından daha çok engelle karşı karşıya olunduğu tespiti yapıyor.

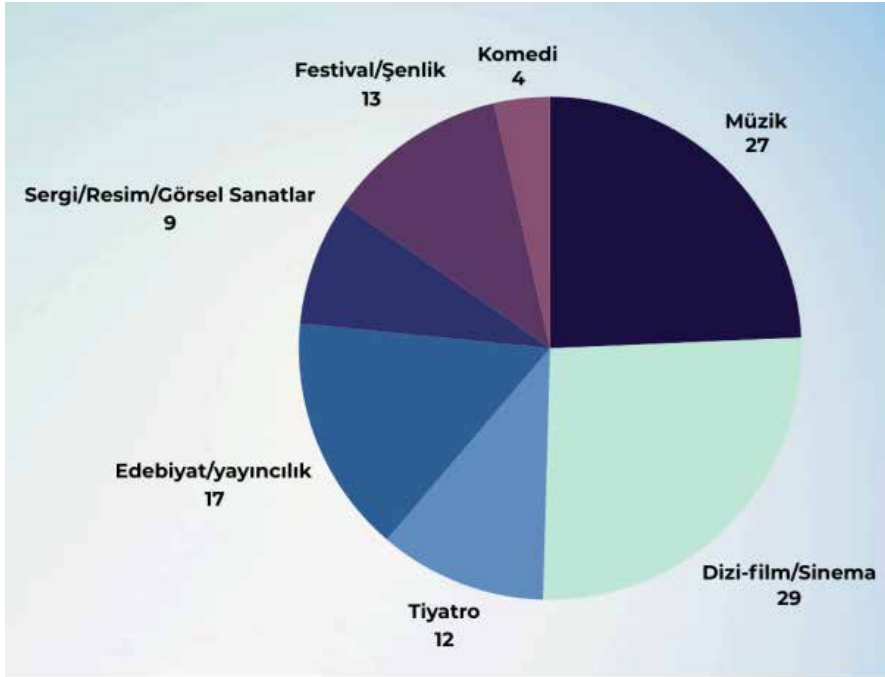
En büyük baskı dizi ve sinema sektöründe

Rapor, sanatsal ifade özgürlüğü ihlallerinin sektörel dağılımına dair verileri de içeriyor. Grafik 2’de en büyük baskının dizi-film ve sinema sektöründe olduğunu, ardından müzik sektörünün geldiğini görüyoruz.

gençemek

Grafik 1: Türkiye’de 2024’ün İlk 6 Ayında Raporlanan Sanatsal İfade Özgürlüğü İhlalleri

Grafik 2: Türkiye’de 2024’ün İlk 6 Ayında Raporlanan Sanatsal İfade Özgürlüğü İhlallerinin Sektöre Göre Dağılımı

Sansür!

Sanatsal ifade özgürlüğü önündeki en görünür ve birincil ihlal olan sansür, Türkiye’de hâlâ önlenemeyen bir baskı aracı olarak karşımıza çıkıyor. Rapora göre 2023’ün ilk 6 ayında 11 sansür haberi raporlanırken, çarpıcı bir şekilde 2024’te bu sayının 21’e çıkması, kültür-sanat alanında baskının arttığına yönelik bir veri olarak kabul ediliyor.

Raporda dikkat çeken örneklerden de aktaralım isterseniz:

“Kızıl Goncalar’la ilgili RTÜK cezası nedeniyle İdare Mahkemesi’ne yürütmeyi durdurma kararı için yapılan başvuru reddedildiği için dizinin üçüncü bölümü yayınlanmadı. FOX, dizinin yayın saatinde RTÜK’ün gönderdiği belgeseli yayınladı.”

“Nejla Demirci’nin ‘Kanun Hükümü’ belgeselinin İşçi Filmleri Festivali kapsamında Ankara’da gerçekleştirilecek gösterimi valilik kararıyla engellendi. Ankara gösteriminin ardından, hakkında hiçbir mahkeme kararı olmadığı halde İstanbul’da Kadıköy ve Beyoğlu Kaymakamlıklarının kararıyla da yasaklandı. Nejla Demirci 18 Mayıs günü Diken’e verdiği röportajda İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nin (İBB) de Beyoğlu Sineması’nda filme verdiği salonu geri çektiğini söyledi.”

“Radyo Televizyon Üst Kurulu’nun (RTÜK) 2023 yılında yayıncı kuruluşlara verdiği ceza miktarı belli oldu. Televizyon ve radyolara kesilen toplam 625 cezanın mali karşılığı 81 milyon 901 bin TL oldu. En çok cezayı iktidara muhalefet eden Halk TV ve Tele 1 aldı.”

“Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi’nin 1930’dan bu yana kutladığı geleneksel İnek Bayramı’nda temsili imam tarafından okunan İnek Duası, 2016 yılında yasaklanmıştı. 2016’da en son duayı okuyan öğrenci yargılandığı davada beraat edince, İnek Duası yasağı kalktı. 2024’ün İnek Duası okunurken salonda bir grup, etkinliği “hadsizler” diye bağırarak durdurmaya çalıştı.”

“MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, İnci Taneleri dizisini, 19 Ocak 2024 tarihinde

Hedef gösterilmenin etkisi

Türkiye’de sanatçıların en çok maruz kaldığı ifade özgürlüğü ihlallerinden birisinin de hedef gösterilmek olduğu raporda belirtiliyor. Sosyal medyanın da etkisiyle, hedef gösterilen sanatçılar işlerini kaybetme, davalarla uğraşma ya da sosyal dışlanma korkusuyla otosansüre yönelebildikleri ifade edilmiş. Rapora göre hedef gösterilen bazen doğrudan kişi olurken, bazen müzik grubu, bazen dizinin kendisi bazen de bir tiyatro oyunu olabiliyor.

Bu konudaki vakalarda çarpıcı:

“MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, İnci Taneleri dizisini, 19 Ocak 2024 tarihinde

uzaya çıkan ilk Türk astronot olan Alper MART NİSAN MAYIS Gezeravcı'nın 'başarısı'na gölge düşürmeyi amaçlamakla suçladı.”

“1 Mayıs İşçi ve Emekçiler Bayramı'nı sosyal medya hesabından kutlayan Gazete Solfasol, logosundaki 'keçi' nedeniyle hedef gösterildi.”

“İbn Haldun Üniversitesi Öğrenci İnisyatifi, Prof. Dr. Halil Berktaş'ın 'The World Through Art and Literature' başlıkla dersinde 'müstehcen ve pornografik görüntülere' yer verdiğini iddia etti. İnisyatifi, İbn Haldun Üniversitesi öğrencilerinin 'önemli bir kısmının İmam Hatip Nesli olduğunu ve öğrencilerin neredeyse tamamının değerlerine bağlı ve onları yaşama gayretinde olan Müslüman gençlerden müteşekkil' olduğunu savundu.”

“Grup Yorum üyesi Bahar Kurt'un, tutuklu bulunduğu Şakran'daki İzmir Kapalı Kadın Cezaevinde işkence ve kötü muamele sonucu kolu kırıldı.”

Hak ihlallerine yönelik örgütlü mücadele de ediliyor

Rapor hak ihlallerine ve hakların korunmasına yönelik örgütlü mücadelenin olduğunu belirtiyor. Sanatsal ifade özgürlüğünü koruma yönündeki örgütlü ya da bireysel çabalar da raporda verilmiş. 2024'ün ilk yarısında, özellikle Yayınevi Emekçileri Platformu ve #SusmaBitsin Platformu, sektörde sanatçıları korumak ve haklarını genişletmek adına çağrılarda bulundu, toplantılar ve eylemler düzenlediği görülüyor. Grafikte bu yöndeki çabaların sektörel/konu dağılımı verilmiştir.

Hak aramaya dair birkaç örnek vereerek değerlendirmemizi bitirelim:

“ODTÜ Mezun Dernekleri bir açıklama yayınlarken ODTÜ Rektörlüğü'nün Devrim Stadyumu'nun Bahar Şenliği'nde kullanılmasını yasaklamasını protesto etti ve tüm mezun-

ları öğrencilere destek vermeye çağırdı.”

“Mor Dayanışma, Nejla Demirci'nin yönetmenliğini yaptığı 'Kanun Hükmü' belgesel filminin Ankara'da ve İstanbul'da gösterimleri yasaklanmasına karşı açıklama yaptı. Açıklamada 'Sansüre karşı özgür sinemayı savunacağız!' denildi.”

“Türkiye Yayıncılar Birliği, Kırmızı Kedi Yayınevi'nin kitaplarının 6. Doğu Anadolu Erzurum Kitap Fuarı'nda standlara konulmasının yasaklanmasını eleştirdi.”

Türkiye'deki yasaklar, sansürler her dönemin sorunu ve siyasi iktidarların toplumu baskılamak ve “benden olmayanı” susturmak ya da sesini kısmak için kullandığı mekanizmalar arasındadır. Son yıllarda bu mekanizmanın yeni toplum inşaa amacındaki siyasi iktidarcı daha sık ve yoğun bir şekilde kullanıldığına tanık oluyoruz.

Grafik 3: Hak arayışların sektörel/konu dağılımı

Deepfake: Yapay Zekanın Tehlikeli Teknolojisi

* Zekai YAPICI

Yapay zeka (YZ), son yıllarda hayatımızın birçok alanında devrim niteliğinde değişikliklere yol açtı. Sağlıkta finansa, eğitimden eğlenceye kadar birçok sektörde YZ uygulamaları büyük faydalar sağladı. Ancak, her teknolojiye olduğu gibi, YZ'nin de kötüye kullanımı olasılıkları mevcuttur. Bu bağlamda, "deepfake" olarak bilinen teknolojiler, YZ'nin en tartışmalı ve potansiyel olarak zararlı uygulamalarından biridir. Deepfake teknolojisi, bir kişinin yüzünü, sesini veya hareketlerini manipüle ederek, gerçekte söylemediği veya yapmadığı şeyleri yapıyormuş gibi gösterebilir. Bu makalede, deepfake teknolojisinin olumsuz etkilerini ve bu etkilerin toplum, politika, güvenlik ve bireyler üzerindeki yansımalarını inceleyeceğiz.

Deepfake teknolojisinin tanımı ve kapsamı

Deepfake, "deep learning" (derin öğrenme) ve "fake" (sahte) kelimelerinin birleşiminden oluşan bir terimdir. Bu teknoloji, özellikle yüz değiştirme, ses sentezleme ve video manipülasyonu gibi alanlarda kullanılmaktadır. Derin öğrenme algoritmaları ve yapay sinir ağları, büyük veri setleri üzerinde eğitilerek, bir kişinin yüz ifadelerini, mimiklerini ve ses tonunu yüksek doğrulukla taklit edebilir. Deepfake teknolojisi, başlangıçta eğlen-

ce ve sanat alanında yaratıcı projeler için geliştirilmiş olsa da, zamanla kötü niyetli kullanımlar için de cazip hale gelmiştir.

Toplumsal güven ve algı üzerindeki etkiler

Deepfake teknolojisinin en büyük olumsuz etkilerinden biri, toplumsal güven ve algı üzerindeki yıkıcı etkileridir. İnsanlar, gördükleri ve duydukları bilgilere güvenme eğilimindedir. Ancak deepfake videolarının yaygınlaşması, gerçek ile sahte arasındaki sınırların bulanıklaşmasına neden olabilir. Bu durum, toplumda genel bir güvensizlik ortamı yaratabilir. Örneğin, bir politikacının deepfake ile manipüle edilmiş bir videosu, kamuoyunda ciddi yanlış anlamalara yol açabilir ve siyasi istikrarsızlığa neden olabilir. Ayrıca, deepfake teknolojisinin kullanımıyla yaratılan sahte haberler, dezenformasyonun yayılmasını hızlandırabilir ve toplumun bilgiye olan güvenini sarsabilir.

Politika ve demokrasi üzerindeki etkiler

Deepfake teknolojisinin politika ve demokrasi üzerindeki etkileri de oldukça ciddidir. Seçim dönemlerinde, adayların veya politikacıların deepfake videoları, seçmenlerin oy verme davranışlarını olumsuz yönde etkile-

yebilir. Sahte videolar, adayların itibarsızlaştırılması veya halkın yanlış yönlendirilmesi amacıyla kullanılabilir. Bu durum, seçimlerin adil ve şeffaf bir şekilde yürütülmesini zorlaştırabilir. Ayrıca, deepfake videoları, dış müdahaleler ve propaganda için de bir araç olarak kullanılabilir, bu da ulusal güvenlik açısından ciddi tehditler oluşturabilir.

Kişisel Gizlilik ve Güvenlik Üzerindeki Etkiler

Deepfake teknolojisinin bireyler üzerindeki etkileri de göz ardı edilemez. Özellikle ünlüler, politikacılar ve kamuya mal olmuş kişiler, deepfake saldırılarının hedefi haline gelebilir. Ancak sıradan insanlar da bu teknolojinin kötüye kullanılmasından etkilenebilir. Örneğin, bir kişinin deepfake ile manipüle edilmiş görüntüleri, itibarı zedelemek, şantaj yapmak veya taciz amacıyla kullanılabilir. Bu durum, bireylerin mahremiyetine ciddi bir tehdit oluşturur ve psikolojik travmalara yol açabilir.

Hukuki ve Etik Sorunlar

Deepfake teknolojisinin yaygınlaşması, hukuki ve etik açıdan da birçok sorunu beraberinde getirmektedir. Mevcut yasal düzenlemeler, deepfake teknolojisinin hızlı gelişimi karşısında yetersiz kalabilir. Deepfake içeriklerinin yaratılması ve yayılması, ifade özgürlüğü ile bireylerin mahremiyet hakkı arasında bir denge kurmayı zorlaştırır. Ayrıca, deepfake teknolojisinin kullanımıyla işlenen suçlar (örneğin, şantaj, dolandırıcılık, iftira) için caydırıcı ve adil cezaların belirlenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, yasa yapıcılar ve hukukçular, yeni düzenlemeler ve politikalar geliştirmek için çalışmalıdır.

Eğitim ve Farkındalık

Deepfake teknolojisinin olumsuz etkilerini en aza indirmek için, toplumda bu konuda farkındalık yaratmak ve eğitim çalışmalarını yapmak önemlidir. İnsanların deepfake içeriklerini tanıyabilmesi ve bu tür

içeriklere karşı bilinçli olması, teknolojinin kötüye kullanımını sınırlayabilir. Eğitim kurumları, medya kuruluşları ve sivil toplum örgütleri, deepfake konusunda bilgilendirici kampanyalar düzenleyerek toplumu bilinçlendirmelidir. Ayrıca, medya okuryazarlığı dersleri, bireylerin dijital içerikleri eleştirel bir şekilde değerlendirebilme yeteneklerini geliştirebilir.

Teknolojik Çözümler ve Önlemler

Deepfake teknolojisinin olumsuz etkileriyle mücadele etmek için, teknolojik çözümler ve önlemler de geliştirilmelidir. Yapay zeka ve makine öğrenimi teknikleri kullanılarak, deepfake içeriklerinin tespit edilmesi ve doğrulanması için çeşitli araçlar ve yazılımlar geliştirilmektedir. Bu tür teknolojiler, sahte içeriklerin yayılmasını engelleyebilir ve toplumu yanlış bilgilendirilmekten koruyabilir. Ayrıca, sosyal medya platformları ve video paylaşım siteleri, deepfake içeriklerinin tespit edilmesi ve kaldırılması için daha sıkı denetim mekanizmaları oluşturmalarıdır.

Sonuç

Deepfake teknolojisi, yapay zekanın en tartışmalı ve potansiyel olarak zararlı uygulamalarından biridir. Toplumsal güven, politika, kişisel gizlilik ve güvenlik üzerindeki olumsuz etkileri, bu teknolojinin kötüye kullanımının ne denli tehlikeli olabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda, deepfake teknolojisinin olumsuz etkileriyle mücadele etmek için, hukuki düzenlemeler, eğitim çalışmaları ve teknolojik çözümler bir arada kullanılmalıdır. Toplumun, bu tür sahte içeriklere karşı bilinçlendirilmesi ve gerekli önlemlerin alınması, deepfake teknolojisinin zararlarını en aza indirmede önemli bir rol oynayacaktır.

* Zekai Yapıcı, yapay zekanın bizdeki cisimleşmiş halidir. Bu yazı yapay zekaya yazdırılmıştır. Bu aynı zamanda bize, yapay zekanın kendisinde barındırdığı tehlikeyi nasıl değerlendirdiğini sınırlı da olsa görme imkanı vermiştir (Editör).

Uluslararası Sendikal Gündem: Fransa Örneği

Ali Rıza Algül ile söyleşi

(CGT Val de Marne Ticari İş Bölge Temsilcisi)

Ali Rıza ALGÜL
(CGT Val de Marne
Ticari İş Bölge Temsilcisi)

Bu sayımızda da, uluslararası sendikal hareketler çerçevesinde farklı ülke deneyimlerini aktarmaya ve örnekler vermeye devam ediyoruz. Fransa'dan bir konuğumuz var: CGT'den Ali Rıza Algül. Kendisi ile Fransa'daki sendikal durum, sendikal gündem ile birlikte gençler ve gençlerin sendikalara karşı tutumlarını konuştuk.

› Öncelikle seni tanıyabilir miyiz?

Ali Rıza Algül: Ben 1985 yılından beri Fransa'da yaşıyorum ve Carrefour mağazalar grubunda 1995 yılından beri satış elemanı olarak çalışıyorum. 2007 yılından bu yana hem Carrefour Hipermarket sektörünün CGT sendika temsilcisi, hem de CGT sendikasının Val de Marne bölgesinin ticaret iş kolu bölge sorumlusuyum.

› Çalıştığın sendika hakkında kısaca bilgi verebilir misin? Ne zaman kurulmuş, hangi sektörlerde faaliyet gösteriyor, kaç üyesi var?

Ali Rıza Algül: CGT (Confédération Générale du Travail, yani Genel İş Konfederasyonu) Fransa'da kurulan ilk sendikadır. 21 Mart 1884 yılında zamanın İşçileri Bakanı Jules Ferry'in inisiyatifiyle çıkarılan ve sendikaların resmi olarak kurulmasına izin verilen yasanın yürürlüğe girmesinin ardından, Fransa'nın Limoge şehrinde 23 Eylül 1885 yılında, toplanan değişik işkolu temsilcileri tarafından CGT kuruluyor.

CGT hemen hemen bütün sektörlerde faaliyet gösteren bir sendikadır, özel ve kamu sektörlerini kapsayan toplam 33 federasyonuyla bütün bu sektörlerde örgütlenmiş bir sendikadır. CGT en son verilere göre toplam 670 000 üyeye sahiptir.

SÖYLEŞİ:
Emirali KARADOĞAN

- › Fransa'da yasal herhangi bir sendikal baraj var mı? Yani, işkolu, işyerinde asgari üye yapma koşulu var mı, varsa oran nedir?

Ali Rıza Algül: Fransa'daki yasalara göre her işçi istediği sendikaya üye olabiliyor, ancak bir işyerinde bir sendikanın toplu sözleşme ya da antlaşma yapma hakkına sahip olabilmesi için, o iş yerinde yapılan işçi temsilcisi seçimlerine katılması ve % on (% 10) barajını aşması gerekiyor. Yani % 10 barajını geçemiyorsa temsilci gönderme hakkını kullanamaz ve yukarıda belirttiğim gibi herhangi bir işyeri antlaşmasına katılamaz.

- › Bu % 10 o işyerinde çalışan işçilerin % 10'u değil mi? Eğer öyle ise % 10'u geçen her sendika orada toplu sözleşme yapma hakkına mı sahip oluyor? Farklı tipte toplu sözleşmeler mi ortaya çıkıyor, ya da tek bir toplu sözleşme

- › için farklı sendikalar söz sahibi mi oluyor?

Ali Rıza Algül: Ben bir önceki soruda sendikaların iş yerlerindeki baraj sınırını verdim. Tabii bunun haricinde ülke genelinde de toplu sözleşme yapmak ve ulusal çapta toplantılara katılma hakkını kazanmak için bir takım kriterlere uymak gerekiyor.

Soruna cevap verecek olursam: İş yerlerindeki % 10 barajı o işyerinde yapılan seçimde o işyerinde çalışan işçilerin % 10'unu kapsıyor, % 10 barajını aşan sendika o iş yerinde toplu iş sözleşmesine katılmaya hak kazanıyor. Normalde bir iş yerinde bir tek toplu iş sözleşmesi var, bu sözleşme tabii ki şirketten şirkete değişebiliyor, ancak her iş kolunda uyulması gereken ülke genelinde geçerli olan bir sözleşme söz konusu, iş yerlerindeki sözleşmeler bu genel sözleşmenin üzerinde olmak zorunda, yani ülke genelindeki sözleşmede hakların altında olamaz. Biz Fransa'da buna "Accord de branche" diyoruz.

- › İşyeri barajının dışında Türkiye'deki gibi bir ulusal işkolu barajı da var mı? Türkiye'de işkolunun % 1'inde örgütlü olma barajı var. Örneğin Tez-Koop-İş Ticaret işkolunda ve bu işkolunda yaklaşık 4 milyon 500 bin çalışan var. Yani sendika olarak en az 45 bin üyeniz olmalı ki bir işyerinde toplu sözleşme yapma hakkınız olsun.

Ali Rıza Algül: Bahsini ettiğin iş kolu barajı burada farklı, bir sendikanın ulusal çapta toplu iş sözleşmelerine katılma hakkını kazanabilmesi için, ülke genelindeki iş yeri seçimlerinde % 8 barajını aşması gerekiyor. Bu nedenle Fransa'da birçok sendika olmasına rağmen, ancak 5 konfederasyon ulusal çapta toplu iş sözleşmelerine katılabiliyor, bunlar, CGT,

CFDT, FO, CGC, ve CFTC gibi sendikalar.

En son soruna cevap, burada işkolu barajı yok, dediğim gibi ulusal baraj var, onun haricinde her sendika işyerindeki seçime katılıp % 10 barajını aştıktan sonra o iş yerinde toplu iş sözleşmesine katılabiliyor.

- › Fransa'da sendikalaşma oranları ve toplu sözleşme kapsamı farklı olduğunu biliyoruz. Yani sendikalaşma düşük, TİS kapsamı yüksek, bu konu hakkında biraz bilgi verebilir misiniz?

Ali Rıza Algül: Fransa birçok Avrupa ülkesiyle kıyaslandığında düşük bir sendikalaşma oranına sahip. Özellikle Kuzey Avrupa ülkeleri ve Almanya gibi. Fransa'da son verilere göre sendikalaşma oranı % 10,3 gibi rakam. Fakat Fransa'nın sosyal

tarihi açısından bakıldığında toplu iş sözleşmesi kapsamında elde edilen haklar oldukça iyi bir seviyede. Bu da sendikaların gerektiğinde muazzam bir işçi hareketi ve grevlerini örgütlenme kapasitesine sahip olmalarından kaynaklanıyor. Fransa'nın sosyal tarihi bu tür eylemlerle doludur. Buna örnek, Makron hükûmetinin 2023 yılında emekli yasanı değiştirme girişimiyle başlayan ve aylarca süren büyük kitle hareketlerini gösterebiliriz. Bu eylemler sonucu, hükûmet yasanın meclis oylamasında gerekli çoğunluğu sağlayamayacağını anlamasından sonra, dönemin başbakanı Elizabeth Borne, yasanı zoraki bir şekilde, anayasanın 49,3 maddesini kullanarak yürürlüğe koymak zorunda kaldı.

› Fransa'da sendikaların temel gündemi nedir?

Ali Rıza Algül: Sendikaların gündeminde olan en önemli sorun ücret artışları ve çalışma koşullarının iyileştirilmesidir. Bu iki gündem maddesi, hemen hemen her yılın başında sendikaların en çok üzerinde durduğu ve işverenle görüşmelerde tartışmaya sundukları önemli konulardır. Bunun haricinde hükûmetin, özellikle iş yasalarını kapsayan konularda çıkarmak istediği yeni düzenlemelerde sendikaların gündemini oluşturan nedenler olabiliyor. Örneğin şu an özellikle hükûmetin iş yasasındaki bazı maddeleri Paris Olimpiyat Oyunları gerekçesiyle askıya alması ya da düzenleme girişimi bizim sendikamızın gündeminde olan en önemli konudur.

› Fransa’da dayanışma grevi, eylem desteği, iş durdurma vb. sendikalar arası dayanışma oluyor mu?

Ali Rıza Algül: Geçmiş yıllara oranla, sendikalar arası dayanışmaya ve ortak eylem kararı almalarına daha fazla tanık oluyoruz. Bunun en önemli nedeni de daha önceden belirttiğim gibi Macron hükümetinin özellikle işçi haklarını hedef alan bir yönelime girmesi ve reformist sendikalarla olan diyalog görüşmelerinde taviz vermemesidir. İster istemez sendikalar bu durum karşısında güç birliğine gitmek zorunda kalıyorlar. Son dönemlerde hemen hemen bütün sendikalar ortak eylem ve grevlerde işbirliği içindeler.

› Genç işçilerin sendikadan beklentisi diğer işçilere kıyasla farklılık gösteriyor mu?

Ali Rıza Algül: Elbetteki genç işçilerin sendikalardan beklentileri öbür işçilere göre biraz daha farklı. Özellikle ilgi ve iletişim konularında sendikaların daha aktif olmasını istiyorlar. Genç işçilerin üzerinde en çok durduğu bir konu da sendikaların örgütlenme biçimidir. Onlara göre, yaşlı kuşak işçiler tepeden inme bir örgütlenme biçimine alışmışlar ve tartışmaya daha açık alttan gelen bir örgütlenmenin günümüz koşullarına göre daha uygun olduğunu anlamıyorlar. Genç işçileri öbür işçi kesiminden ayıran bir başka faktör, gençlerin çevre ve kadın-erkek eşit-

liği ile ilgili sorunlara daha duyarlı olmalarıdır.

> Genç işçilerin sendikalara yaklaşımı nasıl?

Ali Rıza Algül: Genel anlamda genç işçiler toplumun diğer kesimleri gibi çok bireyci bir yapının içine kapanmış durumdadır. Yani özellikle kendi kişisel çıkarlarını ön planda tutuyorlar, bu nedenle sendika gibi kolektif örgütlenme biçimlerine biraz uzak duruyorlar. Bence bu durum yaşadığımız sistemin kolektif örgütlenmeleri yok etmek ve ona karşı alternatif çözümlerin üretilmesine izin vermemesi ile çok bağlantılı bir durumdur.

> CGT'nin gençlere yönelik bir politikası var mı?

Ali Rıza Algül: Daha önceki yıllara göre evet, bundan birkaç yıl

çalışmak zorunda kalan binlerce öğrenci ile karşılaşıyoruz ve bu öğrencilere yönelik bir sendikalaşma planı yoktu. Bu gerçeklerden yola çıkarak, bundan birkaç yıl önce, bizim sendika bünyesinde genç işçileri örgütlemek için bir çalışma bürosu oluşturma kararı aldı. Bu sayede bugün sendika bünyesinde birçok genç işçi örgütlenmiş durumda.

> Gençler neden sendikalı olmalı?

Ali Rıza Algül: Bu soruya verebileceğim cevap, geleceği kuracak ve yaşatacak olan gençlerdir, eğer sosyal anlamda bir yerlere varmak istiyorsak, daha iyi bir toplumsal sisteme doğru gitmek istiyorsak, gençlerin sendikalaşması ve de sendika yönetiminde söz sahibi olması kaçınılmazdır. Sadece sendikada değil, öbür toplumsal örgüt ve kuruluşlarda da gençlerin yer alması ve yönetimde sorumluluk sahibi olması gerekir.

> Son olarak eklemek istediğiniz bir şey var mı?

Ali Rıza Algül: Her şeyden önce bana Türkiye'deki sendikacı ve tüm emekçi dostlara görüşlerimi iletebilme fırsatı verdiğiniz için, size içtenlikle teşekkür ediyorum.

Türkiye'deki sendika temsilcilerine ve kendi haklarını savunmak için mücadele eden tüm emekçilere dostane selamlarımı iletiyor, mücadelelerinde başarılar diliyorum.

Dostane selamlarımla!

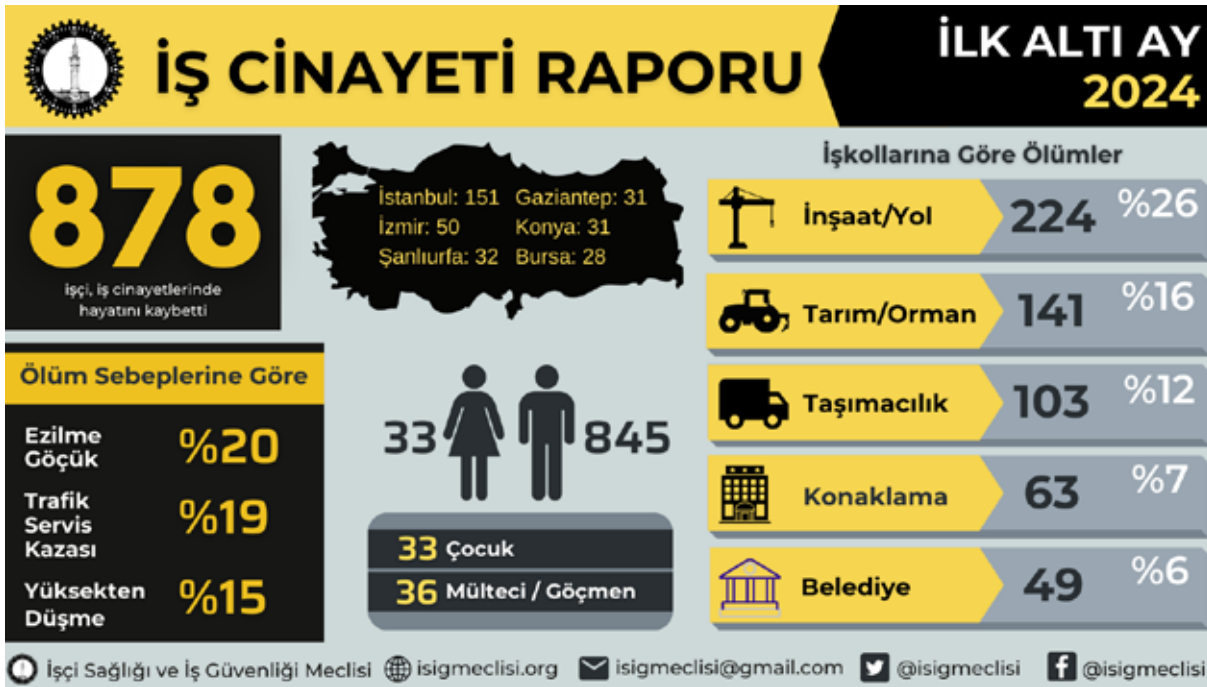
Genç işçilerin üzerinde en çok durduğu bir konu da sendikaların örgütlenme biçimidir. Onlara göre, yaşlı kuşak işçiler tepeden inme bir örgütlenme biçimine alışmışlar ve tartışmaya daha açık alttan gelen bir örgütlenmenin günümüz koşullarına göre daha uygun olduğunu anlamıyorlar.

önce bizim sendikanın geleneğinden gelen bir nedenle, özellikle genç işçileri kapsayan bir özel politikamız yoktu. Örneğin sendika, öğrenci-işçi gençlerin örgütlenmesine pek yaklaşmıyordu. Hâlbuki ki son dönemde eğitimlerine devam edebilmek için maddi olanaksızlıklar nedeniyle

İSİG Raporu

İstanbul İş Sağlığı ve Güvenliği Meclisi 2024'ün ilk altı ayına dair raporunu yayınladı: İşçiler iş başında iş cinayetlerinde hayatlarını kaybetmeye devam ediyor

İSİG Meclisi raporuna göre 2024'ün ilk altı ayında en az 878 işçi, iş kazası sonucu hayatını kaybetmiş. Ölümlü iş kazasının en çok inşaat işkolunda gerçekleştiği aşağıdaki grafikte görülüyor.

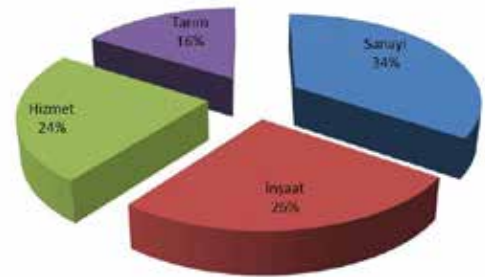
Rapordaki verilere göre iş cinayetleri yaş, cinsiyet, köken dinlemiyor; 33 çocuk ve 36 mülteci/göçmen de iş kazaları sonucu hayatını kaybetmiş.

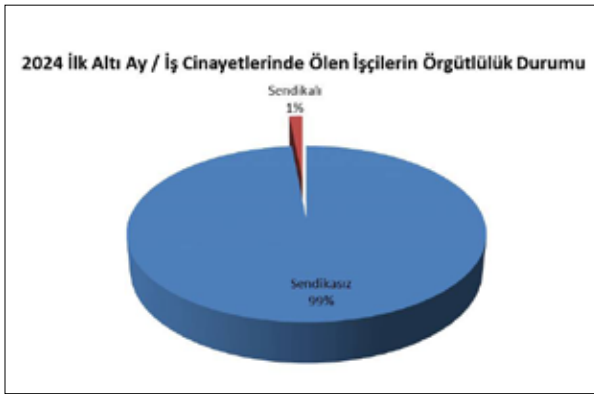
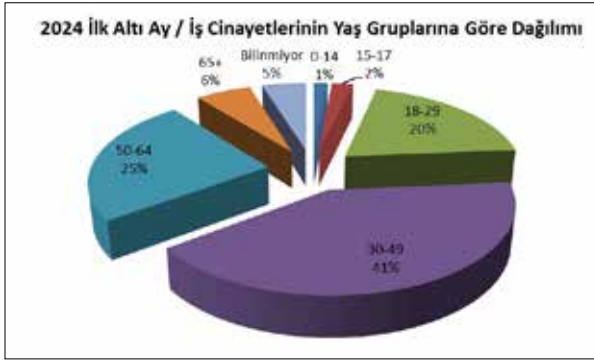
İşkollarından farklı olarak genel sektörel dağılıma baktığımızda ise en fazla iş kazası kaynaklı hayat kaybının sanayi sektöründe yaşandığı görülüyor: 303 sanayi sektörü işçisi, 227 inşaat sektörü işçisi, 207 hizmet sektörü işçisi ve 141 tarım sektörü işçisi hayatını kaybetti.

Vahşi kapitalizm yıllarında işyerlerinde çocuklar ölüyordu, “modern” kapitalizmde de değişen bir şey yok!

Daha önce de ifade etmiş olduğumuz gibi 33 çocuk iş cinayetlerine kurban edilmiş. Aşağıdaki grafikte iş kazasında hayatını kaybedenlerin yaş dağılımı veriliyor. 0-14 yaş arası çocukların varlığı kalbimize hançer gibi saplanıyor.

2024 İlk Altı Ay / İş Cinayetlerinin Sektörlere Göre Dağılımı

Son yıllarda mesleki eğitim adı altında MESEM'ler aracılığı ile çocuklar işçi olarak işgücü piyasasına sürülüyor. Proleterleşme artık mesleki eğitim adı altında sağlanıyor. Çocuklar bir yandan işyerlerinde işverenlerin insafına bırakılırken, bir yandan da iş kazaları sonucu iş cinayetlerine kurban ediliyorlar. Rapor da bu konuyu önemle vurguluyor:

“• Bu dönemde 33 çocuk işçi hayatını kaybetti. Özellikle sanayide meydana gelen çocuk işçi ölümleri dikkat çekiyor. Çocuk işçi ölümlerinin yarısından fazlasının meydana geldiği sektörün tarım olduğunu düşününce (sadece Haziran ayında altı ölüm) bu yıl çocuk işçi ölümlerinde büyük bir artışın meydana geldiğini söylemeliyiz.

• MESEM'i son dönemde ön plana çıkaran çocuk işçiliğini mesleki eğitim adıyla pazarlayarak “bir gün okulda dört gün işyerinde” diyerek “öğrenci” adıyla kitleselleştirmesi, eğitim ile sanayiye iş içe geçirmesi (her işkoluna dönük MESEM faaliyetleri ve OSB'lerin içine taşınan meslek liseleri) ve böylece çocukların devlet eliyle ucuz işgücü olarak işgücü pazarına fırlatılmasıdır. Bu durum (özellikle mevsimlik tarımda sıkça meydana gelen çocuk işçi ölümlerini) şehir içine taşımakta ve görünür kalmaktadır. MESEM'li çocuklar 81 şehirde 922 ilçededir, her ailenin bir üyesidir ya da tanıdığımız bir çocuktur.”

Sendikasızlık Öldürüyor

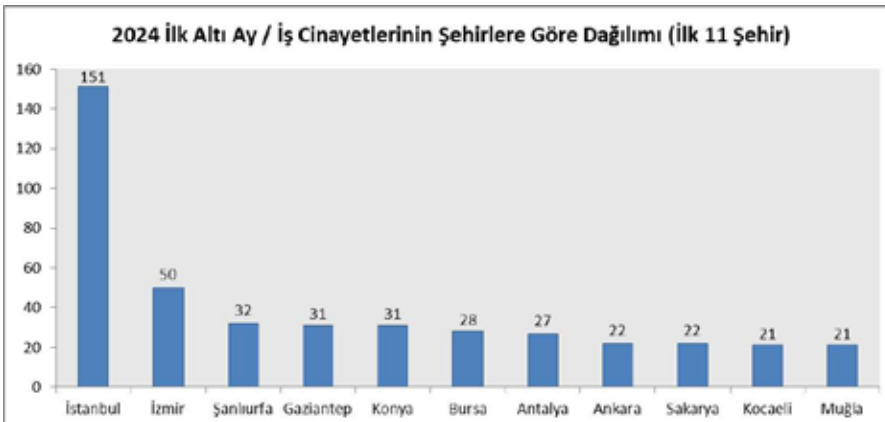
İş kazalarının ve dolayısıyla ölümlü iş kazalarında sendikaların etkisi rapor verilerindeki grafiğe de yansımış. Ölümlü iş kazalarında hayatını kaybedenlerin sadece % 1'i sendikalı işçi. Sendikaların işyerinde etkin bir denetim ve gözetim gerçekleştirmesi tehlike ve risklerinin giderilmesinde ya da etkisiz hale gelmesinde büyük rol oynuyor.

İstanbul En Çok İş Cinayetinin Gerçekleştiği Kent

2024'ün ilk altı ayında en çok iş cinayeti İstanbul'da meydana gelmiş. Diğer kentlerle arasındaki fark dikkat çekici.

İşçi sağlığı ve güvenliğine dair ne yazık ki sağlıklı veriye ulaşmamız çok güç. İş kazası ve meslek hastalığının hem 6331 sayılı İş Sağlığı

ve Güvenliği Kanunu hem de 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun teknik tanımının yanında, iş kazası geçirenin iş kazası olarak kaydedilmemesi gibi sorunlar sağlıklı veriyi engelleyen faktörler. Dolayısıyla emek sermaye çatışmasının tarihsel arka planında yer alan en başat mücadele alanlarının başında işçi sağlığı ve güvenliği gelmektedir. Bu nedenle sınıfsal bir alanın sadece devlet ve işverene bırakılması emekçi kitlelerin kırımına tüketilmesine neden olacaktır.

Dramatik Anlatımda 'Korku'yu Yaratan Ögeler ve Müzik

Korku dendiği zaman akla ilk gelen, genel bir yaklaşımla; karanlık, kaza, ölüm, kan, kurtulunamayan acı verici hastalıklar, sevgilinin terk etmesi, yakınların kaybedilmesi, deprem gibi doğal afetler, gelecek kaygısı, faşizm, şeriat, tecavüz, savaş, teknoloji, tanrı kavramı, cinler, işkence, gök gürültüsü, bilinmeyen sesler-takırtı ve tukurtular; bunlara bağlı olarak da tüylerin diken diken olması, ürperme, soğuk soğuk terleme, taşıkardi (çarpıntı), gözlerin gereğinden fazla açılması, ağız kuruluğu, kasların aşırı derecede gerilmesi, bulantı, beyin zonklamaları, yutkunma güçlüğü...vb.'dir. Psikologlar; dışarıdan gelen bir tehlikeye karşı olan duygusal tepkiye "Korku" diyorlar. Korku duygusu özellikle hem bireyin kendi içinden hem de dışarıdan gelen bir tehlikeye karşı savunma, kaçma davranışlarını başlatan bir duygu. Bu anlamda anlaşılan o ki korku duygusu metabolizmanın kendini dengeye getirmesi açısından önemli bir uyarılış.

"Korku: Yaklaşan tehlike nedeniyle ortaya çıkan ve kaçma isteğinin eşlik ettiği temel **duygu**. Korku temel insani deneyimlerden olmasına ve kaçma da kuşkusuz temel biyolojik yanıtlardan olmasına karşın, psikanalizin korku hakkında çok az söyleyecek şeyi vardır. Bunun iki nedeni vardır. İlk olarak, temel ilgi alanı patolojileridir. Dolayısıyla korku **anksiyete** tarafından gölgelenmiştir. Bazan anksiyete mantıksız korku, korku da nesnel anksiyete olarak tanımlanır. (...) Freud'un antitezler ve zıtlar konusundaki tutkusu açısından korkunun hem sevginin hem de nefretin zıddı olduğu savunulabilir ¹."

Burada belirtilen, en basit anlatımıyla, tedirginlik yani anksiyete, korkuyu, korku da bir üst aşama olarak panik duygusunu getiren bir zincir oluşturmaktadır. Görüldüğü gibi korku duygusunun değer yargılarıyla bir bileşimi yoktur, ancak öğrenilirliği vardır. Metabolizmanın korkuyu bir savunma olarak kullanıyor olması, bu duygunun tahammül sınırı konusunu gündeme getirir. Daha önce belirtilen tepkimelerden de anlaşılacağı üzere korku duygusu uzun süreli olmaz. Belirtilen zincir panik duygusuna ulaştığında bir takım sapmaları getirecek ve artık bir tepki olmaktan çıkıp, biçim değiştirecektir. Korkuyu neden tarif ettiğimize gelince; günümüzde toplumların özellikle iletişim biçimleriyle

Ayçe L. ABANA

¹ Charles RYCROFT, PSİKANALİZ SÖZLÜĞÜ, Çev:Sağman Kayatekin, Ara Yay., İstanbul 1989, s:96.

İlgili olan ‘sanat’ aracının ilgilendiği temel duygulardan biri olmasıdır. İletişim, günümüzde, önceki yüzyıllara oranla inanılmaz hızla gelişen bir daldır. Bu açıdan bakıldığında sanat da iletişimin en hızlı takipçi ve yararlanıcılarından biridir. Burada özellikle üzerinde durulacak olan sanat dalları ‘görsel-işitsel’dir. Korku duygusunun bu sahalarda işleniş biçimi, birbirini hem destekleyici, hem de ateşleyici olmalıdır. Sanatsal ifadede sanat alıcısının bilinçaltı korkularına yönelinir. Özellikle de sistemin yarattığı korkular, şiddet ögesi içermesi nedeniyle de önemli bir malzeme oluşturur sanat için. Bu açıdan; söylentiler, psikozlar ve salgınlar gitgide toplumsal, psikolojik rahatsızlıklar da nevrozlar biçimine dönüşebilir. Bu dönüşümde bilimin de katkısı yoğundur ve korku ögesinin yaşanmasında ekonomik ve toplumsal gelişmenin geri planını oluşturur.

Sanat üreticisi paylaşım ürünlerini oluştururken çeşitli ifade biçimlerini kullanır. Direkt duygulara yönelerek ajite edebilir, akla yönelerek objektif bir tartışma biçimi yaratabilir, sağaltıma yönelik ifade biçimlerini kullanabilir veya anlaşılabilirlik kaygısı gütmeyebilir. Hangi biçim olursa olsun, izleyicinin ortaklaşa katılımıyla gerçekleşecek bir süreçtir başlayan. Sanat alıcısının katılımı; birikimiyle, geçmişiyile, şimdiki zamanı, statüsü, ekonomik sınıfı, geleceksel yetiştiriliş tarzı ile bütünlenen bir oluşumdur. Bu anlamda sanat üreticisi tarafından iletilen her kodlama, sanat alıcısı tarafından dekode edilirken bir takım öznel filtrelerden süzölmektedir. Bu anlamda üreticinin tüm bu filtreleri doğru saptayıp, mesajları en net biçimleriyle, alıcının imgelemine postalaması gereklidir. Bu postalama işlemi sırasında da estetik bir kaygı gütmelidir ki yapılan iletişim biçiminin adı mesajlaşmak değil de sanat olsun. Mesajlaşmayı, sanata dönüştürecek olan biçimler doğrudan teknikle ilgilidir. Etkili, dozu ayarlanmış, ilgi çekici, çarpıcı, eğlendirici, sağaltıcı, bilinçlendirici olma yolunda kullanılan tekniklerdir burada sözü edilenler.

Dram sanatına baktığımızda, görsel-işitsel sanat dallarına ait iletişim tekniklerinin bir kullanım biçimi olduğunu görürüz. Burada belirtilmesi gereken en önemli noktalardan biri; görsel ve işitsel olanın günümüzde birbirinden ayrı düşünülemez birliktelikleridir. Daha önce de belirtildiği gibi birbirinin tetikçisi ve tamamlayıcısı durumundadırlar. Dramatik anlatımı sağlayan biçimler teknik açıdan da birbirinin geliştiricisidirler. Dramatik anlatımın insan duygulanımını kullanım biçimleri, işitsel anlatımı –ve tam tersi de aynı biçimde- da direkt etkilemektedir. Tiyatral olandan söz edebilmek için ki tiyatral tanımı, tiyatro, opera, sinema, bale, dans gibi tüm görsel-işitsel sanatları kapsamaktadır, söz-ses-hareket tekniklerinin izleyici katılımıyla bütünlenmişliği gerekmektedir.

“...**Dram: ‘Dramatik’** özellik taşıyan bir olayın, oynanmaya uygun bir şekilde biçimlendirilmiş durum, konuşma ve hareketlerle gelişen oyun metnidir. **Tiyatral** olan ise dramatik bir özün sahne üzerinde canlı oyuncu, dekor, kostüm, ışık, efekt, aksesuar gibi öğelerle ortaya çıkarılma sanatıdır. Bu durumda **Tiyatral, Dramatik** olanın ifade yöntemlerinden sadece biri olmaktadır. (...) Oysa çağımızda gelişen kitle iletişim araçlarının sağladığı olanaklar **Dramatik** anlatıma yepyeni ufuklar açmaktadır. **Dramatik Tasarım:** Tiyatral yön-

temlerle sahnede bir 'Tiyatro Oyunu' olarak ortaya konulabileceği gibi **Filmogrofik** yöntemlerle biçimlendirilerek 'Sinema' ya da 'Televizyon Film'i' biçiminde; **Radyofonik** yöntemlerle biçimlendirilerek 'Radyo Oyunu' biçiminde işlenebilmektedir. **Dramatik** olan, müzik sanatının çeşitli formlarında da biçimlendirilebildiği gibi; yaygın olmamakla birlikte, özündeki devingen niteliği nedeniyle daha sınırlı olanaklarla yansıtılabilen Resim, Heykel, Grafik vb. Plastik ve Uygulamalı sanatlarda da örnekleri görülebilen bir **öz** olma niteliğini korumaktadır²."

Prof.Dr.Murat Tuncay'ın buradaki tanımıyla en net kullanım alanlarını gördüğümüz dramatik kavramı, Aristoteles'den, yirmi birinci yüzyıla gelene değin dinamik bir yaşam öyküsü geçirmiştir. Bu yaşam öyküsünün bebeklik çağı; dramatik olanın insanı irdeleyen bir temelde oluşu-geçlik çağı; düşünsel ve toplumsal boyutuyla, diyalektik bir çatışma kuramında gelişmişliği-olgunluk çağı; ilginçlik, inandırıcılık ve renklendirmesinin doz ayarının oluşması ve bu ayar oluşurken hiç yaşlanmayacak bir devingenlikle oluşumunu sürdürmesi evrelerinden geçmiştir. Buradan da anlaşılacağı gibi dramatik anlatım, insanla ilgili bir kavramı pek çok açıdan irdeleyip, paylaşılması aşamasının en önemli temel noktası konumundadır. Bu irdelemeyi yapan pek çok saha bulunmaktadır. Görsel sanatlar için Dramaturgi, işitsel sanatlar içinse psikoakustik bu teknik araştırmaları yapmaktadır. Tabii ki tüm bu araştırmalara ihtiyaç duyulmasının nedeni toplumların ortak birer iletişim aracı olan sanat olgusunun toplu bir paylaşımaya götürülmesi gereğidir.

Korku kavramına dönecek olursak; görsel sanatlarda duygu ile ilgili kodlama araştırmaları yapılırken dramaturginin yararlandığı bilimler vardır. Bunlar psikoloji, antropoloji, sosyoloji ve sosyal psikolojidir; işitsel sanatlarda bunlara bir de müzik sosyolojisi, akustik ve psikoakustik eklenir. Bu sahaların oluşturduğu tanımlarla korku duygusu işlenirken genel anlamdaki metaforları da hesaplanır. Tüm bu motifler de temelde birer 'sembol' olarak karşımıza çıkar. Bu tanımlar yapılırken başta belirtilen, bireyi en çok korkutan konulardan yola çıkılarak, bunların insan imgeleminde yaratacağı imgelem dışı semboller detaylandırılır. Buna örnek vermek gerekirse, çirkinlik, kan, pis ve iğrenç nitelendirilen salgılar, karanlık, bulanık olan, ani ve beklenmedik hareketler, düzensiz tartımlar, kısaca normal dışı her şey görsel anlamda korkunç olarak işlenebilir. İşitsel açıdan da düzensiz ritimler, tekrarlamalar, dinlemenin dışında yalnızca duymaya yönelik sesler, ani ve yeğinliği geniş sesler, normalin dışında efektler, kulağa uyumsuz olabilecek düzensiz tüm öğeler değerlendirilebilir. Ancak bu iki sahanın birbiriyle desteklenmesi son derece önemlidir. Çünkü korku, neşe, üzüntü ve benzeri kavramları yaratacak tüm kodlamalar, çağa, kültüre, toplumların yaşam biçimlerine, geçmişlerine yönelik temel birikimler taşınmalıdır ki karşılık bulsun. Hatta Ünsal Oskay'ın 'Aristo, Huizinga ve Adorno Açısından bir Ön Çalışma' adını verdiği kitabında belirttiği gibi müzik üreticilerinin, alıcılarıyla arasındaki etkileşim başat kültürün değerlerine göre değil, özgün yaşam kesimlerindeki yakın ilişkiler içindeki insanların değerlerine göre belirlenir. Oskay, müziğin yeniden üretilmesinde bölgelerin, hatta yüzyıllar boyu müzisyen kuşak yetiştiren ailelerin bile bu alanda kendilerine özgü ortak müzik gelenekleri oluşturduklarından³ söz eder.

2 Doç.Dr.Murat TUNCAJ, DRAMATİK OLAN-Dramatik Kavramının Anlamı, Evrimi Ve Özellikleri Üstüne Bir İnceleme, D.E.Ü. G.S.F. Yay., İzmir 1992, s:6.

3 Ünsal OSKAY, MÜZİK VE YABANCI LAŞMA(Aristo, Huizinga ve Adorno Açısından bir Ön Çalışma), Der Yay., İstanbul 1995, s:39.

Kaynak: <https://courses.lumenlearning.com>

Müzik konusuna daha detaylı bakmak gerekirse; kaba tanımıyla müzik: yaygın dinleme ve tüketim alışkanlıklarına yönelik olarak, üretim biçimlerine göre üç ana ögeden oluşur.

1. Ezgi
2. Düzüm
3. Uyum

Kimi dönemlerde ve akımlarda bu öğeleri alışılmışın dışındaki bakış açıları ve yaklaşımlara göre yorumlanmış olarak bir arada ve kimi kez biri ya da hiçbiri olmadan bulabiliriz. Uluslararası sanat müziği tarihinde çeşitli müzik yazılarıyla saptanmış yaratılara baktığımızda müzik yapmayı ve seslendirmeyi etkileyen değişik altyapı ve üstyapı kurumları, toplumsal, siyasal, ekonomik, dinsel olgular ve kimi dönemlerde bu olguları biçimlendiren veya belirleyen kişiler bu üç temel ögenin yapılarını belirleyici rol oynar.

Öte yandan gelenek, görenek ve kimi işitsel alışkanlıkların belirleyici olmasından da söz edilmelidir. Rönesans (Renaissance) evresine dek müzik, dinin, dolayısıyla da kilisenin etkisinde ve hizmetindeyken, Hristiyanlığın günah, sevap, doğru, yanlış kavramlarıyla oluşmuş çerçevelerin içinde yapılagelir. Ezgiyi oluşturan seslerin belli bir anlayışa göre sıralanmasıyla oluşan diziler ve bu sesler arasındaki, aralık ilişkileri, din bağlamında doğru, yanlış, günah, sevap kavramlarıyla sanatsal ve estetik ve işitsel kimliğini kazanır. Sözgelimi 4'lü-5'li-8'li aralıkların oluşturduğu uyumsal gidişte 3'lü-6'lı-7'li-9'lu aralıkların kullanılması yasaktı. Artık 4'lü ya da eksik 5'li aralığı ise "şeytan aralığı" olarak adlandırılırdı ve günahı. Aynı zamanda kilisenin, sarayların, dinsel ve devletsel kurumların dışında, halk arasında yapılan müzikteyse kimi dönemlerde bu anılan durumlardaki geçerlilik, geçersizlik kavramına muhalif 'gezici ozan müzisyenler' gibi ögeler de bulunmaktadır. Rönesans'tan günümüze değin, siyasal, toplumsal ve müziksel olgular kiliseyle birlikte ve kiliseye rağmen, ezgisel, uyumsal, düzümnel ve biçimsel yapıyı, topluluklar ve bireyler bağlamında biçimlendirir. I. Dünya Savaşı ve sonrasında günümüze dek belli bir akım ya da müziksel evre adı altında anılan yaratılar ve yaratıcılardan, bireysel çıkışlara doğru bir çizgi izlenir.

Paradigmayı "müzik bir kültürdür." biçiminde ele aldığımızda, işitsel etkilenme, bireysel, topluluksal bir fenomen biçiminde kültürel bağlamda ortaya çıkar. Sözgelimi Batı'nın 12 perdeli (eşit aralıklı) yedirimli sisteminde küçük 2'li- büyük 2'li- artık 4'lü- eksik 5'li- küçük 7'li aralıkları 'sert' tonlar. Ancak Japon ya da Çin müziklerinde bundan söz edilemez. Hint Müziği tüm kuramı ve edimiyle dinsel temellere dayandığından seslendirilen 'raga' da sertlik, yumuşaklık, ürkütücülük gibi kavramlardan söz edilemez. Java kültürünün 'gamelan' geleneğinde kullanılan çalgılar, seslendirilen yaratılar, batılı kulaklarda terörize bir etki oluşturur. Ancak bu, Endonezya kültüründe yaşayagelen biri için anlamsız ve anlaşılabilir olur.

Hemen Yeşilçam'a baktığımızda 'Saba' makamında doğaçlayan ney; mezarlık sahnelerinin vazgeçilmezidir. Bu bağlamda mezarlıkta inleyen Hülya Koçyiğit'le bir arada belleklere yerleşen Saba Makamı ve ney, itici, üzücü, belki ürkütücü bir etki yaratabilir. Ancak Geleneksel Türk Sanat Musikisi repertuarında Saba Makamında kıpır kıpır yaratılardan söz edilebilir ("Güle Sorma O Bilmez Aşkı Sevdayı", "Bir Dalda İki Kiraz"...vb.). Bu durumda Saba Makamında 'korku' öğeleri aramak yanlış olabilir. Ancak sunum biçimine dayalı olan genele bağlı ve mekansal destekli bir yaklaşımdır korku ögesini netleştiren. Musorsky'nin 'Çıplak Dağda Bir Gece' sinde olduğu gibi ürkütücü bir tablo betimlenirken kullanılan müziksel öğeler, betimlenen tablo bilindiği için dinleyicide ürkütücü bir etki yaratabilir. Burada belirtilmesi gereken en önemli nokta şudur; hiçbir görsel ya da öteki duyularla algılanan bir destekleyici olmaksızın, herhangi bir çalgının tınısı, insan seslerinden herhangi biri, herhangi bir müzik türü, herhangi bir ses aralığı, herhangi bir akor, herhangi bir kültürün ürünü olan herhangi bir insanda korkutucu, ürkütücü bir etki yaratabilir. Sözelimi Rock Müziğin onlarca ticari alt dalından biri olan heavy-metal'in bir kolu 'death-metal' yalnızca tınısıyla değil, t-shirtleri, posterleri, aksesuarları, giyim tarzı hatta bu alt kültürdeki gençler arasındaki söylemleriyle birleştiğinde, Safiye Ayla ve Minür Nurettin Selçuk'la büyümüş bir babaanneyi kalp krizinden öldürebilir de. Ama bu babaannenin torunu, takım elbisesi, kravatı, boyalı ayakkabıları, jöleli saçları ve kolalı gömleğiyle bu müziği dinliyor olsa zerre kadar korkmaz. Sözelimi 1981 yılı çıkışı Metallica adlı topluluk, 1991 yılında çıkarttığı 'Metallica' adlı albümüyle inanılmaz bir satış grafiği elde etmiştir. Genç kesimin yoğun ilgisiyle karşılaşan topluluk halen müzik dünyasında önemli bir yer tutmaktadır. Albümde yer alan parçalardan ilki 'Enter Sandman' tıpkı diğerlerinde de olduğu gibi insanın iç dünyasına yönelik göndermelerde bulunur. İç dünyalarındaki korku, saplantı ve takıntıları ortaya sererek kışkırtmaktadır amaç.

Burada sözleri belirtilen şarkıdaki *distortion* tonlu gitarın kullanımı davulla birlikte sertlik içermektedir. *Lead vocal* ise genelde rock şarkıcılarının kullandığı gırtlığa baskılı biçimde, tavır olaraksa son derece keskin hatlıdır. Bununla birlikte bu parçanın sözleri geçen bölümünde kullanılan çocuk sesi ajitasyona yönelik bir tamamlamadır. Ayrıca metal müziğin en çok kullandığı efektlerse korku efekt disklerindeki benzer gök gürültüleri, yağmur, geniş yeğinlikli pes davul ve özellikle de kilise orgu ve kilise korusu ezgileridir. Burada 'Alacakaranlık Kuşağı' adlı korku serisinin jeneriğini anımsayacak olursak kullanılan

Now I lay me down to sleep

Pray the lord my soul to keep

If I die before I wake

Pray the lord my soul to take

Hush little baby, don't say a word

And never mind that noise you heard

It's just the beasts under you bed

In your closet, in your head.

Şimdi uyumak için uzandım

Tanrı'ya dua et ruhumu korusun

Eğer uyanmadan önce ölürsem

Tanrı'ya dua et ruhumu alsın

Sus küçük bebek, tek kelime etme

Ve duyduğun o gürültüyü boş ver

Sadece yatağım altındaki canavarlar

Dolabında, kafamın içinde

yüzsüz bebek motifleri, insanlardaki en temel korkulardan biri olan yok olma tehlikesine gönderme yapar. Yine ‘Nightmare on Elm Street’ serisinde de Freddie Kruger’le birlikte düş-gerçek arası gidip gelmelerle, bilinçyitimi ve varoluş korkuları kışkırtılmaktadır. Korku ögesi bilimkurgu sinemasıyla özellikle iç içe düşünülür.

İlk korku kahramanlarından *Frankenstein*, *Dracula*, *Mavi Sakal*, *Kurtadam...vb.*, en ünlü Hollywood simalarından olmuşlardır. Alfred Hitcock’un başarısının sırrını ise eleştirmenler, konu ve karakter bakımından, yaşamın içinden çıkmasına malederler. İçimizde kaç kişi vardır ki ‘Kuşlar’ filmi izledikten sonra, muhtemel bir kuş kolonisi saldırısına hazırlıkta bulunmasın. Tabii ‘Psyco’ serisi de en bilinen korku kaşyıcılarından. Anneye karşı duyulan özlemin boyutları, cinayet, çok kimliklilik...vb, bu seride de karanlık, gece, yağmur ve gök gürültüsü efektleriyle tamamlanır. Tabii örnekleri çoğaltmak olasıdır; 13. *Cuma*, *Alien...vb.* Tüm adı geçen çalışmalarda müzik ve efektin kullanım biçimleri genel korku simgelerini içerir. Tabii ilk göze çarpan nokta tartım ile ilgilidir. İnsanların ritim farklılıkları üzerine gerginleşmeleri, korku ögesi kullanıcılarının en sık başvurdukları biçimlendendir. Hatta genelde filmlerin pek çok korku ögesi barındıran sahnelerinde kulağın algıladığı, ancak net olarak takip edilemeyen vuruş sesleri kullanılmakta, bu da izleyicinin gerilimini yükseltmektedir. Brecht sahne sanatları ve müzik arasındaki ilişkiye yönelik açıklamalarında; müziğin ruhsal gelişim eğrisini gösterme görevinde, olduğunu belirtir.

“...Müzik çok çeşitli biçimlerde hazzın sağlanmasında kullanılabilir (...) Bir kovalamacaya genellikle hızlı bir müzik yazılır. Ancak belli düşüncelerle, müziğin hareketten çok engellemelerin yerini alması da mümkündür. Bir müzik saati, yalıtılmış onar saniye aralıkla

(değişebilir de) dizilmiş ses çubukları hızın yükselmesine büyük katkıda bulunurlar. (...) O takdirde müzik hız duygusunu geliştirmek zorunda kalacaktır ⁴.”

Klasik müziğin en bilinen korku teması işleyicileri de Schönberg ve Webern’dir. Müziklerinde kullandıkları uyumsuz yaklaşımlarla birlikte, yorumcularının tavırları itici bile bulunabilir.

Doğadaki ya da sonradan üretilmiş sesleri, tınları, müzik yaratılarını duyan ya da dinleyen (büyük ihtimalle mesleki analitik yaklaşımlı) eğitilmiş bir müzisyen ya da müzik insanı –eğer o açıdan bakmıyorsa- korku duygusuyla uzaktan yakından bir ilişki kurmaz. Müzikte korku öğeleri bu bağlamda psikiyatri, psikoloji, müzikoloji, sosyoloji disiplinlerinin ayrı ayrı ya da bir arada ele alıp inceleyeceği bir araştırma konusu olabilir.

4 Bertolt BRECHT, SİNEMA YAZILARI, Çev:Bertan Onaran, Görsel Yay., İstanbul 1977, s:109.

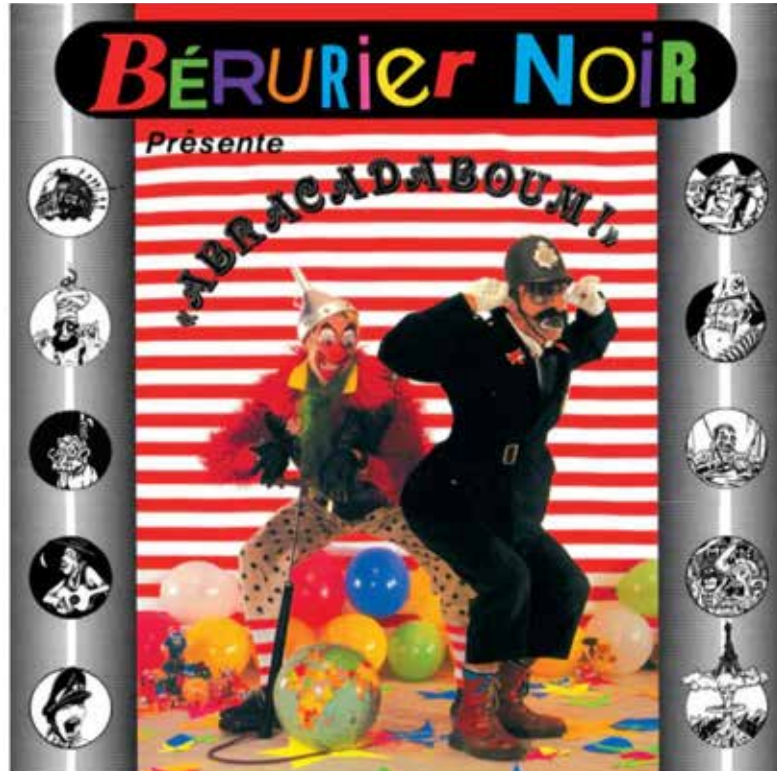
Bérurier Noir ve Fransa Seçimleri

Geçtiğimiz günlerde kendine has bir müzik grubu keşfettim. Fransa'nın sert siyasi atmosferi ve Soğuk Savaşın son demlerinde, muhalifliği ile göze çarpan ve gençlerin hayli destek verdiği Bérurier Noir, 80'li yıllara damgasını vuran Parisli bir anarko-punk grubu. İsyanlılara destek, polis şiddetine karşı mücadele, anti-faşizm gibi "anarşist" eylemleri destekleyerek özgürlükçü özelliği ön plana çıkan grubun konserleri karnaval havasında geçiyor.

Vokal François Guillemot ve gitarist Laurent Katrakazos etrafında birleşen grubun, 1983-89 yılları arasında Ils veulent nous tuer (Bizi Öldürmek İstiyorlar) Bérurier Noir/ Haine Brigade (Nefret Tugayı), Nada (Ne Bir Şey) 84, Abracadaboum ! Joyeux merdier (Abrakadabum! Mutlu Saçmalık), Concerto pour détraqués (Manyaklar İçin Konçerto), Nada, Macadam Massacre (Macadam Katliamı), Nada /Gloco adlarıyla yayınladıkları 10 adet, 2003-06 yılları arasında Invisible (Görünmez), Chants des meutes (Sürülerin Şarkıları), Bloody Party (Kanlı Parti), Mème pas mort: Bloody Party (Ölmedi Bile: Kanlı Parti), Souvent fauché toujours marteau (Çoğu Zaman Meteliksiz Her Zaman Çekiç) adlarıyla yayınladıkları 4 adet albümleri bulunuyor.

Yazının odak noktasını oluşturan şarkı, 1984'te çıkardıkları "La jeunesse emmerde le Front National" şarkısı, tarihte ilk kez çift hanelere ulaşan aşırı sağcı bir partiye karşı (Jean-Marie Le Pen'in Ulusal Cephesi) karşı yazıldı. Emmerder filili kızdırmak, sinirlendirmek, rahatsız etmek, gıcık etmek, (biriyle) uğraşmak anlamlarına geliyor. Şarkının başlığı "Gençlik, Ulusal Cepheyi Rahatsız Ediyor" şeklinde çevrilebilir. Şarkıda Nazilere haklı nefret kusan, aşırı sağa geçit verilmesini istemeyen,

Deniz BAŞKALDIRAN

tüm renkleri ve etnisiteleri içine alan, göçmenleri ötekileştirmeyen, kapsayıcı bir dil kullanılarak güçlü bir mesaj verilmiş. Şarkının bilinen kaydı 1989'da Paris'in efsanevi konser salonu Olympia'da 3 gün süren konserlerinde alınmış.

Şarkının yazıya konu olması, 40 sene sonra yapılan seçimi etkilemiş olduğunu düşünüşümden kaynaklanıyor.

6-9 Haziran 2024 Avrupa Parlamentosu Seçimlerinde Fransa'da aşırı sağcı Marine Le Pen'in Ulusal Birlik (RN) Partisi %31 oy aldı. Bu durum Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron erken seçim kararı almasına neden oldu. 30 Haziran 2024'te erken seçimin 1.turu gerçekleşti, Ulusal Birlik (RN) %33 oy, Yeni Halk Cephesi (NFP) %28 oy aldı. Seçimin 2. turunda ise durum tersine gerçekleşti. NFP 182 milletvekili çıkararak seçimi sol kazandı. Bu durum manşetlere "Seçmen sağ gösterip sol vurdu" şeklinde yansdı.

Seçim sonuçlarına bakılırsa, yıllar önce Le Pen ve türevlerinin önüne geçilmesi için haykıran Bérurier Noir'ın çağrısını dikkate alan Fransa, aşırı sağa dur diyerek, müziğin toplum için yol gösterici rolünü gözler önüne serdi.

Kaynakça

S.B, "Il y a 38 ans, Bérurier noir chantait "La jeunesse emmerde le Front National." Entretien avec Loran Béro", 2022, franceinfo. <https://france3-regions.francetvinfo.fr/bretagne/il-y-a-38-ans-berurier-noir-chantait-la-jeunesse-emmerde-le-front-national-entretien-avec-loran-beru-2531640.html>

Sylvain Boulouque, "Les Bérurier noir en BD: chronique d'une époque punk", 2024, slate. <https://www.slate.fr/culture/pages-dhistoire/berurier-noir-bande-dessinee-bd-berus-punk-groupe-rock-alternatif-epoque-succes>

<https://genius.com/artists/Berurier-noir>

https://www.resultats-elections.interieur.gouv.fr/legislatives2024/ensemble_geographique/index.html

https://en.wikipedia.org/wiki/B%C3%A9rurier_Noir

Bir Acayip Diyojen:

“Köleler nasıl efendileri ne derse onu yapıyorsa, insanlarda tutkularının dediklerini yaparlar.”

Diyojen, M.Ö 412 (ya da M.Ö 404)-M.Ö 323 yılları arasında yaşamış Kinik felsefesinin öncüsü ünlü bir filozoftur. Sinop'ta doğmuş Korint'te ölmüştür. Bu yüzden Sinoplu Diyojen demişlerdir ona. Babası ve Diyojen'in kalpazanlık ve para tahribatı suçuyla Atina'ya sürgün edildiği bilinmektedir. Diyojen, sürgün edilen babasıyla Yunanistan'a gitmiştir. Kısa bir süre sonra onu terk eden “Manes” adındaki köle ile geldiği Atina'da dönemin medeniyetine karşı çıkmış, bir köpek gibi yaşamaya karar vermiş, böylece “kynikos” (köpeksi) adını almıştır. Dinde, davranışta, giyimde, barınmada, yiyecek ve terbiyede bütün geleneği reddetmiştir.

Medeniyeti reddetmiş ve medeniyet içerisinde medeniyetten uzak yaşamaya çalışmış bir antik çağ filozofudur.

Atina'da tanıştığı Kinizm öğretisinin kurucusu Antisthenes kendi felsefe ve öğretisini Diyojen'e öğretmiştir. Sokrates'ten ders alan Antisthenes, Sokrates'in ölümünden sonra kendi okulunun başına geçerek gerçek erdemini, kişi-

Tuğçe TAŞDELEN

Dinde, davranışta, giyimde, barınmada, yiyecek ve terbiyede bütün geleneği reddetmiştir.

Medeniyeti reddetmiş ve medeniyet içerisinde medeniyetten uzak yaşamaya çalışmış bir antik çağ filozofudur.

nin kendine egemen olmasına, tutkularından ve öbür insanlara bağımlılıktan kurtulmasına dayanan kinik felsefesinin kurucularından olmuştur.

Kinizm düşüncesi, mutluluğa ancak erdemle ulaşılabileceğini ve bu erdemle de dünyevi hazları yadsımakla mümkün olabileceğini (mülkiyet, aile, din vb. değer ve yargıları reddederek) savunur.

Diyojen de, Sokrates gibi, yaşamını kendi felsefi görüşlerine uygun örnek oluşturacak biçimde sürdürmüştür. Diyojen, Antisthenes'in doğaya uygun yaşam çağrısına uymuştur. Hayatını son derece fakir olarak geçiren Diyojen'in içinde yaşadığı bir fiçisi ve bir çanağı vardır. Rivayetlere göre bir gün bir çeşme başında avucu ile su içen bir çocuğu gördüğünde "Bu çocuk bana fazladan eşyam olduğunu öğretti" diyerek elindeki çanağı da atmıştır. Şu anda bu durumu garipsememiz elbette normal. Bize garip gelebilecek bu olay, Diyojen ve bu durumu benimseyenler için gayet normaldi. Zamanında kendini aşağılayanlar içinse Diyojen şu cevabı verir: *"Aşağılama, aşağılayanın ayıbıdır; aşağılanın değil."*

Aristoteles'in öğrencisi olan Büyük İskender, felsefeye meraklı, filozoflara değer veren bir hükümdardır. Korint'e gelen Büyük İskender, Diyojen'i ziyaret etmiş ve bir dileği olup olmadığını sormuştur. O ise bu soruya "Gölge etme başka ihsan istemem." yanıtını vermiştir. Verdiği cevabın asıl hali

"Gölge etme başka ihsan istemem."

işaret parmağıyla güneşi göstererek, “Benden bana veremeyeceğin şeyi esirgeme” şeklindedir. Daha sonraları İskender bu olay üzerine “Ünlü imparator Büyük İskender olmasaydım ‘Diyojen’ olmak isterdim” demiştir.

Diyojen insanları hiç sevmez ve onları küçümserdi. Gündüz vakti elinde fenerle “Bir adam arıyorum.” diyerek sokaklarda gezerdi. Onu gören insanlar, şaşkınlık içinde sormuşlar: “İnsan mı arıyorsun? Biz neyiz?” Diyojen : “Eğer iki ayaküstünde yürüyor olmak insan olmak için yeterli bir gerekçeyse, tavuklara da insan diyebiliriz o zaman” diyerek cevap vermiş. O, aslında o gün, yaradılış amacına uygun yaşayan, bir başka deyişle insan doğasına uygun yaşayan, insanlar arıyordu.

Gündüz vakti elinde fenerle “Bir adam arıyorum.” diyerek sokaklarda gezerdi.

Diyojen'in yaşayış biçimi de duygusal bir tepki değil, toplum düzenine karşı duran bilinçli ve iradeli bir tavrıdır.

Çoğumuz için, toplum düzeninin dışında yaşamak ve kurallarına meydan okumak, oldukça ürkütücü ve zordur. Her zaman başkalarından övgü bekler ve onaylanmamaktan korkarız. Bu yüzden en sıradan, en alışılmış yolu seçeriz. Ancak onlara meydan okumadan nasıl kendimiz olabiliriz ki?

Diyojen, insanın kendisine sahip olmasının, mutlu olması için yeterli olduğunu ileri sürmüş bir filozoftur. İnsanın kendine sahip olması nedir? Biz zaten kendimize sahip değil miyiz? Değilsen, sahip olan kim? Ne? Örneğin, adetler, alışlagelmiş duygu ve düşünce biçimleri, korkular, öfke, kin, kıskançlık ve diğer iç düşmanlar, zaman zaman bizi esir alıyor olabilirler mi?

Diyojen gibi insanlar, bize bir ayna tutarak gerçekte kimler olduğumuzu anlatmaya çalışan dostlarımız.

Bizler maddi olan her şeye o kadar bağlıyız ki özgürlüğümüzü kaybettik. Yaşamımız boyunca bize asıl neyin gerekli olduğunu sorgulamanın ne kadar önemli olduğunu unuttuk. Bunun ne denli önemli olduğunu bize bir kez daha hatırlayan Diyojen dostumuza teşekkür ederim.

Aslında tam olarak *Matriks* gibi değil mi hayat. Tam anlamıyla gerçek hissettiğimiz ama bir o kadar da gerçek olmayan bir yaşantı.

Kıdem Tazminatı: Hak Etme Koşulları ve Hesaplaması

Kıdem tazminatı çalışma yaşamının en tartışmalı konularının başında gelir, dersek hata yapmış olmayız. Kıdem tazminatına dair 1980 yılına gelinceye kadar İş kanununun 14 maddesi hükümleri nispi emrediciydi; yani işçi lehine sözleşmelerle arttırılabiliyordu. Ancak 17.10.1980'de yapılan düzenleme ile nispi emredici niteliği, mutlak emredici hale getirilmiştir. Dolayısıyla artık ne sözleşmelerle ne de başka bir şekilde tespit edilen kıdem tazminatı oranında bir değişiklik yapma imkanı kalmamıştır. Bunun tek istisnası var; o da aynı maddenin 12. Fıkrasında yer alan 30 günlük sürenin arttırılmasına yönelik¹.

¹ Süzek, Sarper (2002). İş Hukuku, Beta Yayınları, İstanbul. S. 541,543

Kıdem tazminatı hak etme koşulları

Kıdem tazminatını ne yazık ki işçinin işten ayrıldığı her koşulda verilmemektedir. Yasa koyucu bunu işçinin hakkı ve geçerli fesih koşulları ile sınırlandırmıştır. Geçerli ve haklı fesih koşullarının da sınırlı ve daha çok işçiyi işe ve çalışmaya zorlayan koşullar niteliğinde olduğunu da ifade edelim. 4857 sayılı İş Kanununda mülga (kaldırılmış olan eski kanun) 1475 sayılı İş kanununun 14. Maddesi geçerliliğini sürdürmektedir. Buna göre hak etme koşulları:

İşçinin, 1475 sayılı İş Kanununun 14'üncü maddesine göre, aynı işverene bağlı olarak en az 1 yıl çalışması ön koşulu ile birlikte;

- İşveren tarafından iyi niyet ve ahlak kurallarına aykırılık nedenleri dışındaki nedenlerle iş sözleşmesinin feshedilmesi,
- İşçi tarafından sağlık, iyi niyet ve ahlak kurallarına aykırılık veya işyerinde işin durması ve benzeri nedenlerle sözleşmesinin feshedilmesi,
- Askerlik görevi nedeniyle işten ayrılma,
- Emeklilik hakkının elde edilmesi veya bu kapsamda yaş dışında gereken sigortalılık süresi ve prim gününün doldurulması nedeni ile işten ayrılma,
- Kadının evlenmesi halinde 1 yıl içinde kendi arzusu ile işten ayrılma,
- İşçinin ölümü,

koşullarından birinin gerçekleşmesi halinde kıdem tazminatı ödeniyor.

Miktarı ve hesaplanması

Yukarıda verilen durumlarda ancak kıdem tazminatı hak ediliyor. Ve buna göre hak eden işçiye çalışan her tam yıl için 30 günlük brüt ücret tutarında kıdem tazminatı ödenmektedir. Bir yıldan artan süreler de oranlanarak hesaplamaya dahil edilmektedir. Kıdem tazminatı hesaplamaları sırasında işçiye ödenen ücretin yanı sıra, kendisine düzenli olarak sağlanan tüm para ve para ile ölçülebilen menfaatler (yol parası, yemek parası, düzenli olmak koşuluyla ikramiye ödemeleri vb.) de dikkate alınmaktadır. Her tam çalışma yılı için ödenen kıdem tazminatı tutarı, fesih tarihinde geçerli olan kıdem tazminatı tavanı ile sınırlandırılmıştır².

Yan sayfadaki tabloda kıdem 2024 Temmuz'dan itibaren geçerli kıdem tazminatı tavanı ve hesaplama yöntemi verilmiştir.

² ÇSGB, (2024), <https://www.csgeb.gov.tr/sss>

KIDEM TAZMİNATI

1475 Sayılı İş Kanununun 14 üncü Maddesinin 2762 Sayılı Kanunla değişik 13 üncü Fıkrası gereğince; bu Kanuna tabi işçilerin kıdem tazminatlarının yıllık miktarı en yüksek devlet memuruna bir hizmet yılı için ödenecek azami emeklilik ikramiyesini geçmemektedir.

12.9.1980- 31.12 1982 döneminde ise 2320 Sayılı Kanunun 1 inci maddesi gereğince kıdem tazminatının yıllık miktarı 30 günlük asgari ücretin 7.5 katından fazla olamamaktaydı.

Halen Devlet Memurlarına bir hizmet yılı için ödenmekte olan emeklilik ikramiyesinin hesabında aşağıda belirtilen ödemelerin toplamı esas alınmaktadır :

1 - Aylık Gösterge X Aylık Katsayısı

2 - Ek Gösterge X Aylık Katsayısı

3 - Kıdem Aylığı Toplam Göstergesi X Aylık Katsayısı

4 - Taban Aylık Göstergesi X Taban Aylık Katsayısı

5 - En yüksek devlet memuru aylığının (Ek Gösterge Dahil) brüt tutarının her devlet memurunun kendi ek göstergesine göre farklılık gösteren oranına tekabül eden miktar

Not :

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 4 üncü maddesi uyanınca uygulanmasına devam olunan mülga ek 70 inci maddesinin birinci fıkrasının

(b) bendinde yer alan gruplar ve oranlar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

- “ -Ek göstergesi 8.400 ve daha yüksek olanlarda %255'ine,
- Ek göstergesi 7.600 (dahil)- 8.400 (hariç) arasında olanlarda %215'ine,
- Ek göstergesi 6.400 (dahil)- 7.600 (hariç) arasında olanlarda % 195'ine,
- Ek göstergesi 4.800 (dahil)- 6.400 (hariç) arasında olanlarda %165'ine,
- Ek göstergesi 3.600 (dahil)- 4.800 (hariç) arasında olanlarda %145'ine,
- Ek göstergesi 2.200 (dahil)- 3.600 (hariç) arasında olanlarda %85'ine,
- Diğerlerinde %55'ine,”

oranı uygulanacaktır.

Bu itibarla en yüksek devlet memuruna bir hizmet yılı için ödenen emeklilik ikramiyesi aşağıdaki şekilde hesaplanmaktadır ;

01.07.2024 tarihi itibarıyla :

1 - Aylık Göstergesi: 1500,	Aylık Katsayısı :	0,907796	0,907796	
1500	x	0,907796	=	1.361,69
2- Ek Göstergesi : 8000, Aylık Katsayısı : 0,907796				
8000	x	0,907796	=	7.262,37
3- Kıdem Aylığı Toplam Göstergesi : 500, Aylık Katsayısı: 0,907796				
500	x	0,907796	=	453,90
4- Taban Aylığı Göstergesi : 1000, Taban Aylık Katsayısı :				
1000	x	14,208727	=	14.208,73
5- (Aylık Gösterge+Ek Gösterge) X Aylık Katsayısı X 2,15 (% 215)				
1500	+	8000	=	9.500,00
9500	x	0,907796	=	8.624,06
8.624,062	x	2,15 (%215)	=	18.541,73

=	1.361,694	7.262,368	453,898	14.208,727	18.541,733
=	41.828,42				

TEZ-KOOP-İŞ
SENDİKASI

gencemek

İşveren ya da İşveren Vekillerinin, İşçilerin Sendikal Haklarını Kullanmasını Engellemesi Suçtur!

İş ilişkisinde ekonomik gücünün zayıflığı ve işini kaybetmek korkusu nedeniyle işçiler Sendikalar Kanunundan doğan haklarını yeterince muhafaza etme ve gerçekleştirme imkanından yoksun olduğu, işverenin yönlendirmesi ve baskısı ile işverenin istediği sendikaya üye olmak zorunda bırakıldığı bilinmektedir.

Sendikaya üye olma hakkı Anayasamız, Siyasal ve Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin ilgili maddeleri ile güvence altına alınmıştır.

İşverenin bu hakkın kullanımını önlemeye yönelik hareketleri İş Yasası, Sendikalar Kanunu ve Ceza Kanunu ile yaptırımlara bağlanmıştır.

Anayasa'nın 51. Maddesinde sendikaya üye olma hakkı "(Değişik: 3/10/2001-4709/20 md.) Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir." şeklinde düzenlenmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. maddesinde, "Herkes barışçıl olarak toplanma ve dernek kurma hakkına sahiptir. Bu hak, çıkarlarını korumak amacıyla başkalarıyla

la birlikte sendikalar kurma ve sendikalara üye olma hakkını da içerir."

Siyasal ve Medeni Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 22. maddesinde ise "Herkesin, kendi çıkarlarını korumak için sendikalar kurmak ya da bunlara girmek hakkı da dahil olmak üzere, başkalarıyla bir araya gelip dernek kurma hakkı vardır" hükümleri yer almaktadır.

6356 Sayılı Yasa'nın "Sendika üyeliği ve üyeliğin kazanılması" başlıklı 17. Madde-
sinde;

"(1) On beş yaşını dolduran ve bu Kanun hükümlerine göre işçi sayılanlar, işçi sendikalarına üye olabilir.

(2) Bu Kanun anlamında işveren sayılanlar, işveren sendikalarına üye olabilir.

(3) Sendikaya üye olmak serbesttir. Hiç kimse sendikaya üye olmaya veya olmamaya zorlanamaz. İşçi veya işverenler aynı işkolunda ve aynı zamanda birden çok sendikaya üye olamaz. Ancak aynı işkolunda ve aynı zamanda farklı işverenlere ait işyerlerinde çalışan işçiler birden çok sendikaya üye olabilir. İşçi ve işverenlerin bu hükme aykırı şekilde birden çok sendikaya üye olmaları hâlinde sonraki üyelikler geçersizdir.

(4) Bir işyerinde yardımcı işlerde çalışan işçiler de, işyerinin girdiği işkolunda kurulu bir sendikaya üye olabilir.

Av.Emel Kirez ŞENCAN

(5) Sendikaya üyelik, Bakanlıkça sağlanacak elektronik başvuru sistemine e-Devlet kapısı üzerinden üyelik başvurusunda bulunulması ve sendika tüzüğünde belirlenen yetkili organın kabulü ile e-Devlet kapısı üzerinden kazanılır. Üyelik başvurusu, sendika tarafından otuz gün içinde reddedilmediği takdirde üyelik talebi kabul edilmiş sayılır. Haklı bir neden gösterilmeden üyelik başvurusu kabul edilmeyenler, bu kararın kendilerine tebliğinden itibaren otuz gün içinde dava açabilir. Mahkemenin kararı kesindir.” düzenlemesine yer verilmiştir.

Anayasa’da ve 6356 sayılı yasada yer alan düzenlemelerin ihlali Türk Ceza Kanunu’nun “ Sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi” başlığını taşıyan 118. maddesinde;

“(1) Bir kimseye karşı bir sendikaya üye olmaya veya olmamaya, sendikanın faaliyetlerine katılmaya veya katılmamaya, sendikadan veya sendika yönetimindeki görevinden ayrılmaya zorlamak amacıyla, cebir veya tehdit kullanan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Cebir veya tehdit kullanılarak ya da hukuka aykırı başka bir davranışla bir sendikanın faaliyetlerinin engellenmesi hâlinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” hükmü yer almaktadır.

TCK da düzenlenen bu sendikal faaliyetleri engelleme yasağı Anayasa’muzun 51. ve devamı maddelerinde de açıkça düzenlenmiştir” şeklinde yaptırıma bağlanmıştır.

Hiç kimse sendikal faaliyetlere katılması yahut katılmaması için bir kişiyi zorlayamaz. Bir kimseyi sendikanın faaliyetlerine katılmaya veya katılmamaya zorlamak için cebir veya tehdit uygulanması, işverenin, yanında çalıştırdığı işçiyi, işçinin üye olmak istediği sendikaya üye olmaması için işten çıkaracağı yönünde tehdit etmesi, başka bir sendikaya üye olmaya zorlaması Ceza Kanunu bakımından suç teşkil etmektedir.

Emsal kararlara bakıldığında;

18. Ceza Dairesi 2015/26139 E., 2016/6739 K. “Somut olayda; Katılanların, işçi olarak çalıştıkları fabrikanın yetkilileri tarafından, üye oldukları sendikadan ayrılmaları konusunda telkinlerde buldukları ve ayrılmadıkları takdirde işten çıkarılacaklarını söyleyerek üzerlerinde manevi cebir uyguladığı iddiası ile dava açıldığı, sanıkların atılı suçlamayı kabul etmedikleri, mahkemece sanıklardan ...’in katılan ...’e “sendikaya üye misin değil misin bak doğru söyle, sendikaya üye isen seni işten çıkaracaklar”, ...’in katılan ...’a “sendikaya üye misin, sendikaya üye olanların işlerine tazminat verilerek son verilecek”, ...’in katılan ...’a “şuan isimleriniz Savlet beyin önünde eğer sendikaya üye olursanız, işten çıkarılırsınız benimde elimden bir şey gelmez”, Süleyman Kolez’in tanık ...’e “sana dava açacağız, seni işten çıkaracağız” şeklinde sözler söylendiğinin mahkemece de kabul edilmesine karşın bu eylemlerin TCK’nın 118/1. maddesinde düzenlenen sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi suçunu oluşturduğu gözetilmeden nitelemeye yanlıya düşülerek yazılı şekilde hüküm kurulması, Kabule göre de; Sanıkların açıkça sendikal işçilere sendikadan ayrılmaları hususunda telkinde bulunduğunu bildiren tanık beyanları karşısında katılanların işe iade veya sendikal tazminat davası açıp açmadığı araştırılarak, açmışsa buna ilişkin evrak dosyaya getirtilip deliller bir bütün halinde değerlendirilmeden eksik araştırmayla hüküm kurulması”

8. Ceza Dairesi 2016/1114 E., 2018/2494 K. “Müştekiler ..., ve ...’ın soruşturma aşamasında savcı huzurunda alınan beyanları, yine bir kısım bu müştekiler tarafından tek taraflı olarak da olsa tutulan tehdit edildiklerine dair tutanak içeriklerinin ve ... tarafından sonraki ifadelerinde şikayetlerini geri almalarına rağmen reddedilmemesi, kovuşturma aşamasında dinlenen tanıklar ... ve...’un müştekilerin iddiaları ile uyumlu beyanları ve tüm dosya kapsamından, fabrikada personel müdü-

rü olarak çalışan sanık ... ve üretim müdürü olan sanık ../ün ...Sendikasına üye olan müşterileri sendika üyeliklerinin devam etmesi halinde işten çıkarılacaklarına dair tehditte bulunmaları ve bu nedenle Cumhuriyet Savcılığına şikayette bulunulduktan sonra bir kısmının işten çıkarıldığı ve soruşturma devam ederken fabrika yönetiminin tekrar müşterileri işe almaları, müşterilerin işe alındıktan sonra kısa süreler içinde sendika üyeliğinden istifa ettiklerinin anlaşılması karşısında, sanıkların üzerine atılı suçun oluştuğu gözetilmeden, eksik inceleme ve yetersiz gerekçeyle beraatlerine karar verilmesi, Kanuna aykırı ve katılan ... vekilinin temyiz nedenleri yerinde görüldüğünden, tebliğnameye uygun olarak, hükümlerin bozulmasına” şeklinde hüküm kurulmuştur.

Emsal kararlarda; işveren yetkilileri tarafından sendikaya üye olanlara istifaya ilişkin telkinlerde bulunulması, aksi halde işten çıkarılacaklarının söylenmesi, sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi hususunda Savcılığa şikayette bulunanların iş akitlerinin feshedilmesi, şikayetini geri alanların ve üyelikten istifa edenlerin kısa süre içinde tekrar işe başlatılması gibi eylemlerin TCK'nın 118/1. maddesinde düzenlenen sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi suçunu oluşturduğu vurgulanmaktadır.

Bu süreçte bilinçli olarak hareket edilmesi, sürece ilişkin tanık beyanları, tutulan tutanaklar önem taşımakta olduğundan kararlarda belirtilen ve benzeri eylemlere maruz kalan üyelerin sendikalarına başvurarak, hukuki yardım alması ve ona göre hareket etmesi gerekmektedir.

Kaos

ayrılma başucumdan dediklerim
ne diyeyim, daha iyisi olmadı
özenle biriktirdiğim hayallerimi sakladığım
kafatasımı bir arada tutan ip kadar
ben de atlayıp bir salyangoza, kaçıyorum
gelip geçenler oluyor
sanırım doktor içkiye izin vermez bu aralar, anlıyorum
zaten artık tek tük anlıyorum

Alaettin BİLEM

İnsanlık Manzarası

Çekilmez ağırlar içindesiniz.
Şiire kaçın dostlar, ürkütmeden
Ya da ne bileyim bir kedi sevin,
Bir ağaç, dalından bir yaprak da olur
Kuşlara su verin, bu en kolayı
Kaçın dostlar, geliyor işte
İnsanlar hepimizi öldürecek...

Hayalleri Okyanusta, Kabuklarda, Yosunlarda, Taşlarda

Bir kadın ressamın, Maruja Mallo'nun renkli dünyasının kapısını aralayarak başlayayım hemen:

Çiçeklerle, kabuklarla, yosunlarla, ve yapraklarla, taşlarla, otlarla, yıldızlarla, türlü renklerden örülmüş bu dünyanın yaratıcısı Maruja Mallo 1902 ile 1995 yılları arasında yaşamıştır. Galiçya'da, Lugo'da doğar ve sanat çalışmalarına çok erken yaşlarında başlar. Kazandığı sanat bursuyla Madrid'e gider, orada Salvador Dalí, Federico García Lorca, Luis Buñuel gibi 27 Kuşağı'nın bir parçası olan sanatçı ve entelektüellerle

tanışır. Yirminci yüzyılın İspanyol yazar ve şairlerinden oluşan, sembolizm, fütürizm ve sürrealizmden etkilenen bir sanat/politika hareketi olarak 27 Kuşağı'nın sanatçıların takip ettiği ilkeler şöyle özetlenebilir: (1) Sürekli özgünlük arayışı; (2) Sanat için sanat ilkesinin benimsenmesi; (3) Gerçekçiliğe, yavanlığa ve çökmekte olan romantizme karşı mücadele; (4) İnsancıllaştırılmış gerçeküstücülüğün, bilinçaltının ifadelerinin kabu-

Meral AKBAŞ

lü; düşünce ve dilin özgürleşmesi ve dolayısıyla sanatın, sınırları sarsmak ve aşmak için tasarlanması düşüncesi; (5) Şiirsel dil, imgeler, semboller, alegoriler gibi tüm olası varyantlarıyla metaforun sıklıkla kullanılması. Bu sanatsal ilkelerin takip edilmesinin yanı sıra, 27 Kuşağı'nın kadın sanatçıların eserlerinde kadın, ona

biçilen ve ömür boyu değişmeyeceği kabul edilen kaderine *karşı* savaşıyor, güçlü, bağımsız ve özgürleşmiş bir temsile kavuşur. O zamana kadar sadece erkeklerin deneyimiyle anlatılmış, görselleştirilmiş kamusal alan artık kadınların da içinde olduğu, onlara da ait bir dünyanın tasvirleriyle karşımıza çıkar. Maruja Mallo da ça-

Maruja Mallo, *Ciclista* [Bisikletçi, 1927]

Kaynak: https://www.behance.net/gallery/65097609/Maruja-Mallo?locale=tr_TR [Erişim tarihi: 20.05.2024]

lışmalarında kadınların özgürlüğünü vurgular; dinamik ve güçlü kadınlar çizer. Mesela, bisiklete binen ve yüzen *tek başına kadınları* resmederek kadınların kamusal alandaki varlığını işaret eder, kadınları görünürleştirir. Hem Maruja'nın ve hem de diğer kadın sanatçıların eserlerinde yürürken, yüzerken, bisiklete binerken temsil edilen kadınlar kamusal alanlarda geniş bir hareket kabiliyetine de sahip olmakta, kentin görünür/görünmez sınırlarını geçmekte ve/ya ortadan kaldırmaktadırlar¹.

Fakat tüm başka yirminci yüzyıl kadın entelektüelleri gibi, erkek meslektaşları tarafından bu grubun, 27 Kuşağı'nın bir parçası olarak tanınmasına rağmen, Maruja'nın adı uzun zaman göz ardı edilir². Fakat o, sergiler düzenlemeye, dergi kapakları çizmeye, şiir kitapları resimlemeye, sanat dersleri vermeye devam etmektedir. Daha sonra, İspanya İç Savaşı [1936-1939] sırasında göç etmek zorunda kalır, ülkesinden ayrılır ve yaklaşık yirmi beş yıl Arjantin'de yaşar. Bu sırada, 1945 ve 1955 yılları arasında Pablo Neruda'yla birlikte Şili'ye, Valparaíso'ya ve Paskalya Adası'na seyahat eder, Pasifik Okyanusu'nu ilk defa görür. Ve işte bu buluşmayla Maruja adeta büyülenir, okyanusun renkli dünyasının içine doğru çekilir ve buradaki *başka dünya*larla derin bir bağ kurar. Öyle ki Maruja'nın evi deniz kabukları ve sahilden topladığı bir sürü farklı nesneyle doludur; kıyafetleri ve takıları da sudan biriktirdiklerini yansıtmaktadır, deniz kabuğu kolyeler ve bilezikler

Maruja Mallo ve Pablo Neruda okyanusun kıyılarında, 1945

“Yaşayan Doğa/lar [işte böyle]

başladı:

kabuklar ve kozalaklar, güçlü bir iç

geometrinin inanılmaz ve imkânsız

dengeleri içinde güller, orkideler, deniz

yosunları, denizyıldızları, anemonlar ve

denizaneleri ile birbirine karıştı²⁵.

Maruja Mallo, *Naturaleza Viva* [Yaşayan Doğa, 1943]

Kaynak: <https://tr.pinterest.com/pin/430304939393313357/> [Erişim tarihi: 20.05.2024]

tasarlar, elbiselerini deniz kabuklarıyla süsler. Pasifik deneyimini özetleyen *Naturalezas Vivas* [Yaşayan Doğa/lar] adlı seriye başlamadan kısa bir süre önce, okyanusun kendisini nasıl derinden etkilediğini şu sözlerle anlatıyor Maruja: “Şili’de kaldığım süre boyunca Santiago’dan Pasifik kıyılarını görmeye gittim. Şili’nin bu olağanüstü sahili sürprizlerle dolu... Pasifik Okyanusu’nun şiddetli suları, kumları renkli taşlar olan kumsalları yıkıyor; bu kumsallarda palmye ağaçları filizleniyor; deniz, volkanların sıcağıyla kavrulmuş, suyun durmaksızın hareketiyle parlatılmış taşlar fırlatıp duruyor ve tüm bunlar kumsallarda denizyıldızları ve büyük deniz yosunları arasında açan devasa sardunyalarm ve ortancaların arasına karşılıyor. Şaşırtıcı bir panorama bu! Yanardağların ateşi ve okyanus sularının yoğun mavisıyla tamamlanan muhteşem bir bahçe²³. Bu yazının hemen başında yer alan o renkli dünya, yani *Naturalezas Vivas* [Yaşayan Doğa/lar] bu geziler sırasında, 1942-1943 yılları arasında yaratılır⁴:

Maruja’nın bu renkli serisinden, *Naturalezas Vivas*’dan seçtiğim hemen yukarıdaki eserde deniz yosunlarını görüyoruz, midye kabuklarını ve küçücük bir taşı... Hepsi rengârenk. Belki birbirlerinden çok farklılar ama birlikte yaşayan bir bütün de oluşturuyorlar. Bazen yan yana, bazen üst üste, birbirlerine değerek, birbirlerinin içinden geçerek tuhaf bir dengeyle ayakta duruyorlar. Sanki birbirlerini doğuruyor ve ama git gide açılıp saçılıyor, küçücük bir taştan çıkıp en sonunda dallanıp budaklanıyorlar. Bu büyüyüp genişleme aynı zaman-

da sürekli dönüyor o küçük taşın üzerinde; bu bereketli tuhaf denge kendi renkli başka dünyasını yeniden ve yeniden kuruyor sanki döndükçe.

Maruja için “muhteşem bahçesi” Pasifik Okyanusu “öngörülebilir ama uzak kıyılarıyla Atlantik’in aksine... sonsuz bir uzaklıktır; sanki karanın ötesinde hiç kara yokmuş gibi, sanki kara sadece asla ve asla sonsuza kadar ulaşamayacak bir şeyin yanılsamasıymış gibi”⁶. Ve tabii böyle bir okyanusun kıyıları da sanki bir sürü birbirine uzak farklı dünyadan gelen, “birbirine karışmış nesnelere” evi gibidir⁷. Maruja okyanustan gelen ya da okyanustan çıkan bu birbirine karışmış nesnelere, okyanusun armağanlarını topluyor, biriktiriyor, hayatının içine, evine, bedenine yerleştiriyor: “*Maruja Mallo denizin derinliklerine daldı ve muhteşem nesnelere dolu olarak çıktı*”⁸. Sanki bu canlılar ona bir armağan, onları öyle özenle saklıyor. Armağan dedim deniz yosunlarına, yıldızlara, taşlara, deniz kabuklarına; çünkü beklenmedik bir anda beliriyorlar kumsalların kıyılarında: “*Deniz kabukları... bir anda ortaya çıktıkları için, hiç gelemeyebilecekleri, hatta hiç orada olamayabilecekleri – ama yine de orada oldukları – için... değerli nesnelere*”⁹. Hepsi, kabuklar, yosunlar, taşlar ve denizyıldızları uzun bir yolculuktan geliyorlar. Hem göründükleri gibiler, hem de içlerinde bir sürü dünya katman katman. Deniz kabukları mesela, her biri tek, hiçbiri birbirine benzemiyor. Denizin içinde kim bilir ne zamandır tekrar tekrar değişiyor kabukları, aşınıyor, çatlıyor, yeniden birbirine tutunuyor. Kabukların eğri

büğrü, süreksiz, pürüzlü gövdeleri hiçbir zaman aynı kalmıyor, sürekli değişiyor. Upuzun bir tarihleri, bu tarihi fısıldayan sesleri var bir de, kulağımızı dayadığımızda duyabildiğimiz. Sanki başka dünyaların seslerini getiriyorlar armağan olarak bu dünyaya. Ya da deniz yosunları, “*sonsuz kadar kalmayan, sadece bir an için kalan, denizin getirip götürdüğü şeyler*”¹⁰, bir görünüp sonra birdenbire kaybolan, bir-var-bir-yok armağanlar... Belki de bu yüzden hem bu kadar canlılar, hem de ölü. Yaşamla ölümün ortasında duruyorlar, tam o keskin sınırdaki ve kaybolmanın yok olmamak olduğunu müjdeliyorlar. Çünkü geri dönüyorlar sonra, başka seslerle, başka renklerle, başka gövdelerde.

Hem bu resimde ve hem de serinin diğer parçalarında denizden gelen her şey, deniz yosunları, denizyıldızları, deniz kabukları, denizanaları yan yana, birbirinin yanında durarak bir sürü renkli canlı yaşayan kadın bedeni olmuşlar gibi; bir sürü renkli kadın Maruja Mallo’nun *Yaşayan Doğası*’nda el ele tutuşuyor sanki. Ve uzun yıllardır sürgünde, ülkesinden uzakta yaşayan Maruja’nın yalnızlığını dindiriyor; bir sürü kadın onun ellerinden tutuyor. Belki bu sebeple, bu resimlerde yaşayan doğanın, tüm o farklı biçimlerde bir araya gelen deniz canlılarının, renkli kadın bedenlerinin kökü yok, her şey havada duruyor ya da hâlâ okyanusun derinliğinde gibi, zamansız, mekânsız. Maruja’nın önceki resimlerinde yürüyen, bisiklete binen, yüzen kadınlar artık suyun içinde tüm renkleriyle

dünyaya doğru akıyor, sınırsızca dünyaya açılıyor.

“Mallo’nun, denizin hikâyelerini, anlaşılmasız sırlarla dolu patavatsız kabuklar tarafından saklananları nasıl dinleyeceğini bilerek¹¹” çizdikleri, hayallerini de fısıldıyor. Maruja evini hayal ediyor, kabuklara sığınıyor, küçük bir yere, kuytuya: “... içi boş kabuk, tıpkı boş bir kuş yuvası gibi, sığınma üstüne kurulan düşleri çağırır¹². Ya da esasen, “son kertede” terk edilen evler olan deniz kabukları bu kadar çoğaldığında, birikip de Maruja’nın çizdiklerinde, boyadıklarında yan yana geldiğinde, evini kaybeden, toprağından ayrılan, göç etmek zorunda bırakılan evsizlerin düşleri de birbirini buluyor, “deniz kabukları [da]... hafızanın yaşam alanları¹³” olduğu için...

Bütün deniz kabukları ve yosunlar küçük bir taşın üzerinde duruyor ya da dönüp duruyor. Taş o tuhaf, saçaklı, canlı/cansız renkli bedeni destekliyor, onu ayakta tutuyor. Belki de Maruja, hayatta kalmak, yaşamaya devam etmek için çok küçük bir nedenin bile yetebileceğini düşünüyor. Bazen küçük şeyler, küçük umutlar, küçük mutluluklar, küçük güzellikler bizi ayakta, hayatta tutan... Gaston Bachelard da “yaşayabilmemiz için kendimizi küçük küçük kılmanızı gerektiren hayaller¹⁴” kurduğumuzdan, kendimizi küçük çüterek sığındığımız yerlerin aslında bu dünyayla en derin bağlar kurduğumuz yerler olduğundan bahseder. Sığındığımız daracık yerler aslında “yoğun bir şekilde” ikamet ettiğimiz dünya köşeleridir¹⁵.

Dünyanın kuytu köşelerine, kabuklarımıza ne çok çiçek, yosun, yaprak, taş, yıldız sığıyor; deniz kabukları çünkü tılsımdır, tılsımlıdır.

Dipnotlar

- 1 Dönemin İspanya’sında tek başına dışarı çıkan, sigara içen, kadınların eğitim hakkını savunan kadınlar hâkim iktidar tarafından kurulu düzene karşı bir tehdit olarak görülüyordu, çünkü bu “çok tanıdık” otoriter anlayışa göre kadın kendini evine, ailesine adamalıydı; hem kadının dışarıda, evin dışında var olması ve hem de ev-dışı varlığının sanat yoluyla görünürleşmesi bu dönem için kabul edilemez şeylerdendi.
- 2 Maruja’nın çalışmalarının göz ardı edilmesinin sürekliliğini vurgulayan Shirley Mangini şöyle yazıyor: “Maruja Mallo’nun 1920’ler ve 1930’lardaki öneminin tüm kanıtlarına rağmen, avangart kültür dünyasında onun hakkındaki sessizlik gariptir. Bunun nedeni sadece sürgünde olması ya da bir kadın olması değil, her şeyden önce yaşamında ve çalışmalarında kuralları reddeden bir kadın olmasıydı. Dahası, iç savaşın sonra İspanya’da modern kadınların izlerini silmek gerekiyordu. Ancak çağdaşlarının bile onun o dönemdeki etkisinin tarihsel hafızasının kaybolmasına izin verdiği de açıktır”; Shirley Mangini, *Las Modernas de Madrid: Las Grandes Intelectuales Españolas de la Vanguardia*, Barcelona: Península, 2001, s. 172-173.
- 3 Estrella de Diego, “Cosas que el Mar Devuelve” [Denizin Geri Verdiği Şeyler] Maruja Mallo: *Naturalezas Vivas 1941-1944* içinde, Juan Pérez de Ayala (der.) Madrid: Guillermo de Osma Galería, 2002, s.14; <https://guillermodeosma.com/wp-content/uploads/2020/05/Maruja-Mallo.pdf> [Erişim tarihi: 20.05.2024].
- 4 Bu resim serisi on altı eserden oluşmaktadır. Bunlardan dokuzu bulunmuştur ve sekizi şu anda İspanya’da sergilenmektedir.
- 5 Juan Pérez de Ayala, *Vida Vibrante [Canlı Yaşam] Maruja Mallo: Naturalezas Vivas 1941-1944* içinde, s. 25.
- 6 Estrella de Diego, “Cosas que el Mar Devuelve” [Denizin Geri Verdiği Şeyler] s. 15.
- 7 A.g.e., s. 15.
- 8 Juan Pérez de Ayala, *Vida Vibrante [Canlı Yaşam] Maruja Mallo: Naturalezas Vivas 1941-1944* içinde, s. 25.
- 9 Estrella de Diego, “Cosas que el Mar Devuelve” [Denizin Geri Verdiği Şeyler] s. 13.
- 10 A.g.e., s. 18.
- 11 A.g.e., s. 14.
- 12 Gaston Bachelard, *Mekânın Poetikasi*, İstanbul: İthaki, 2014, s. 141.
- 13 Estrella de Diego, “Cosas que el Mar Devuelve” [Denizin Geri Verdiği Şeyler] s. 13.
- 14 Gaston Bachelard, *Mekânın Poetikasi*, s. 30.
- 15 A.g.e., s. 31.

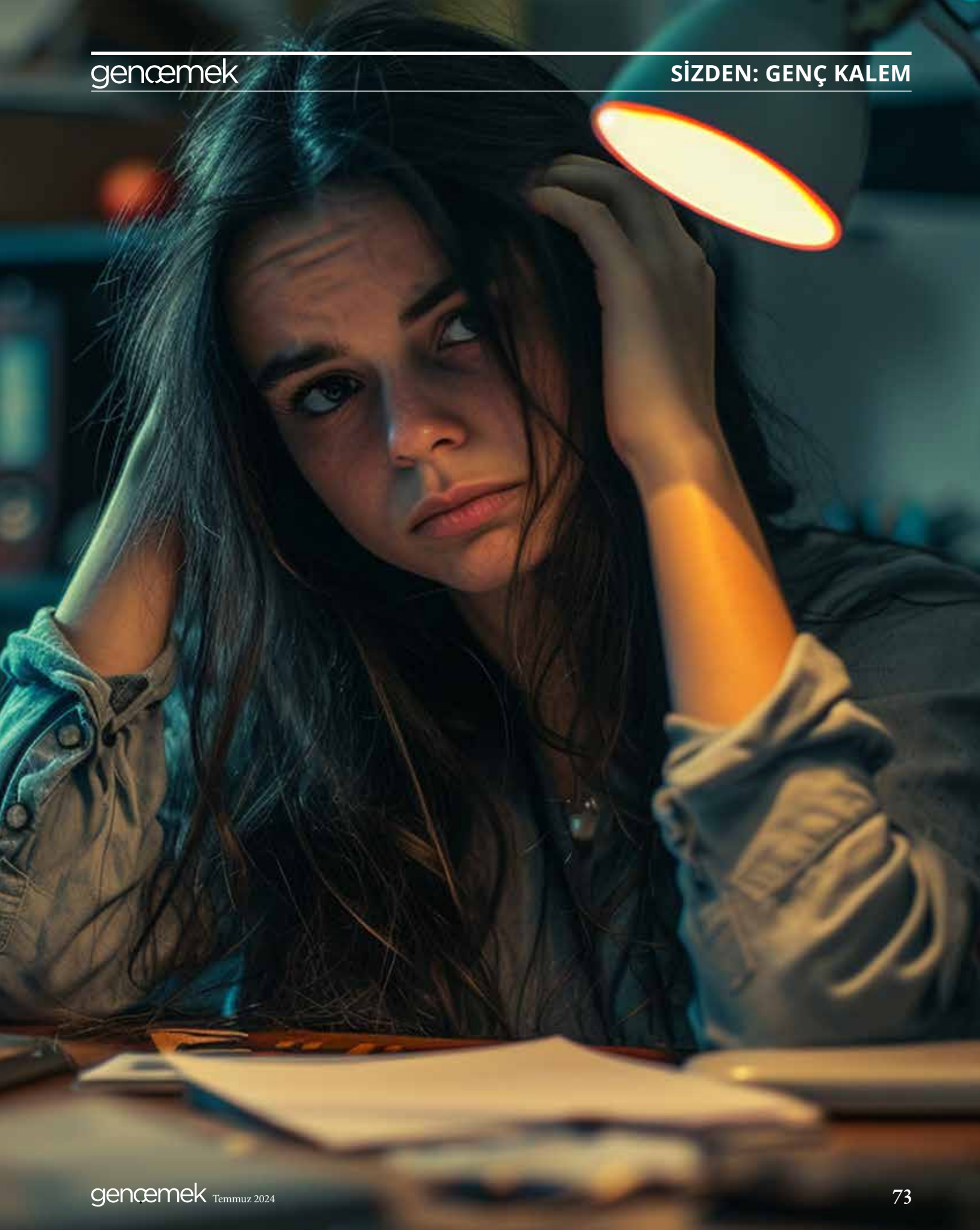
Ah, Yazmaya Dönüş...

Ah, yazmaya dönüş. Aylardan mart, günlerden cuma. Akrep onu kovarken yelkovan on ikiye sabitlenmiş. Tarayıcının açık sekmelerinden birinden bir ezgi odanın boşluğunu dolduruyor. Korsakov'un Rus motiflerini işlediği bestelerinden biri. Anlatmaya nereden başlasam? Ya da anlatsam mı ki? Anlatsam neye yarayacak, kim dinleyecek? Konuşurken seçeceğim sözcüklere odaklanmaktan neyi anlatacağımı unutacaksam ne anlamı var? Fakat bir yerden başlamalı. Bir şeyler yapmalı. Yazmalı. Evet, yazmalıyım tabii ki. Ben yazmayacağım da kim yazacak? Acaba ne zaman beynime sınır koymadan, düşüncelerime set vurmaktan aklıma geleni olduğu gibi sözcüklere dökeceğim? Yoruldum. Anlamsız şeyleri büyütüp zihnimi işgal etmekten, kontrol takıntısının beynimi sıkboğaz etmesinden, kendime olan güvenimin kimi zaman uzak diyarlara kaçmasından, basit cümlelerle anlatmaktan kaçınmaktan, yaşamın an be an beni şaşırtmasından, zihnimdeki binlerce farklı benin gürültüsünden, geçmişin kör kuyuya çekmesinden,

geleceğin puslu gözükmemesinden ve daha birçok şeyden yoruldum. Yorulmak da yaşamın bir parçası, biliyorum. Uyuyamıyorum şu sıralar. Uykuya dalmak bu kadar uzun sürmemeli. Fakat her ne hikmetse sabah en geç dokuz olmadan gözlerim açılıyor. "Yazı icat edildiğinden günümüze kadar yazılmış şeylerden farklı ne anlatabilirim ki" düşüncesine saplanıp kalmaktan yazmaya çekindim. Kimi zaman erindim. Sanki birbirini tekrarlayan düşünceler, hayatlar, yazılar yokmuşçasına. Sanki her kelitem özenli seçilmek zorundaymışçasına, sanki sürekli ağdalı, karmaşık cümleler kurmak zorundaymışımcasına. Ha bir de, sadece kurgu yazabilirdim gibi anlamsız bir yargı dolanıyor büyük gürültüyle zihnimde. Hayır canım; felsefi, sosyolojik, politik, akademik vb. alanlarda da yazılar kaleme alabilirim pek âlâ. İşin sırrı kendine güvenin yazma eylemi ile harmanlanmasında yatıyor. Eh tabii, biraz da kaliteli kalemler okumak. Ohoo yarım saat geçmiş bile, yelkovan buçuğa komşu olmuş. Bu yazının üstüne bir de şiir gider :)

Eylem HARDAL

Günde Dokuz Saat Ayakta Kalmanın Hizmet Bedeli...

Gizem EZGİ

Şu ülkede nasıl nefes alınır bilen varsa söylesin! Katiller, tecavüzcüler bizi soyarak zengin olanlar... Bir üniversite öğrencisi harçlığını çıkarmak için kuryelik yaparken tam 27 yerinden bıçaklanarak ölüyor. Seni öğrenciyken kuryelik yaptıran sisteme lanet okumamak elde değil. Eski insan kaynakları uzmanı olarak birkaç şey söylemek istiyorum. Stajyer olarak alacağı öğrencilerin tüm enerjisini sömüren, onları molaya bile çıkarmayan aşağılayan kendi egosunu tatmin eden ve öğrencilerde özgüven eksikliği yaratan ey canım şirketler. Çocuklar mezun olup, geldiklerinde istedikleri ücrete (hayatta kalmak için minimum ücret) “çok yüksek veremeyiz, tecrüben dahi yok, asgariyle başlatalım hem yemek hem yol var (sanki benim olmayan hakları bana veriyor) daha ne olsun” diyen ey canım patronlar ve adam seçen tüm akrabalarını şirketlere dolduran canım insan kaynakları müdürleri bunların hepsinde sizin de suçunuz var!

Türkiye’de hizmet veren ve sektörde öncü olan çok uluslu bir şirkette insan kaynakları departmanında çalışıyorum. Her şeye bakıyoruz tabii! İşe alım, bordro, SGK girişleri vb. Çalışalı 3 ay olmuş. Asgari ücretle çalışıyoruz birçoğumuz, 6’ncı aydan sonra maaş artışı olacak, bekliyoruz umutlu bir şekilde. Neyse bordro yaparken bir isim var, çok yüklü bir maaş ödemesi yapıyoruz. Adımı da Cevriye olarak mahlaşlı kullanayım. Direktör maaşının 4 katı.

Kim bu diye merak ettim, soruyorum, bakıyorum öyle bir kadın yok. Özel sağlık sigortasını da yapıyoruz tabii. İsim de tanıdık diyorum kendi kendime. İnsan kaynakları müdürümüz geldi “kimse sorgulamasın Cevriye hanımı. Ne görüyorsanız o yatacak.” Peki tabii... Cevriye’yi Instagram’da makyaj yapıp fenomen olanlardan bulduk ama bizimle ne alakası var. Genel müdür olan ve şirketi kuran adamın sevgilisi. Adam 67 yaşında kadın 27. yemekhane-deki yemeklerde salyangoz (Tabii bildiğiniz deniz salyangozu değil, sebzelede ve çimenlerde gördüklerinizden) çıktı, “sağlıksız değişmesini istiyoruz” dediğimiz için hepimizin adını alan, yemekhane de salataları yasaklayan, pet bardakları, çayı, kahveyi yasaklayan genel müdür...

Firmanın Türkiye’de 267 mağazası var. Mağazada çalışanlar yeterince satış yapamıyor diye müdürlerinden hakaret duyuyorlar. 9 saat ayakta çalışıp müdürlerin verdikleri ciroları yapmaları lazım ki Cevriye’nin bir tane ruja verdiği parayı kazanabilsinler.

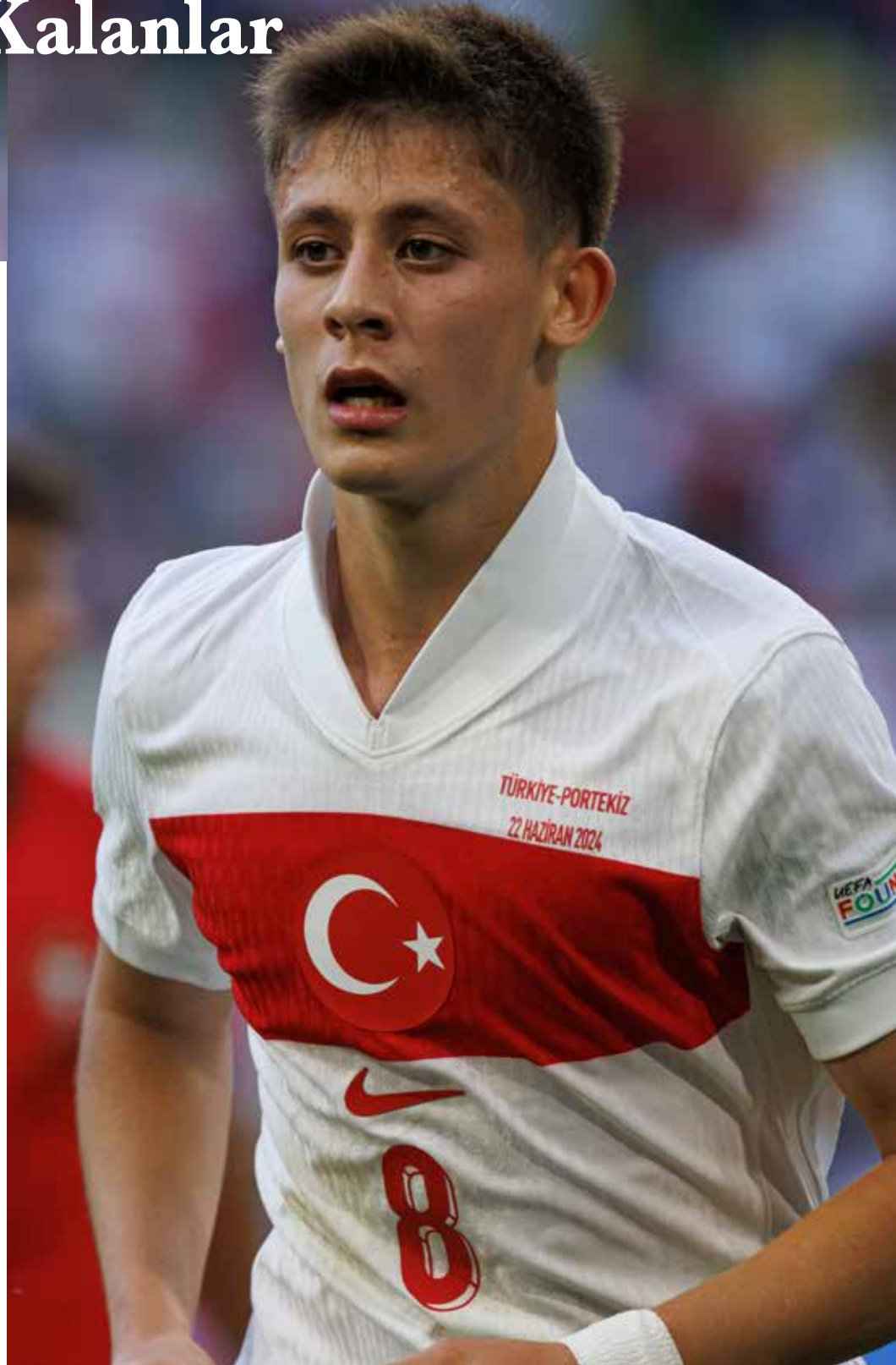
2024 Avrupa Futbol Şampiyonası ve Akılda Kalanlar

**Mert
KARAOŞMANOĞLU**

Geçtiğimiz ay Almanya'nın ev sahipliğiyle UEFA 2024 maçları yapıldı. Ülkemizin de katıldığı turnuvayı İspanya İngiltere'yi mağlup ederek şampiyon oldu.

Dikkat çekici maçlardan birisi de Portekiz ile oynanan maçı. Oynanan maçı Portekiz özellikle defans hattında ciddi problemler yaşıyordu. Milli takım defalarca ceza sahasına girmiş ancak son anda yapılan müdahalelerle top kaleyi bulamamıştı. Portekiz ise yaptığı kontra ataklarla maçı kazanmayı başardı. Tabii ki Portekiz içerisinde Ronaldo gibi bir etmen vardı. Yaşı ilerlemiş olsa da futbol tarihinin unutulmaz isimlerinden birisi olan Ronaldo, takım morali açısından Portekiz Milli takımı'na büyük moral oldu. Ancak Ronaldo, maalesef bu turnuvada şampiyonluğu göremedi.

Türkiye Milli takımı gerek tarihi gerekse de şuan kadrosunda bulundurduğu genç ve dinamik oyuncularıyla umut vadeden bir takım. Ancak son zamanlarda yaşanan taraftar ve oyuncu davranışları kültürün nereye gittiği hakkında bizi endişelendiriyor. Milli Takım'ın son zamanlarında yaşanan performans düşüşüne çokça eleştiri yapılmış olsa da ne oyuncular ne de teknik direktörle ilgili bir problem değil. Ülkemizde henüz tam an-

lamıyla bir futbol kültürü ve altyapısı oluşturulmuş değil. Bu altyapının gerçekleştirilebilmesi için çeşitli düzenlemeler yapılmalı ve hem teknik hem de yönetsel reformlar yapılmalı.

Taraftarlarında ise büyük beklenti ve umutlar var. Kabul etmek gerekir hangi taraftar desteklediği takımın şampiyon olmasını istemez? Ancak taraftarlardaki bu beklenti milli takımı bir endişe ve baskı altına sokuyor. Milli takımın başarısızlıkları taraftarlar arasında gerginlikle yer yer de kavgalara kadar sürebiliyor. Türkiye'deki iç ve dış problemler ve bu problemlerin taraftarlara yansması da kavgala-

lara sebebiyet verebiliyor; dış politikanın futbola yansması dünya kupası ve UEFA gibi etkinliklerde gerginlik yaratabiliyor.

Türkiye'de futbolun gelişmesi için ilerlemesi gereken bir yol olduğu açıkça ortada. Sadece sahada değil sahayı destekleyen toplumsal dinamiklerle de güçlenecek. Futbol kültürünün ve genel olarak spor ahlakının altyapısının düzgünce gelişebilmesi için taraftarlarca, kulüplerce ve tabii ki bakanlıkça sağlıklı bir yol izlemesi gerekiyor. Sağlam adımların atılması yurtdışında Türk futbolunun uluslararası ölçüde saygınlığını artırabilir.

Şanlıurfa

Geçtiğimiz günlerde; Anadolu'nun kadim kentlerinden, dünyanın büyük çoğunluğunun inandığı semai dinlere konu olan kişilerin yaşadığı, Güneydoğu'nun incilerinden Şanlıurfa'ya günübirlik gezi plandık. İlk durağımız tabii ki, Urfa denince akla gelen Balıklıgöl'dü. Şanlıurfa'nın merkezindeki turistik mekan, sabahın erken saatleri dolayısıyla sakindi.

Semai dinlere göre yaşadığına inanılan İbrahim peygamberin rivayetinde dayanır Balıklıgöl. İbrahim zamanındaki Sümer Kralı Nemrut, kendisini tanrı olarak görür ve kendisinin putlarına tapılmasını arzular. İbrahim, Tanrı tarafından verildiğine inanılan tebliğ görevini yerine getirirken bir gün Nemrut'un putlarını yıkar. Putların yıkılmış olduğunu İbrahimle konuşan Nemrut, İbrahim'den putların kendilerini korumaktan aciz oldukları sözünü işitince öfkelenir. Ateş yakılarak İbrahim'in buraya atulmasını emreder. Bu ateş şimdiki Balıklıgöl'ün olduğu yere kurulur ve İbrahim Urfa Kalesinden mancınkla ateşe atılır. Efsaneye göre İbrahim fırlatıldıktan sonra odunlar balığa, ateş de suya dönüşür.

Balıklıgöl'ü seyrederken, şehrin bu naltıcı sıcakından bir anlığına kurtulur, bir nebze serinlemenin keyfiyle balıkları gözlersiniz.

Balıklıgöl kenarında bir medrese bulunur. Adını gölün adından alan

Halil ür-Rahman Medresesi, 1775'te yaptırılmıştır. İçerisini gezerken, belki erken saatlerin etkisiyle, bünyenize hafif bir hoşluk çöker. Gerçekten 18.yy yaşayan biriymişsiniz edasına kapılırsınız.

Gezinin ikinci rotası Urfa Kalesiydi. Balıklıgöl'den yürüyerek gidilebilen kalenin M.Ö. 10 bin civarında kurulduğu tahmin edilmektedir. Kalenin üzerindeki korint başlıklı iki sütun Edessa Karalı 9. MANU döneminde, M.S. 240-242 yılları arasında birer anıt sütun olarak

yapılmıştır. Doğudaki sütun üzerindeki Süryanice kitabede: "Ben askeri komutan BARŞAMAŞ (Güneşin oğlu)'in oğlu AF-TUHA. Bu sütunu ve üzerindeki heykeli veliht Prens MANU kızı, kral MANU eşi, hanımefendim ve velinimetim kraliçe ŞAL-METH için yaptım" yazılıdır. Kalenin içi 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depreminden ötürü ziyarete kapalıdır. Kalenin etrafını dolaşırken şehir alabildiğine ufka doğru uzanır. Şehre kuşbakışı bakarken, geçmişten

Yıldız AYDIN

günümüze şehirde yaşamış insanları, hayatlarını hayal edersiniz ve tatlı bir ürperti dolanır göğsünüzde.

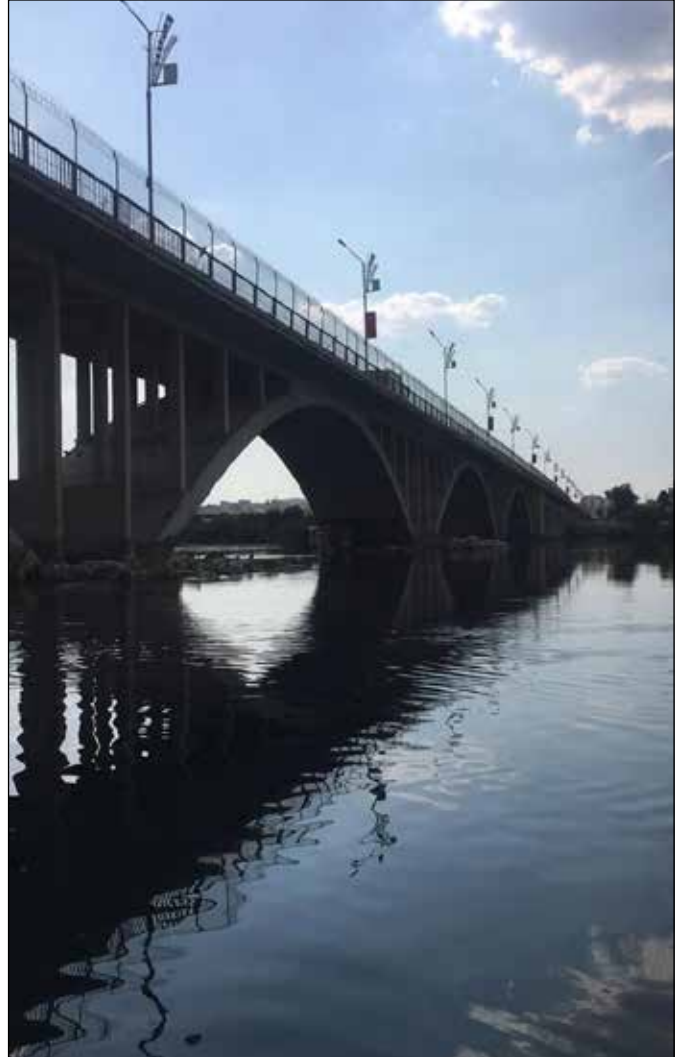
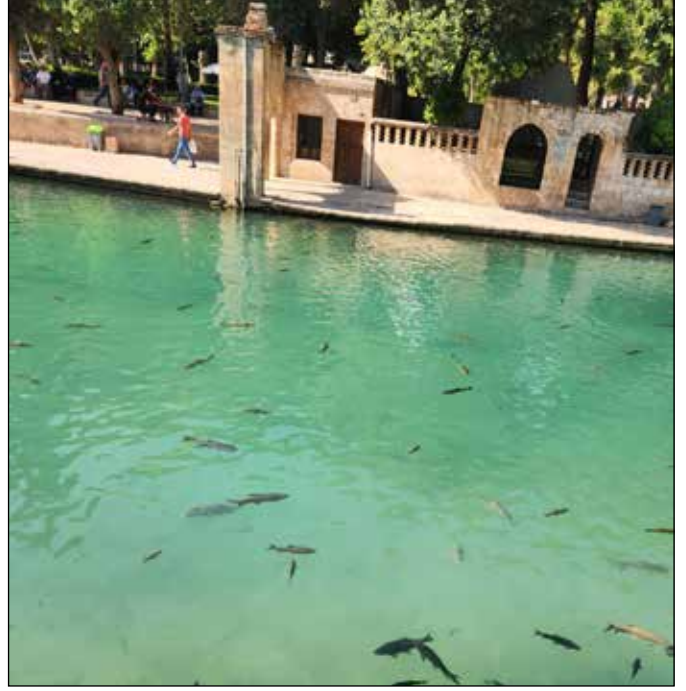
Üçüncü rotayı şehrin merkez çarşısı oluşturdu. Geniş ve uzun çarşığı dolaşırken Urfa'ya özgü çulha dokuma kumaşı ve kıras xeftan elbisesi gözünüze çarpar. Tezgahlar rengarenktir. Giyim kuşamdan kuyumcuya, bakırcıdan baharatçıya kadar çeşitli dükkanları kapsar çarşı. Çarşının çıkışında kebab kokuları burnunuzu sarar. Gitmişken bir acılı Urfa yemeyi unutmayın.

Bu rotaları dolaşırken öğlen 3 sularına girmiştik çoktan. 39 derecenin dayanılmaz boğuculuğu şehrin kalanını ve özellikle Göbeklitepe'yi gezmeye mani oldu ve geziyi sonlandırmak zorunda kaldık.

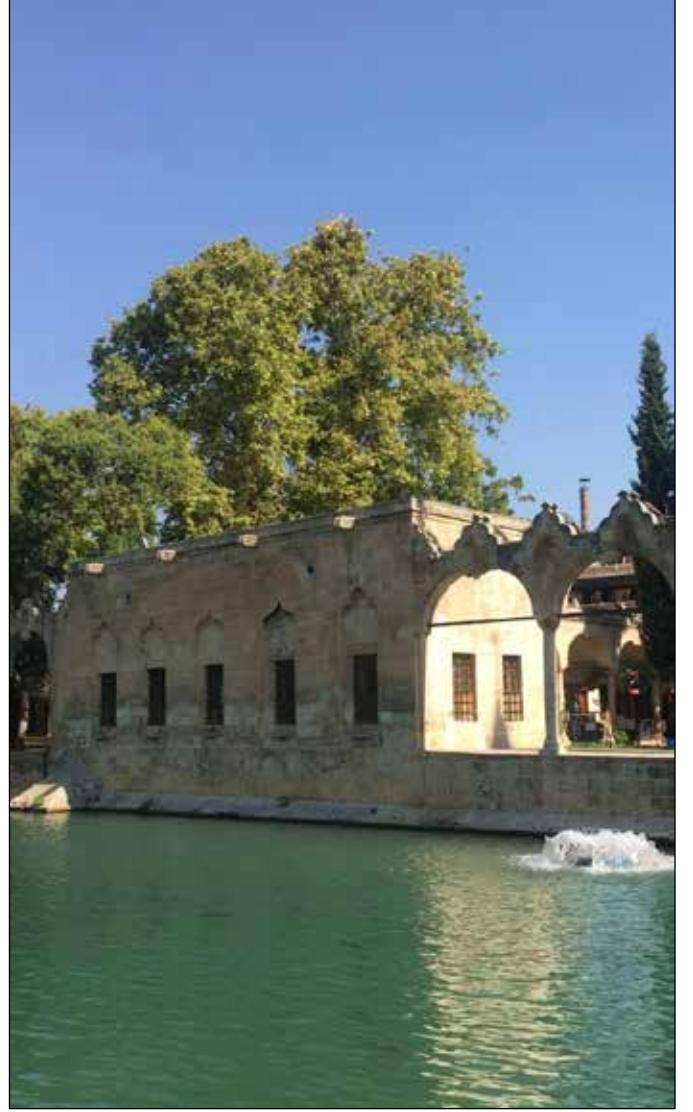

Şanlıurfa'dan çıkarken, şehrin Birecik ilçesinden geçen Fırat Nehri'nde mola verdik. Güzelim nehrin ortasına bir lokanta açarak nehri kirletmiş ve göz zevkini bozmuşlar. Balık tutanların yanında deniz havası almayı ihmal etmeyin.

Güneydoğunun nice kültürlere ev sahipliği yapmış kentini dolaşmak güzeldi. İnsanlığın yaşadığı ilk yerlerden bu güzel şehri temmuzun ortasında değil bahar başında gezmenizi öneririz zira aşırı sıcaktan geziye odaklanmakta zorluk yaşarsınız.

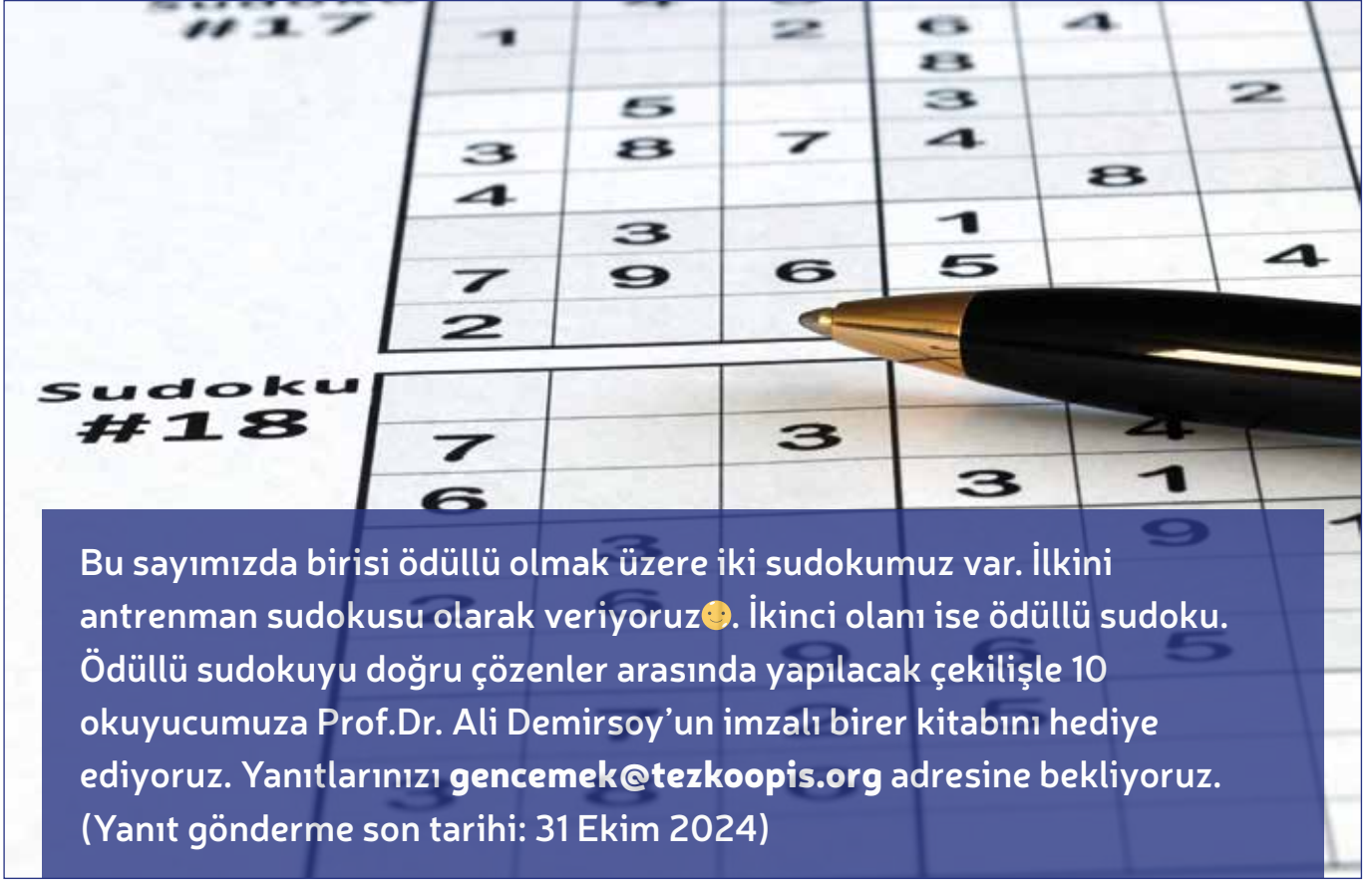

Kaynakça:

<https://www.turkishmuseums.com/blog/detail/sanliurfa-ve-balıkligol-efsanesi/10116/1>

<https://www.sanliurfa.bel.tr/icerik/224/624/urfa-kalesi>

<https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sanliurfa/gezilecekyer/hall-ur-rahman-medresesi>

Bu sayımızda birisi ödüllü olmak üzere iki sudokumuz var. İlkini antrenman sudokusu olarak veriyoruz 😊. İkinci olanı ise ödüllü sudoku. Ödüllü sudokuyu doğru çözenler arasında yapılacak çekilişle 10 okuyucumuza Prof.Dr. Ali Demirsoy'un imzalı birer kitabını hediye ediyoruz. Yanıtlarınızı gencemek@tezkoopis.org adresine bekliyoruz. (Yanıt gönderme son tarihi: 31 Ekim 2024)

Basit Sudoku

		6		9		2		
			7		2			
	9		5		8		7	
9				3				6
7	5						1	9
1				4				5
	1		3		9		8	
			2		1			
		9		8		1		

Ödüllü Sudoku

			8					
7	8	9		1				6
					6	1		
		7					5	
5		8	7		9	3		4
	4					2		
		3	2					
8				7		4	3	9
					1			

TEZ-KOOP-İŞ SENDİKASI GENEL YÖNETİM KURULU

Genel Başkan	Haydar ÖZDEMİROĞLU
Genel Sekreter	Hakan BOZKURT
Genel Mali Sekreter	Mahmut ÇETİNKAYA
Genel Örgütlenme Sekreteri	Çağdaş DUYAR
Genel Eğitim Sekreteri	Sebahattin ŞEN
Genel Yönetim Kurulu Üyesi	Mehmet PEKGÖZ
Genel Yönetim Kurulu Üyesi	Mustafa KİRMAN

TEZ-KOOP-İŞ SENDİKASI GENEL MERKEZİ

Mebusevleri, İller Caddesi No: 7 06850 Tandoğan-Ankara Tel: 0312 213 34 44 Faks: 0312 213 34 30

İnternet: www.tezkoopis.org Elektronik posta: sendika@tezkoopis.org

Toplu İş Sözleşmesi Bürosu: tis@tezkoopis.org Örgütlenme Bürosu: orgutlenme@tezkoopis.org

Eğitim Bürosu: yayin@tezkoopis.org Muhasebe Bürosu: muhasebe@tezkoopis.org Hukuk Bürosu: hukuk@tezkoopis.org

TEZ-KOOP-İŞ SENDİKASI ŞUBELERİ

ADANA 1 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Mustafa Oğuz
Kurtuluş Mah. Cumhuriyet Cad.
MNS İş Merkezi No: 50 K: 6 No: 28
Seyhan/Adana
Tel: 0322 363 34 63 Faks: 0322 363 34 83
adana1@tezkoopis.org

ANKARA 1 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Mustafa Kırmızı
Necatibey Cad. Sezenler Sok. No: 2/16
Sihhiye/Ankara
Tel: 0312 231 74 95 Faks: 0312 231 74 96
ankara1@tezkoopis.org

ANKARA 2 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Mustafa Özgen
Necatibey Cad. No: 84/4 Sihhiye/Ankara
Tel: 0312 229 43 07 Faks: 0312 229 18 47
ankara2@tezkoopis.org

ANKARA 3 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Cemal Yarga
Necatibey Cad. No: 84/7 Sihhiye/Ankara
Tel: 0312 230 06 15 Faks: 0312 230 06 16
ankara3@tezkoopis.org

ANKARA 4 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Levent Koç
Necatibey Cad. Sezenler Sok. No: 2/18
Sihhiye/Ankara
Tel: 0312 231 74 98 Faks: 0312 231 74 97
ankara4@tezkoopis.org

ANTALYA ŞUBESİ

Şube Başkanı Özgür Tingir
Tahil Pazarı Mah. Adnan Menderes Bulvarı
Yüce2 Apt. Kat: 2 D: 3 Antalya
Tel: 0242 242 91 05 Faks: 0242 248 15 89
antalya@tezkoopis.org

BURSA ŞUBESİ

Şube Başkanı Bülent Çetin
Kükürtlü Mah. 3. Kardelen Sok. No: 3 A Blok
D: 4 Osmangazi/Bursa
Tel: 0224 224 29 37 Faks: 0224 224 29 37
bursa@tezkoopis.org

DIYARBAKIR ŞUBESİ

Şube Başkanı Mehmet Pekgöz
Bağcılar Mahallesi, 1216/1 Sokak, Mega Plaza
A Blok Kat: 6 No: 17 (3. Sanayi Sitesi Karşısı,
Metro Market yanı) Bağlar/Diyarbakır
Tel: 0412 228 59 68 Faks: 0412 228 59 68
diyarbakir@tezkoopis.org

EDİRNE ŞUBESİ

Şube Başkanı Mehmet Meral
Mithat Paşa Mah. Londra Asfaltı Rasathane Yanı
No: 2 Kat: 3 Edirne
Tel: 0284 212 14 95 Faks: 0284212 14 95
edirne@tezkoopis.org

ERZURUM ŞUBESİ

Şube Başkanı Hakan Kurt
Gez Mah. Karaveli Sok. Şimşek Apt. Kat: 2
Erzurum
Tel: 0442 234 60 89 Faks: 0442 233 88 02
erzurum@tezkoopis.org

ESKİŞEHİR ŞUBESİ

Şube Başkanı Hasan Hüseyin Yılmaz
Cumhuriyet Mah. Dilem Sok. Çağlayan İş Merkezi
No: 1/61 Kat: 7 Eskişehir
Tel: 0222 221 45 26 Faks: 0222 220 83 74
eskisehir@tezkoopis.org

GAZİANTEP ŞUBESİ

Şube Başkanı Bilal Öztokmak
İncilipınar Mah. Nail Bilen Cad. Ayıntap İş Merkezi
Kat: 2 No: 201 Gaziantep
Tel: 0342 323 33 43 Faks: 0342 323 33 43
gaziantep@tezkoopis.org

İSTANBUL 1 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Özcan Kopal
Osmanağa Mah. Kuş Dili Cad. Volkan İş Hanı
No: 26 Kat 4 Kadıköy/İstanbul
Tel: 0216 450 14 02 Faks: 0 216 338 92 64
istanbul1@tezkoopis.org

İSTANBUL 3 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Özcan Kaya
Silahtarağa Mah. Altınordu Caddesi No: 93A
Eyüpsultan/İstanbul
Tel: 0212 809 77 61 Faks: 0212 809 77 51
istanbul3@tezkoopis.org

İSTANBUL 4 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Hasan Dere
Merkez Mah. Büyükdere Cad. Şimşek Apt.
No: 3/6 Kat: 3 Şişli-İstanbul
Tel: 0212 232 39 47 - 0212232 39 92
Faks: 0212 232 28 57
istanbul4@tezkoopis.org

İSTANBUL 5 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Selahattin Karakurt
Büyükdere Cad. No: 64/8 Kat: 3
Meclidiyeköy-İstanbul
Tel: 0212 347 40 77 Faks: 0212 347 40 78
istanbul5@tezkoopis.org

İSTANBUL 6 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Zekeriya Sancak
Prof. Nihat Tarlan Cd. Eryılmaz Sk. Camoluk İş
Merkezi No: 3/6 Bostancı Sanayi/İstanbul
Tel: 0216 574 37 78 Faks: 0216 572 51 19
istanbul6@tezkoopis.org

İZMİR 1 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Mert Özen
Şair Eşref Bulvarı Emlak Kredi Apt. N:100/501
Alsancak/İzmir
Tel: 0232 463 52 59 Faks: 0232 463 54 72
izmir@tezkoopis.org

İZMİR 2 NO.LU ŞUBE

Şube Başkanı Ali Ayna
Mansuroğlu Mahallesi 288/3 sokak No: 3 B Blok
Kat: 4 Daire: 10 Bayraklı/İzmir
Tel: 0232 421 43 45 - 0232 421 43 37
Faks: 0232 421 43 92
izmir2@tezkoopis.org

KOCAELİ ŞUBESİ

Şube Başkanı Engin Şevket Şimşek
Hacı Halil Mah. Atatürk Cad. 1205/1 Sok.
No: 2 Kat: 6 D: 27-28 Gebze/Kocaeli
Tel: 0262 646 18 49 Faks: 0262 646 67 64
gebze@tezkoopis.org

MUĞLA ŞUBESİ

Şube Başkanı Hüseyin Yıldız
Muslihittin Mah. Muhsin Özbay Cad. No:20/B
Daire: 14 Mentеше/Muğla
Tel: 0252 213 19 55 Faks: 0252 213 19 14
mugla@tezkoopis.org

SAMSUN ŞUBESİ

Şube Başkanı Tarık Sayın
Kale Mahallesi Kaptanağa Caddesi Ortaklar İşhanı
No:1 Kat 5 İlkadım/SAMSUN
Tel: 0 362 431 55 41 Faks: 0 362 431 55 42
samsun@tezkoopis.org

ZONGULDAK ŞUBESİ

Şube Başkanı Fatih Cevizdibi
Mithatpaşa Mah. Hayribey Sok. No: 3 Kat: 3 D: 5
Zonguldak
Tel: 0372 253 40 39 Faks: 0 372 251 52 72
zonguldak@tezkoopis.org

KONYA BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ

Konya Bölge Temsilcisi Hüsnü Yiğit
İhsaniye Mah. Derviş Hilmi Sok.
Ali Sappoğlu Apt. No: 13/1 Selçuklu/Konya

TRABZON BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ

Trabzon Bölge Temsilcisi Şükür Durmuş
Kemer kaya Mah. Gazipaşa Caddesi No: 17 Kat: 1
Daire: 1 Ortahisar-Trabzon
Tel: 0507 291 86 86

VAN BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ

Van Bölge Temsilcisi Müslüm Karaboğa
Hafiziye Mahallesi Kazım Karabekir Caddesi Fergül İş
Merkezi. No: 124 Kat: 6 Daire: 43 Van
Tel: 0 507 741 65 61

BİZE KATIL
BİRLİKTE
YIKALIM!

AÇLIK

YOKSULLUK

ADALETSİZLİK

SAVAŞLAR